

T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY HACZİ

HAZIRLAYAN
NURİ MURAT POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŐMANI
PROF. DR. RAMAZAN ARSLAN

ANKARA-2021

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 04/08/2021

Öğrencinin Adı, Soyadı: Nuri Murat POLAT

Öğrencinin Numarası: 21420151

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Programı: Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Prof. Dr. Ramazan ARSLAN

Tez Başlığı: Limited Şirketlerde Pay Haczi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 81 sayfalık kısmına ilişkin, 04/08/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 16'dır. Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç

2. Alıntılar hariç

3. Beş (5) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

"Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını" inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:.....

ONAY

Tarih: 04/08/2021

Prof. Dr. Ramazan ARSLAN

İyilik meleği canım annem Oya POLAT ve
Dođruluk dűrűstlűk timsali canım babam Avukat Rumi POLAT'a ...

ÖZET

Ticari hayatta yaygın bir şirket olan limited şirketler bakımından, 6102 sayılı Ticaret Kanunu ile birçok yeni düzenleme getirilmiştir. Bu yenilikler, eski TTK ile düzenlenmeyen limited ortaklıklarda pay haczi konusuna yönelik düzenlemeleri de barındırmaktadır. Tez konumuzu oluşturan limited ortaklıklarda pay haczi kapsamında, şirket ortağının kişisel alacaklılarının, TTK madde 133/2 uyarınca Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini talep ederek, alacaklarını tahsil edebilmesi incelenecektir. Bu doğrultuda, hacze konu edilen değer bakımından bir ayrıma gidilerek, haciz işlemlerinin hangi hükümler çerçevesinde gerçekleştirileceği irdelenecektir. 6102 sayılı TTK madde 133/2 ile açıkça düzenlendiği üzere, haczedilen şirket payının, taşınır malların paraya çevrilmesini düzenleyen hükümler uyarınca satışı talep edilebilecektir.

Çalışmamızda, TTK'da ve İİK'da yer alan düzenlemelerin yanı sıra, limited şirketlerin pay haczine ilişkin olarak uygulamada karşımıza çıkan sorunlar; doktrinde yer alan tartışmalar ve Yargıtay içtihatları eşliğinde irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Limited şirket, pay haczi, TTK m. 133/2.

ABSTRACT

Many new regulations have been introduced with the Commercial Code No. 6102 in terms of limited liability companies, which is a widespread company in commercial life. These regulations also include regulations on share seizure in limited partnerships not regulated by the former Turkish Commercial Code. Within the scope of share seizure in limited partnerships constituting our thesis subject, in accordance with Article 133/2 of the Turkish Commercial Code, creditors will be able to collect their receivables by demanding that the shares belonging to the debtors, whether committed or not in the year, be seized and converted into money in accordance with the provisions of the Enforcement and Bankruptcy Law. Accordingly, a distinction will be made in terms of the value subject to the seizure and it will be examined that the provisions under which the seizure procedures will be carried out . As explicitly regulated by Article 133/2 of the Turkish Commercial Code No. 6102, the sale of the seized company share may be requested in accordance with the provisions regulating the conversion of chattels into money.

In our study, in addition to the regulations in Turkish Commercial Code and Bankruptcy and Enforcement Law, the problems we encounter in practice regarding the share seizure of limited companies will be examined in the light of the discussions in the doctrine and the case-law of the Supreme Court Practice .

Keywords: Limited liability company, share seizure, TCC art. 133/2.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR CETVELİ	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET VE LİMİTED ŞİRKETTE PAY KAVRAMI

1. LİMİTED ŞİRKET	3
1.1. Limited Şirkette Pay Kavramı	5
2. ESAS SERMAYE	5
2.1. Esas Sermaye Özellikleri	6
2.1.1. Belirlilik	6
2.1.2. Asgarilik.....	7
2.1.3. Sabitlik	8
3. ESAS SERMAYE PAYI	8
3.1. Esas Sermaye Payı Özellikleri.....	10
3.1.1. Devredilebilirlik	10
3.1.2. Payların İtibari Değeri.....	11
3.1.3. Esas Sermaye Paylarının Farklı Değerde Olabilmesi	12
3.1.4. Esas Sermaye Payının Ortaklık Haklarında Belirleyici Rolü	13
3.1.4.1. Mali Haklar	13
3.1.4.2. İdari Haklar	14
3.2. Esas Sermaye Payının Hukuki İşlemlere Konu Olması	14
3.2.1. Esas Sermaye Payının Rehni.....	14
3.2.1.1. Pay Üzerinde Rehin Hakkı Tesisi İçin Şartlar	15
3.2.1.1.1. Genel Kurul Onayı	15
3.2.1.1.2. Rehin Sözleşmesinin Yazılı Yapılması	16
3.2.1.1.3. Rehin Hakkının Pay Defterine Kaydı.....	16
3.2.2. Esas Sermaye Payının İntifa Hakkına Konu Olması	17

**4. LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY HACZİNE İLİŞKİN 6762 SAYILI MÜLGA
TTK İLE 6102 SAYILI TTK KARŞILAŞTIRMASI 18**

- 4.1. Mülga TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Pay Haczi 18
4.2. 6102 Sayılı TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Pay Haczi 21

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY HACZİ

1. HACİZ KAVRAMI VE TÜRLERİ..... 28

- 1.1. Haciz Kavramı 28
1.2. Haciz Türleri 29
1.3. Haczin Konusu ve Kapsamı..... 30
1.3.1. Haczin Konusu..... 30
1.3.2. Haczin Kapsamı 31

2. LİMİTED ŞİRKETLERDE HACZE KONU OLABİLECEK DEĞERLER 32

- 2.1. Ortağın Şahsi Malvarlığı..... 33
2.2. Kâr Payı 33
2.3. Tasfiye Payı 39
2.4. Ortaklık Payı 42
2.4.1. Malvarlıksal (Ortağın Malvarlığından Kaynaklanan/Mali) Haklar Açısından
Ortaklık Payı 43
2.4.1.1. Senede Bağlanmış ve Senede Bağlanmamış Paylar Bakımından 43
2.4.1.2. Hazırlık Dönemi Faizi Bakımından 49
2.4.1.3. Rüçhan Hakkı Bakımından 50
2.4.2. Yönetimsel (Ortağın Yönetim Hakkından Kaynaklanan/İdari) Haklar
Açısından Ortaklık Payı..... 53
2.5. Ortağın Şirketten Olan Diğer Alacakları 56

3. LİMİTED ŞİRKET PAYININ HACZİNDE USUL 56

- 3.1. İİK Madde 88 Bakımından Değerlendirme 57
3.2. İİK Madde 94 Bakımından Değerlendirme 59
3.3. İİK Madde 89 Bakımından Değerlendirme 62

4. LİMİTED ŞİRKET PAY HACZİNİN ETKİSİ 66

4.1. Alacaklı Bakımından Etkisi	66
4.2. Borçlu Bakımından Etkisi.....	66
4.3. Şirket Bakımından Etkisi	67
4. HACZEDİLMİŞ OLAN LİMİTED ŞİRKET PAYININ PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	68
6. PARAYA ÇEVİRİLEN LİMİTED ŞİRKET PAYININ ALICISINA DEVRİ ...	73
7. LİMİTED ŞİRKET PAYINI İCRA YOLUYLA İKTİSAP EDEN YENİ PAYDAŞIN HUKUKİ DURUMU	75
SONUÇ	79
KAYNAKÇA.....	82

KISALTMALAR

age	: Adı geçen eser
agm	: Adı geçen makale
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
ETTK	: Eski Türk Ticaret Kanunu
f.	: Fıkra
GÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: Madde
MÜHF-HAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd.	: Ve devam

GİRİŞ

Türk hukukunda şirketler, şahıs şirketleri ve sermaye şirketleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ülkemizde diğer şirketlere nazaran en yaygın olan şirket türü limited şirketlerdir. Limited şirketler, Türk Ticaret Kanunu madde 573 ila 644 arasında düzenlenmiş bir sermaye şirkettir. Ülkemizde yaygın olan bir diğer şirket türü ise anonim şirketlerdir. Anonim şirketler ile kıyaslandığında daha basit bir yönetim usulüne tabi olması, şirketin borçları nedeniyle şirketin malvarlığıyla sınırlı olarak sorumlu olunması gibi özellikleri, uygulamada limited şirketlerin tercih edilmesine yol açmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu'nun 573. maddesine göre limited şirket, birden çok gerçek kişiyle ya da tüzel kişiyle kurulabileceği gibi, bir tüzel kişi veya bir gerçek kişi tarafından da kurulabilen ve belirli bir esas sermayeye sahip olan şirketlerdir.

6762 sayılı Mülga Türk Ticaret Kanunu'nun uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nedeniyle, Ticaret Kanunu'muzda değişiklikler yapılmış ve 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Limited şirketler bakımından da yeni düzenlemeler getirilmiş olup, bu değişiklikler neticesinde limited şirketlerin, bir diğer yaygın şirket türü olan, anonim şirketler ile benzerlik oranı artmıştır.

6102 sayılı Kanun ile getirilen önemli yeniliklerden biri, tezimizin konusunu oluşturan “*ortakların kişisel alacaklıları*” başlıklı 133. maddedir. Yeni kanun ile getirilen bu madde, 6762 sayılı mülga kanunda “*ortakların şahsi alacaklıları*” başlığı ile düzenlenen madde 145'e denk gelmektedir. Yeni Ticaret Kanunu'muz ile getirilen madde 133'te yer alan en önemli farklılık, şirket ortağının kişisel borçları nedeniyle sorumluluğu hakkında, şahıs şirketi ve sermaye şirketi ayırımına giderek düzenlemeye yer vermiş olmasıdır. Çünkü 6762 sayılı eski Ticaret Kanunu'nun 145. maddesinin birinci fıkrasında “*bir şirket devam ettiği müddetçe*” demek suretiyle şahıs ya da sermaye şirketi yönünden ayırım yapılmadığı bir düzenleme mevcut idi. Yine 145. maddenin ikinci fıkrasında ise, “*Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerle anonim şirketlerde alacaklılar, borçlularına ait bulunan hisse senetlerini*

haczettirebilir.” şeklinde düzenlenme yer almaktaydı. Görüleceği üzere, eski kanunumuzda sermaye şirketi ya da şahıs şirketi yönünden bir ayırım yapılmadığı gibi, limited şirketler bakımından da özel bir düzenlemeye yer verilmemişti. Bununla birlikte, mülga Ticaret Kanunu’nda şirketin kâr payı ya da tasfiye payının haczedilebileceği düzenlenmekteydi ancak, haczedilen payın paraya çevrilebileceğine veya paraya çevrilme usulüne ilişkin herhangi bir düzenleme yer almamaktaydı. Yeni Ticaret Kanunu ile bu eksiklik de giderilmiştir.

TTK'nun 133. maddenin ikinci fıkrası ile sermaye şirketleri yönünden ayrıma gitmek suretiyle limited şirketlerini de kapsayan bir düzenleme getirilmiştir. Bunun yanı sıra, haczedilen limited şirket payının paraya çevrilebileceği ve paraya çevrilme usulü de açık bir biçimde düzenlenmiştir.

Limited şirket payının haczedilmesi sorununun uygulamada çoğunlukla karşımıza çıkması ve yeni Ticaret Kanunu ile getirilen düzenlemeler neticesinde uygulamada meydana gelebilecek sorunları inceleyip çözümünü tespit edebilmek için çalışmamızın konusu “*Limited Şirketlerde Pay Haczi*” olarak belirlenmiştir.

Tezimizin bütünlüğü açısından öncelikle, limited şirket ve limited şirkette pay kavramları incelenecektir. Bu doğrultuda esas sermaye payı ve özelliklerine yönelik açıklamalar da yapılacaktır. Birinci bölümün devamında 6102 sayılı TTK ile getirilen yenilikler neticesinde mülga kanun ile yeni kanun arasında meydana gelen farklılıklar da incelenecektir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde; haciz kavramı ve limited şirketlerde haczedilebilecek değerler ayrıntılı bir biçimde incelenecektir. Bununla birlikte limited şirket payının haczedilme usulü ve paraya çevrilme usulü açıklanacak olup, hacizli payı devralan yeni paydaşın hukuki durumu da incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKET VE LİMİTED ŞİRKETTE PAY KAVRAMI

1. LİMİTED ŞİRKET

Alman kanun koyucusu tarafından 1892 yılında özellikle sömürge ticaretindeki ihtiyaçları karşılamak üzere yaratılan ve şirketler hukukuna kazandırılan Limited ortaklık¹, Türk hukukuna 1926 tarihli Ticaret Kanunu ile girmiş, uzun yıllar doktrin ve içtihatların desteği ile 1956 tarihli 6762 sayılı Ticaret Kanunu ile ülkemizde yürürlükte kalmıştır. Almanya ya da İsviçre’de olduğu gibi limited ortaklıklara ilişkin özel bir kanunda düzenlenmeyen limited şirket, öteden beri TTK içinde düzenlenmiştir². Son olarak 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu ile önceki yılların eksiklikleri giderilmiş, modern bir düzenleme ile limited şirketler Türk hukukunda yerini almaya devam etmiştir³.

Limited ortaklıkla ilgili tanım, Türk Ticaret Kanunu’nun 573. maddesinde yer almaktadır. Buna göre limited şirket; bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan ve bu sermaye ortakların esas sermaye paylarının toplamından oluşan ortaklıklardır. Yine TTK’ nın 573. maddesinin II. fıkrasında ortakların, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Tanımın yer aldığı maddede belirtildiği şekilde limited şirketlerin özelliklerine kısa ve genel bir şekilde değinecek olursak; TTK m.124 ‘e göre ticaret şirketi ve sermaye şirketi olarak kabul edilen limited şirket, ortaklarından bağımsız bir tüzel kişiliğe sahiptir. Kurulduğu andan itibaren TTK m.16 ‘ya göre tacir sıfatını haiz, hak ve fiil ehliyeti olan ve kendi borçlarından dolayı sınırsız şekilde sorumlu olan şirkettir.

---

¹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, s. 400.; ŞENER/Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2017, s. 1.

² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 2.

³ PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2018, s. 2717-2718.

Limited şirketler gerçek ya da tüzel kişilerce kurulabilir. Eski Türk Ticaret Kanunu'muzda limited şirketlerde olması gereken asgari ortak sayısı 2 olarak belirlenmişken, yeni düzenlenen kanununla bu sınır kalkmış ve tek ortaklı bir limited şirket, tıpkı tek kişilik anonim şirkette olduğu gibi çok ortaklı şirketlere ilişkin kurallar uygun düştüğü ölçüde, bu ortaklıklara da uygulanacaktır. Tek ortaklı bir limited şirketin çok ortaklı hale gelebileceği hususu da hatırdta tutulmalıdır. Limited şirketlerde asgari ortak sayısında yeni yasa ile değişiklik getirilmesine rağmen, azami ortak sayısı yine 50 kişi olarak aynen korunmuştur.

Limited şirketler her türlü ticari faaliyette bulunabilir. Ancak anonim şirketlerden farklı olarak sigortacılık ve bankacılık konusunda faaliyette bulunamazlar. Sigorta Murakabe Kanunu'nun 3. maddesinde⁴ sigorta şirketlerinde tür zorunluluğuna ilişkin düzenleme yer aldığından, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile limited şirketlerin sigortacılık yapamayacaklarına ilişkin yasağı düzenleyen madde kanundan çıkarılmıştır⁵.

TTK m. 602'ye göre, limited şirketin borçlarından dolayı sadece ortaklık kendi malvarlığı ile sorumludur. Limited şirketin sermaye ortaklığı olması nedeni ile şirket borçlarından dolayı ortakların kural olarak hukuki bir sorumluluğu bulunmamaktadır⁶. TTK m.573/II 'ye göre ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler. Ancak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 35. maddesi gereği, şirketin ödenmeyen veya ödenmeyeceği anlaşılan kamu borçlarından dolayı ortaklar, doğrudan payları oranında sorumlu tutulmuşlardır. Böylece limited şirketlerde ortakların kamu borçlarından dolayı sorumluluğu, ortakların sorumluluğunun taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olmasının bir istisnasını oluşturmaktadır.

---

⁴ Bkz. Sigorta Murakabe Kanunu m. 3/1; *"Türkiye'de faaliyet gösterecek sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin anonim şirket veya kooperatif şeklinde kurulmuş olması şarttır."*

⁵ PULAŞLI/Hasan, age (Cilt III), s. 2717.

⁶ KUŞ/Ulaş Baran, Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesinin İstisnası Olarak Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020, s. 42.

1.1. Limited Şirkette Pay Kavramı

Limited şirkette pay kavramı, kendisi gibi sermaye şirketi olan anonim şirketteki pay kavramından farklıdır. “*Esas sermaye payları*” başlıklı TTK’nun 583. maddesinin gerekçesinde; “... *limited şirkette pay bir taraftan konulan sermayeyi gösteren ve bazı hesabi işlemlere temel oluşturan diğer paylarla eşit olması zorunlu bulunmayan esas sermayenin bir parçasını oluşturur.*” şeklinde belirtilmiştir ⁷.

Kanun gerekçesinden de anlaşıldığı üzere, limited şirkette pay kavramını bir ortağın ortaklık ilişkisinden doğan hakları ve yükümlülüklerinin tümünü ifade eden ve ortak sıfatını oluşturan esas sermaye payı kavramından hareketle tanımlayabiliriz ⁸.

Eski Türk Ticaret Kanunu’nda düzenlenen bir ortak - bir esas sermaye payı kuralının terk edilmesi ve anonim şirketteki pay ile limited şirketteki pay arasında Yeni Ticaret Kanunu ile getirilen ortak bir takım özelliklerle aralarındaki fark azalmış ve bu durum limited şirketin anonim şirkete yakınlaşması gibi gözükse de, TTK'nun 576. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği gibi limited şirketlerin paylara bölünmüş olması, payın nama yazılı pay senedine bağlanması esas, limited şirket payını anonim şirket payına ne eş kılar ne de yaklaştırır ⁹.

2. ESAS SERMAYE

Limited şirketler diğer ticaret şirketlerinde olduğu gibi kazanç sağlayıp bu kazancı paylaşmak amacı ile kurulur. Bu kuruluş amacının gerçekleşmesi için ise, şirketi kuran ortakların kendi malvarlıklarından bazı değerleri ayırıp şirkete “iştirak payı” olarak koymaları gerekmektedir ¹⁰. Limited ortaklık bir sermaye ortaklığıdır. Özellikle Türk Ticaret Kanunu’nda limited şirketlerin sermaye şirketi niteliği birtakım tedbirlerle daha ön plana çıkarılmış diğer taraftan bir takım şahıs şirketi özellikleri de korunmuştur ¹¹.

⁷ Bkz. TTK m. 583 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-583>, Erişim: 20.06.2021.

⁸ ŞENER/Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınevi, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara 2019, s. 688 - 689.

⁹ YASAN/Mustafa, Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Yayınevi, Ankara 2018, s. 32.

¹⁰ PULAŞLI/Hasan, age (Cilt I), s. 178.

¹¹ BAHTİYAR/Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınevi, Güncellenmiş 15. Bası, Mart 2021, s. 397.

Limited şirketin sermaye şirketi özelliği, tabi olduğu hukuki düzenlemelerin esaslarının belirlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Limited şirketlerin piyasadaki kredisini belirleyen en önemli faktör, malvarlığının unsuru olan esas sermayesidir ¹².

TTK'nun 585. maddesindeki düzenlemeye göre, şirket sermayesinin tamamı kurucular tarafından, şartsız olarak taahhüt edilir.

Limited ortaklığın sermayesi esas sermaye olarak adlandırılmaktadır. Esas sermaye, ortakların esas sermaye paylarının toplamından meydana gelen rakamdır. TTK madde 576/1-C'de ortaklık sözleşmesinde esas sermayenin yer alması gerektiği belirtilmiştir. Yine TTK 580. maddesi ve devamında; sermaye, sermaye yeterlikleri, aynı sermaye olarak getirilebilecek varlıklara ilişkin kısıtlamalar ve esas sermaye payları ile birlikte “*sermaye*” başlığı altında düzenlenmiştir. Esas sermaye, limited ortaklığın faaliyet göstermesi ve finansmanının sağlanması için gereklidir ¹³. Limited ortaklıklarda ortakların ortaklık alacaklarına karşı herhangi bir sorumluluğu olmaması nedeni ile sermayenin korunması ilkesi benimsenmiş ve bu limited ortaklıklarda en önemli ilkelerden biri olmuştur ¹⁴. Esas sermaye de anonim şirketlerde olduğu gibi, belirli ve sabittir ¹⁵. Bir limited şirketin sermayesi, yaptığı işlemlerdeki kredi itibarının (kredibilitesinin) temelini teşkil eder ¹⁶. Limited şirketin esas sermayesi alacaklıların başvurabileceği bir tür garanti sermayedir ¹⁷.

2.1. Esas Sermaye Özellikleri

Esas sermayenin, ortak veya ortaklarca taahhüt edilen sermaye paylarının toplamından oluştuğunu yukarıda belirtmiştik. Sermaye ortaklığı olan limited şirketlerde esas sermayenin başlıca özelliklerini belirtecek olursak:

1.2.1.1. Belirlilik

Türk Ticaret Kanunu'nun 573. maddesine göre limited şirketin sermayesi bellidir. Esas sermaye her zaman belirli bir miktardan- rakamdan ibaret olup, Türk

---

¹² YASAN/Mustafa, age, s. 31.

¹³ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 107.

¹⁴ ŞENER/Oruç Hami, age (Ders Kitabı), s. 683.

¹⁵ YASAN/Mustafa, Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021, s. 194.

¹⁶ PULAŞLI, Hasan, age (Cilt III), s. 2723.

¹⁷ ÇAĞA/Barbaros, “Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri” , Batider 1974, C. VII, S. 3, s. 588.; ÇAMOĞLU/Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020, s. 12.; HATİPOĞLU/Kaan, Limited Şirket Esas Sermaye Payının Rehni Konulu Yüksek Lisans Tezi, s.6.

Ticaret Kanunu'nda belirtilen sınırdan az olamaz. Her ne kadar şirket sözleşmesinde taahhüt edilen sermayenin aynı sermaye olarak karşılanabilmesi mümkün ise de aynı sermayeye biçilen değer dikkate alınmaksızın sermaye miktarı nakit tutarı ile sermayeye dahil olur ¹⁸.

Limited şirketlerde ortakların üçüncü kişilere karşı sorumluluğu bulunmadığından, üçüncü kişilerin haklarının korunması bakımından limited şirketlerinin sermayelerinin belirli olması ve bilinmesi önem arz etmektedir ¹⁹. Bu nedenle de limited şirketlerde sermayenin belirli olma özelliği şeffaflığı sağlayan en önemli ilkelerden biridir ²⁰.

Limited şirketlerde sermayenin belirli olma özelliği sonucu korunmasına da özel bir önem verildiğinden bu konuda Türk Ticaret Kanunu'nda bir çok düzenleme yer almaktadır. Bunlara; "*aynı sermayenin, şirket bünyesine getirilmesi durumunda, sermayenin değerinin bilirkişilerce tespit edilmesi (TTK m. 343), nakdi sermaye koyma borcunun yine 24 ay içerisinde yerine getirilmesi (TTK m. 344), geri verme yasağı kapsamında esas sermaye pay bedellerinin ortaklara iadesi yasağı ile sermaye koyma borcunu ifa etmeyen ortağın ibrası yasağı (TTK m. 601), sermayenin korunması ilkesine aykırı genel kurul kararlarının batıl olması (TTK m. 644 atfı ile TTK m. 391/1-b)*" gibi örnekler verilebilir ²¹.

Limited şirkette sermayenin belirli olma özelliği açıklık özelliği olarak da belirtilebilir. Çünkü açıklık ve belirlilik yakın ilişki içerisinde. Bu ilişki her iki özelliğin birbirini tamamlaması şeklinde ifade edilebilir ²². Sonuç olarak; limited şirketlerin esas sermayeleri mutlaka belirli bir tutar ve rakamdan meydana gelmelidir ²³.

1.2.1.2. Asgarilik

Yukarıda belirttiğimiz üzere, TTK m. 580'e göre limited şirketin en az sermayesi 10.000 Türk Lirasıdır ²⁴. 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde

¹⁸ PULAŞLI/Hasan, age (Cilt III), s. 2723.

¹⁹ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 107.

²⁰ YASAN/Mustafa, age, s. 340.

²¹ DEMİRBAĞ/Hakan, Limited Şirketlerde Oyda İmtiyazlı Paylar Konulu Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, s. 6-7.

²² YASAN/Mustafa, age, s. 341.

²³ BOZKURT/Tamer, Şirketler Hukuku, Yetkin Yayınevi, Güncellenmiş 13. Baskı, Ankara 2021, s. 535.

²⁴ KAYAR/İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, Seçkin Yayınevi, Güncellenmiş 5. Baskı, Ağustos 2018, s. 493.

Kararnamenin 192'nci maddesiyle limited şirketler için belirtilen en az esas sermaye tutarı Cumhurbaşkanınca on katına kadar arttırılabilir. Şu halde; her zaman belirli bir miktar paradan ibaret olan esas sermaye 10.000 (on bin) TL'den az olamaz. Türk Ticaret Kanunu tasarı aşamasında iken esas sermayenin en az 50.000 TL olarak belirlenmesi öngörülürken, kanun koyucu tarafından anonim şirketler için asgari 50.000 TL tutarında bir düzenleme yapılması ve anonim ve limited şirketler arasında asgari esas sermaye bakımından farkın düşük tutulması nedeni ile limited ortaklıklarda asgari esas sermaye tutarı 10.000 TL olarak düzenlenmiştir ²⁵. Limited şirketin esas sermayesinin korunması ve şirket ortakları ile şirketten alacaklı olanların menfaatlerinin güvence altına alınabilmesi için limited şirkette yeterli miktarda asgari bir sermayenin bulunması gereklidir ²⁶. TTK tasarısında öngörülen asgari sermaye tutarının on bin liraya indirilerek Türk hukukunda limited şirket kuruluşlarına sermaye bakımından kolaylık sağlanmış olmasının yanında²⁷ günümüz şartlarında yukarıda belirtilen ilgililerin hak ve menfaatlerinin korunabilmesi için on bin TL'lik bir alt limit belirlenmesi kanaatimizce yeterli değildir.

1.2.1.3. Sabitlik

Limited şirketlerde sermaye miktarı şirket sözleşmesinde gösterilir ve bu sermaye miktarı, şirket sözleşmesinin bir maddesi olarak yer alır. Esas Sermayenin sabit olması gerektiğinden bu sermayenin azaltılması ya da artırılması için ancak kanunda belirtilen özel hükümlerle düzenlenmiş işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu işlem, şirket sözleşmesinin değiştirilmesidir. Bunun için de ağırlaştırılmış yeter sayı ile alınmış bir genel kurul kararı alınması gereklidir.

3. ESAS SERMAYE PAYI

6762 sayılı önceki Türk Ticaret Kanunu'nda "sermaye payı", "şirket payı", "ortağın sermayesi", "katılma payı", gibi kavramlar yerine "*esas sermaye payı*" terimi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda kullanılmış ve yasa gerekçesinde de terim yönünden önemli bir değişiklik olduğu belirtilmiştir ²⁸.

²⁵ MOROĞLU/Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, On İki Levha Yayınları, 8. Baskı, Nisan 2016, s. 365.

²⁶ YASAN/Mustafa, age, s. 344.

²⁷ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2724.

²⁸ Bkz. TTK m. 573 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-573>, Erişim: 20.06.2021.

Esas sermaye payı, limited ortaklıkta bir ortağın taahhüt edebileceği en küçük payı belirtir. Esas sermaye payı, ortağın ortaklık ilişkisinden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin tamamını teşkil eder. Limited Şirkette ortaklık, en az bir esas sermaye payının sahipliği ile olur. Limited şirkette ortaklara ait haklar ve yükümlülükler şirketin esas sermayesine esas sermaye payı ile katılımı mümkündür²⁹. Ortakların esas sermaye paylarının toplamı da yukarıda belirttiğimiz gibi limited ortaklığın esas sermayesini oluşturur.

Esas sermaye payı, bir ortağın ortaklık ilişkisinden doğan hakları ve yükümlülüklerinin tümünü ifade eder ve ortaklık sıfatını oluşturur. Ortaklık sıfatı zorunlu olarak en azından bir esas sermaye payının iktisabına dayanır. Yani ortağın esas sermaye payı, ortağın ortaklık ilişkisi çerçevesindeki hakları ve yükümlülüklerinin kaynağıdır³⁰.

Yeni Ticaret Kanunu'nda bir ortağın aynı nominal değerde ya da farklı değer gruplarında birden çok esas sermaye payına sahip olabilmesi mümkündür. Eski Ticaret Kanunu'nun aksine bir ortak bir sermaye payı ilkesinden vazgeçilerek sermaye paylarına payın devrinde, mirasçılar arasında paylaşılmasında, üzerlerinden aynı haklar tesisinde önemli kolaylıklar sağlanmış, böylece esas sermaye paylarına bir nevi özerklik kazandırılmıştır³¹.

TTK m. 593 vd. hükümleri ile esas sermaye paylarının konu olabileceği işlemler belirtilmiştir. Esas sermaye paylarının her biri, bağımsız bir şekilde hukuki işlemlerle konu olabilmektedir. Bir limited şirkette ortaklık sıfatı devredilebilir, rehnedilebilir, haczedilebilir, üzerinde bir intifa hakkı tesis edilebilir³². Aşağıda esas sermaye payının özelliklerini açıkladıktan sonra konu olduğu hukuki işlemlere de değineceğiz.

---

²⁹ ŞENER/ Oruç Hami, age, s. 263.

³⁰ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 262.

³¹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 403.

³² TEKİNALP/Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 5. Bası, İstanbul 2020, s. 554.

3.1. Esas Sermaye Payı Özellikleri

3.1.1. Devredilebilirlik

Limited şirketlerde esas sermaye paylarının ortak tarafından bir diğer ortağa veya üçüncü kişilere devri mümkündür. TTK'nun 593. maddesinde bu husus belirtilmiştir.

Limited şirketlerde esas sermaye paylarının devredilebilmesi TTK'nda detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Öyle ki; esas sermaye paylarının hukuki işlemlere konu olması bakımından devredilebilme hususu kanunda en çok yer alan hukuki işlemlerdendir³³.

Devir işleminin geçerlilik şartı ve pay mülkiyetini geçiren tasarruf işlemi olarak³⁴; TTK 595. maddesine göre esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılır ve tarafların imzaları noterce onanır³⁵.

Payın devredilebilir olması sermaye şirketi olan anonim şirketlerin de en önemli özelliklerinden birisidir³⁶. Anonim şirkette esas sermaye paylarının devrinde, esas sermaye payının pay senetleri ile devredilebilmesi söz konusu iken pay senetleri kıymetli evrak niteliğini taşımayan limited şirkette esas sermaye payının devri için resmi yazılı şekil şartına bağlanmış devir sözleşmesinin yanında kural olarak şirket tüzel kişiliğinin onayı da gerekmektedir³⁷. TTK m. 595/2. fıkrasında düzenlenen bu husus emredici değildir. Şöyle ki; ilgili maddede “*şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır*” denilmek suretiyle hüküm “*kanunen bağlamı*” hale getirilmiştir. Ancak bu yasal bağlam kuralı emredici nitelikte olmadığından esas sözleşmeyle aksine bir düzenleme mümkündür³⁸. Diğer taraftan esas sermaye payının devrinin onayı için genel kurulda nasıl bir nisapla karar alınacağı konusu TTK m. 595'te özel olarak düzenlenmediğinden ve TTK m.

---

³³ YASAN/Mustafa, age, s. 358.

³⁴ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 421.

³⁵ KAYA/Mustafa İsmail, Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devir Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, Aralık 2008, s. 373 – 374.

³⁶ SEVİ/Alı Murat, Anonim Ortaklıkta Payın Devri, Seçkin Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı, Ekim 2018, s. 56.

³⁷ YASAN/Mustafa, age, s. 88.

³⁸ TEKİNALP/Ünal, age, s. 556.

621'deki genel kurulun önemli kararlarının arasında sayılmadığından, pay devirlerinin onaylanması, genel kurulun alelade işlere ilişkin kararları için gerekli olan toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğuna tabidir (TTK m.620) ³⁹.

3.1.2. Payların itibari değeri

Limited şirketlerde esas sermaye paylarının itibari değeri en az 25 TL olarak TTK'nun 583. maddesinde belirlenmiştir. Yine TTK 576/1/c' de de esas sermaye paylarının itibari değerlerinin ortaklık sözleşmesinde yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Esas sermaye paylarının itibari değerlerinin eşit olma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, itibari değerlerin 25 TL ve katları şeklinde olması yeterlidir. Esas sermaye paylarının artırılması da yine 25 TL ve katları şeklinde olmalıdır.

Esas sermaye paylarının itibari değerinin 25 TL'den az olamayacağına ilişkin emredici bir düzenleme olan bu sınırdan aşağı çıkarılan esas sermaye payları geçersizdir. Esas sermaye payının asgari değeri hakkında kanunla belirlenen sınırının tek istisnası TTK m. 583 1. fıkrasının son cümlesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ortaklığın durumunun iyileştirilmesi amacıyla, esas sermaye paylarının en az yirmi beş TL olan değerinin altına inilebilir ancak bu değer sıfırlanamaz ⁴⁰.

Kanun koyucu esas sermaye payları için asgari bir değer koyması ve yukarıda belirtilen istisna dışında bu değer altında esas sermaye payı çıkarılamaması kuralı ile sermayenin korunmasını ⁴¹ amaçlamıştır. Şöyle ki, itibari değer altında bir bedelle pay çıkarılması bir miktar sermayenin de ortaklığa getirilememesi dolayısıyla da şirketteki tek güvencesi sermaye olan alacaklıları da tehlikeye atacağından, esas sermaye payı için asgari bir değer belirlenmiştir.

Diğer taraftan TTK m. 583/IV 'e göre de; esas sermaye payları itibari değerden veya bu değeri aşan bir bedelle çıkarılabilir. Bu tür paylara primli paylar denir. Primli payların çıkartılması ortaklık sözleşmesince, sermaye artırımı kararı gereğince ya da borçlar hukukuna özgü bir ortaklar sözleşmesi ile mümkündür ⁴².

³⁹ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 541.; ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 422.

⁴⁰ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 264.; ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 403.

⁴¹ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2729.

⁴² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 265.

Limited şirketlerdeki itibari değer, anonim şirketlerdeki itibari değerden farklıdır. Limited şirketlerde ortakların paylarının, yirmi beş tl ve katları şeklinde itibari değer üzerinden belirlenmesi, anonim şirketlerdeki gibi gerçek anlamda sermayenin paylara bölünmesinden farklıdır⁴³.

3.1.3. Esas sermaye paylarının farklı değerlerde olabilmesi

Yukarıda belirtilen asgari esas sermaye payı itibari değerine uygun olmak şartı ile limited şirkette farklı itibari değerlerde esas sermaye payı grupları oluşturmak mümkündür. Önceki Ticaret Kanunu'ndan farklı olarak bir ortağın aynı itibari değerde ya da farklı değer gruplarında birden çok esas sermaye payına sahip olması mümkündür.

Yeni kanunla bir ortak = bir pay kuralı kaldırılmış olup⁴⁴ böylelikle sermaye paylarına payın devrinde, mirasçılar arasında paylaşılmasında, üzerlerinde aynı haklar tesisinde önemli kolaylıklar sağlanmış, esas sermaye paylarına bağımsızlık kazandırılmıştır⁴⁵.

Yine bir ortak = bir pay kuralının terk edilmiş olması, ortağın sahip olduğu esas sermaye paylarının bazılarını devredebilirken diğer paylarının sahibi olarak ortaklığa devam edebilmesini mümkün kılmış ve bu sayede esas sermaye paylarının bölünmesine ihtiyaç olmaksızın ortağın paylarını tasarruf edebilme imkanı sağlamıştır⁴⁶.

---

⁴³ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 511.; BAHTİYAR/Mehmet, age, s. 404.

⁴⁴ TTK m. 583 gerekçesi: “Limited şirkette, “itibari değer”, anonim şirketteki itibari değerden hem teorik hem de dogmatik düzen yönünden farklıdır. Anonim şirkette itibari değer, gerçek anlamda paylara bölünmüşlüğü gereği olarak sermayenin serbestçe devredilebilen, hak kaynağı işlevini haiz, bağımsız bir birimini oluştururken; limited şirkette pay bir taraftan konulan sermayeyi gösteren ve bazı hesabi işlemlere temel oluşturan diğer paylarla eşit olması zorunlu bulunmayan esas sermayenin bir parçasını oluşturur. Anonim şirkette sermaye paylara bölünmüştür, limited şirkette ise esas sermaye payı, bazı hakların belirlenebilmesi ve kullanılabilmesi amacıyla hesabi olarak bölünür. Payın hesaben bölünmesi, payın verdiği oy hakkının hesaplanmasına ve temettünün belirlenmesine ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin uygulanmasına hizmet eder. Diğer yandan, “bir ortak=bir pay” kuralının belirli bir yararı bulunmamakta, aksine, payın kısmi devrinde bölünme gibi güçlükler yol açmaktadır.” ; Erdoğan Moroğlu'na göre “Gereçteki ifade yanıltıcı olup, sermayenin paylara bölünmesi ile esas sermaye payının bölünmesi, birbirinden tamamen farklı değerlendirmelidir.” (MOROĞLU, Erdoğan, Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, s. 366.)

⁴⁵ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 403.

⁴⁶ YASAN/Mustafa, age, s. 32.

3.1.4. Esas Sermaye Payının Ortaklık Haklarında Belirleyici Rolü

Limited şirketlerde esas sermaye payları ve itibari değerleri ortaklık haklarında ana belirleyici rolü oynamaktadır. Çünkü genel ilke olarak, ortakların hakları şirkete katılımları dolayısıyla esas sermaye paylarının sermayeye oranı ile bağlantılı hak sahibi olma anlamına gelmektedir⁴⁷.

Limited şirket ortakları, işbu şirketlerin esas sermayelerine payları ile katılarak ortaklık haklarına sahip olurlar⁴⁸. Doktrinde şirket ortaklarının hakları birtakım kriterlere göre farklı başlıklar altında gruplandırılmaktadır. Limited şirket ortaklarının hakları doktrinde genel kabul görmüş⁴⁹ şekilde mali ve idari haklar olmak üzere iki ana başlık altında açıklanmaktadır. Bu gruplandırma şekli anonim şirketlerde de aynı şekilde yapılabilir⁵⁰.

3.1.4.1. Mali Haklar

Sermaye şirketlerinden olan limited şirketlerde amaç; kazanç sağlamak ve bu kazancı paylaşmaktır. Ortakların mali bakımından en önemli hakkı ve esas sermaye payının ortaklık haklarında en belirleyici rolü kar payı hakkıdır. TTK m.608/1 ve 2 ' ye göre; şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, ortaklar yıllık bilançoya göre elde edilmiş net kardan pay alırlar. Kar payının hesaplanmasında esas sermaye payının itibari değerine olan oranı dikkate alınır⁵¹.

Limited şirketin tasfiyesi sonucunda ortakların tasfiye pay hakkına ilişkin TTK m 643 gereği anonim şirket hükümleri uygulanır. Tasfiye sonucunda arta kalan malvarlığı, ortaklar arasında esas sermaye payları dikkate alınarak paylaşılır.

Limited şirket sözleşmesinde veya esas sermayenin arttırılması kararında aksi öngörülmemişse, her ortak, esas sermaye payı oranında, esas sermayenin arttırılmasına katılmak hakkını haizdir. Ortakların esas sermaye payına uygun oranla yeni çıkarılan sermaye paylarından satın alma hakkına yeni pay alma(rüçhan) hakkı denir⁵².

⁴⁷ BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınları, Ocak 2020, s. 470.

⁴⁸ ÇEVİK/Orhan Nuri, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Ankara 2003, s. 270.; ŞENER/Oruç Hami, age, s. 490.

⁴⁹ YASAN/Mustafa, age, s. 192.

⁵⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 552.

⁵¹ KAYAR/İsmail, age, s. 510.

⁵² ÇAMOĞLU/Ersin, age, s. 101.

3.1.4.2. İdari haklar

Limited şirket ortaklarının mali haklarında olduğu gibi ortağın esas sermaye payına bağlı olarak şirket faaliyetlerine katılmalarına ilişkin haklar idari haklardır ve kural olarak ortağın rızası olmadan sınırlandırılmaz ve kaldırılamaz⁵³. Limited şirketlerde ortaklara ait birtakım haklara TTK de emredici nitelikte hükümlerle koruma altına alınmıştır. Limited şirketler içinde vazgeçilemeyen haklar olarak tanımlanan bu haklar, esas sözleşme ya da ortaklık organlarının kararı ile de kaldırılamaz⁵⁴. Bu haklara; genel kurula katılma, öneri hakkı (TTK m.617/3), oy hakkı (TTK m.618/1), haklı sebeplerin varlığı halinde ortaklığı fesih veya ortaklıktan çıkma hakkı (TTK m.636/3, 639/1), genel kurul kararlarının hükümsüzlüğünü veya iptalini dava etmek hakkı (TTK m.622), haklı sebeplerin varlığında mahkemeden yöneticilerin yönetim hakkının kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını isteme hakkı (TTK m.630/2), bilgi alma ve inceleme hakkı (TTK m.614), şirket işleriyle ilgili görevli kişiler hakkında sorumluluk davası açmak hakkı (TTK m.644) örnek verilebilir.

3.2. Esas Sermaye Payının Hukuki İşlemlere Konu Olması

Limited şirketlerde esas sermaye payının konu olduğu işlemler TTK m.593 ve devamında düzenlenmiştir. Esas sermaye paylarından her birisi bağımsız olarak hukuki işlemlere konu olabilir.

Esas sermaye payının devredilebilir olması da hukuki işlemlere konu bir durumdur. Esas sermaye paylarının devri, Türk Ticaret Kanununda hukuki işlemlere konu olması bakımından en detaylı olarak düzenlenmiştir⁵⁵.

3.2.1. Esas Sermaye Payının Rehni

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirketlerde esas sermaye payları üzerinde rehin ve intifa hakkı tesis edilebilmesi açıkça düzenlenmiştir. Eski TTK'nda bununla ilgili bir düzenleme yer almamasına rağmen, esas sermaye payları üzerinde rehin hakkı tesis edilmesini yasaklayan bir hüküm de yer almamaktaydı. Diğer taraftan yeni TTK ile tek ortak tek pay ilkesi terk edildiğinden limited şirket ortağının sahip olduğu payların

---

⁵³ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 554.

⁵⁴ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2806.

⁵⁵ YASAN/Mustafa, age, s. 382.

tamamına ya da bir kısmına rehin hakkı tesis edilebilme imkanı da yeni TTK ile tanınmıştır⁵⁶.

Limited şirketlerde ortaklar, şirketteki esas sermaye paylarının karşılığında bir senede bağlanmış olup olmaması önem arz etmeksizin, kendi borçları, şirket borçları ya da üçüncü kişilerin borçları için paylarını rehnedebilirler⁵⁷. Limited şirket esas sermaye payı üzerinde konulan rehin hakkının konusu idari haklardan ziyade mali haklara ilişkin ortaklık haklarının konusudur⁵⁸.

3.2.1.1. Pay Üzerinde Rehin Hakkı Tesis İçin Şartlar

3.2.1.1.1. Genel Kurul Onayı (Şirket sözleşmesinde öngörölmüş ise)

TTK m. 600/2'e göre şirket sözleşmesiyle esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı kurulması için genel kurulun onayı şart konulabilir ve bu halde esas sermaye payının geçişine ilişkin hükümler uygulanır⁵⁹. Genel kurul sadece haklı sebeplerin varlığında rehin hakkı kurulmasına onay vermekten kaçınabilir.

Esas sermaye payının rehni ile ilgili kural olarak genel kurul onayı şart olmamakla birlikte, TTK'nun 600/2. maddesine göre genel kurul onayı şart konulabilecektir. Buna göre, pay üzerinde tesis edilen rehin hakkı genel kurul onayına bağlanmamışsa, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre rehin hakkı tesis edilebilecektir⁶⁰. Şayet pay üzerine tesis edilen rehin hakkı genel kurulun onayına bağlanmış ise, TTK m. 600/2 ile yapılan gönderme ile rehin TTK m.595 ila 598 maddeleri uyarınca tesis edilecektir⁶¹.

Her ne kadar kanunda rehin hakkının genel kurul onayına tabi olduğu hallerde devire ilişkin hükümlere atıf yapmış olsa da, esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı tesis, esas sermaye payının devri işleminden farklıdır. Payın devrinde tüm malvarlığı ve katılma hakları yani mali ve idari haklar devralana geçer ve devralan ortak sıfatını alır.

---

⁵⁶ DURGUT/Ramazan, Limited Şirket Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması, TBB Dergisi, 2013, S. 108, s. 125.

⁵⁷ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2727.

⁵⁸ ERDEM/GÖKSOY, Limited Şirkette Payın Rehni, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2000, s. 577.

⁵⁹ ÇİĞSAR/Melis Gizem, Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019, s. 182-183.

⁶⁰ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 380.

⁶¹ ALTAŞ/Soner, age, s. 283.

Rehin hakkında ise rehin hakkı alacaklısına rehin hakkı tesis etmiş olduğu payın cebri icra yoluyla satışını gerçekleştirme ve alacağını bu yolla tahsil edebilme imkanı sunulmaktadır⁶². Diğer taraftan; Esas sermaye payının rehni işlemi yasaklanabilir çünkü esas sermaye payının devrinin yasaklanabilmesi TTK m.594'te öngörülmektedir. TTK m. 600/2'de 594. maddeye yapılan atıf nedeni ile tıpkı devirin yasaklanabildiği gibi rehin de yasaklanabilir. Ayrıca Türk Medeni Kanunu'nun 795/1 hükmü ile 954 ve devamında belirtilen hükümlere göre intifa ve rehin haklarının kurulabilmesi için alacağın devredilebilir nitelikte olması şartı getirilmiş olup bu nedenle pay devrinin yasaklanmış olması halinde intifa ve rehin hakkı kurulamaz⁶³.

Limited şirket pay rehinin genel kurul onayına bağlı olmaması halinde ise yukarıda belirttiğimiz gibi pay üzerine tesis edilecek rehin hakkı TMK hükümlerine tabi olacaktır. TMK'nun "*alacaklar ve diğer haklar üzerinde rehin*" başlıklı m. 954-961 maddeleri ile rehin hakkı düzenlenmektedir. Buna göre rehin hakkının yazılı bir rehin sözleşmesi ile tesis edilebileceğini düzenleyen TTK m. 955 hükmü burada da uygulama bulacaktır. Yine madde devamına göre senede bağlı alacaklarda rehin hakkı tesisi için senedin teslimi de gereklidir.

3.2.1.1.2. Rehin Sözleşmesinin Yazılı Yapılması

Limited şirketlerde esas sermaye payı üzerine rehin hakkı tesis edilebilmesi için diğer şart da rehin sözleşmesinin yazılı olarak yapılmasıdır (TMK m. 955/1). Bu şekil şartı rehlin kurulması için de geçerlilik şartıdır. Rehin sözleşmesinin yazılı olması şeklindeki şekil şartının yanında sözleşmenin noterden yapılma zorunluluğu da vardır⁶⁴. (TTK m. 595/1) şu halde; rehin sözleşmesinin şekil şartı ve geçerlilik şartı bakımından gerek TMK m. 955 gerekse TTK m. 595 gereği yazılı ve noterce onaylanması şartı mevcuttur.

3.2.1.1.3. Rehin Hakkının Pay Defterine Kaydı

TTK m. 594/1 gereğince limite şirketlerde esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı kurulduğunda pay defterine de kayıt yapılır. Pay defterine kayıt bildirci

---

⁶² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 379.

⁶³ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2728.

⁶⁴ ÇİĞSAR/ Melis Gizem, age, s. 173.

niteliktedir⁶⁵. Bunun yanında pay rehninin ticaret sicilinde kaydedilmesine gerek yoktur⁶⁶.

Genel kurulun rehni onaylayıp onaylamamasına göre ayırım yapılmakta ve buna göre de rehni hangi kanundaki düzenlemeye tabi olacağı belirlenmektedir. TTK da paylar üzerinde rehin hakkının nasıl düzenleneceğine dair açık bir düzenleme getirilmemiştir. Bu nedenle TMK 'daki alacaklar ve diğer hakların rehnine ilişkin düzenlemelerin limited şirket paylarının rehni bakımından da uygulanması gerekir⁶⁷.

3.2.2. Esas Sermaye Payının İntifa Hakkına Konu Olması

Eşya hukukunun önemli bir kurumu olan ve TMK'nun 794 ve 795. maddelerinde düzenlenen intifa hakkı yukarıda incelediğimiz rehin hakkı gibi limited şirketlerde esas sermaye payları üzerinde tesis edilebilecek bir diğer haktır. TTK m. 600/I'e göre bir esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı kurulmasına, esas sermaye payının geçişine ilişkin hükümler uygulanır. Bu maddede yapılan göndermeye göre intifa hakkının tesisi için TTK'nun 595. maddesindeki payın geçişine ilişkin hükümler uygulanır, ancak bu gönderme sadece payın geçişine ilişkin hükümlerle sınırlı kalmayıp, payın özel iktisap halleri, itibari değerinin belirlenmesi ve ticaret siciline tescil gibi hükümleri de kapsamaktadır⁶⁸.

İntifa hakkının tesisi için taraflar arasında yazılı bir sözleşme noterden tasdik edilmeli ve genel kurul onayından geçmelidir. Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkının genel kurul tarafından onaylanmasından sonra pay defterine kaydedilerek, ticaret siciline tescil edilir.

Esas sermaye payı üzerinde intifa hakkına sahip olunması o kişiye ortaklık sıfatı vermez⁶⁹. Ancak intifa hakkı konulan payın temsili intifa hakkı sahibine geçer. Yine intifa hakkı sahibi esas sermaye payından kaynaklı idari ve mali hakları bizzat kullanır.

---

⁶⁵ ÇIĞSAR/Melis Gizem, age, 199.

⁶⁶ DURGUT/Ramazan, agm, s. 134.

⁶⁷ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 380.

⁶⁸ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 361.

⁶⁹ YASAN/Mustafa, age, s. 365.

2. LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY HACZİNE İLİŞKİN 6762 SAYILI MÜLGA TTK İLE 6102 SAYILI TTK KARŞILAŞTIRMASI

2.1. Mülga TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Pay Haczi

Tezimizin konusunu oluşturan limited şirketlerde payın haczi, Türk Ticaret Kanununun yenilenmesi ile ciddi anlamda değişikliğe uğramıştır. Gerek zaman bakımından gerekse de uygulama bakımından yeni düzenleme üzerinden belli bir süre geçmiş olmasına rağmen, konunun daha iyi incelenmesi bakımından kısaca mülga kanunda pay haczine değinmenin yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Haciz işleminin amacı para alacağının tahsil edilmesi, bu amaçla haczedilen payın paraya çevrilmesi ve borcun ödenmesi yani haczedilenin paraya çevrilmesi⁷⁰ olmasına rağmen, mülga ticaret kanununda limited şirket pay hacizlerinde bu amacın gerçekleşmesinin şirketin feshine bağlı olması ve alacaklının alacağının tahsilini zorlaştırması nedeniyle 6102 Sayılı TTK ile yeni bir düzenleme getirilmiştir.

Mülga Türk Ticaret Kanunu'nda da limited şirket payları eski madde 520' ye göre devre konu olduğundan, şirket mukavelesinde aksine bir hüküm olmadıkça, her ortak şirketteki payını üçüncü şahsa devredebileceğine göre, kabili devir olan payın haczi de mümkündür⁷¹.

Eski Kanunun "*Cebri İcra*" başlığı altında düzenlenen 522. maddesi ile "*ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklı da aynı hakka sahiptir.*" denilmek suretiyle ortaklardan birinin şahsi alacaklısının ortağın limited şirketteki payını haczettirebileceği kabul edilmiştir⁷². Yine mülga kanunun 145. maddesine göre ise; "*Bir şirket devam ettiği müddetçe ortaklardan birinin şahsi alacaklıları, haklarını ancak şirketin bilânçosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilirler. Henüz bilânço tanzim edilmemişse alacaklı bilânçonun tanzimi neticesinde borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine ihtiyati haciz koydurabilir.*" şeklinde düzenlenmişti. Buna göre; limited şirket ortağının şahsi

⁷⁰ YENİOCAK/Umut, Anonim ve Limitet Şirket Hisselerinin Haczi, Yetkin Yayınları, Ankara 2009, s. 87, dn. 148.

⁷¹ MUŞUL/Timuçin, İcra ve İflas Hukuku Cilt I, Adalet Yayınları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara 2013, s. 560.

⁷² DÖNMEZ/R. Murat, Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi, Vedat Kitapçılık, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 4. Bası, İstanbul 2011, s. 394.

alacaklısı, borçluya karşı haciz yolu ile takibe geçerek; İcra İflas Kanunu'nun 89. maddesine göre borçlunun şirketindeki kâr payına haciz koydurabilir.

ETTK m.522/1 'e göre, limited şirket ortağının payı haczedilerek en az 6 ay önce ihbar etmek şartıyla şirketin feshi istenilmekte idi ⁷³. Feshi ihbar sonucu ortaklığın sona ererek tasfiye aşamasına gelmesi sonucunda ortağa düşen tasfiye payı alacaklının hesabına ödenmek üzere haczi koyan icra müdürlüğüne yatırılmaktaydı. Bu madde ile limited şirket payının haczi mümkün iken, ETTK m.523 maddesi ile de şirkete ve ortaklara verilen haklarla haczin sonuçlarından kurtulabilme olanağı tanınmıştır ⁷⁴.

Limited şirketler eski Ticaret Kanunu döneminde kişi ve sermaye ortaklığı özelliklerinden dolayı karma nitelikli şirketler olarak kabul ediliyordu ⁷⁵. Her ne kadar yeni dönemde limited şirketler için açıkça sermaye ortaklığı vurgusu yapılsa da halen bu karma yapı devam ederek hem sermaye hem de kişi ortaklığının özelliklerini kendi iç bünyesinde barındırmaya devam etmektedir ⁷⁶. Eski Ticaret Kanunu döneminde limited şirketlerin şahıs ortaklığı özelliği daha belirgin olduğundan ve kanun koyucu tarafından şirketin devamlılığı ilkesi benimsendiğinden ortaklık payının haczi anonim şirketlere nazaran daha zorlaştırılmıştı. Bu kapsamda limited şirketlerde payın haczi mümkün iken, anonim şirketlerin aksine haczedilen payın icra kanalı ile satışı mümkün değildi.

Yukarıda belirttiğimiz gibi ETTK m. 522 'ye göre limited şirket ortağı olan borçlusuna karşı alacaklıya altı ay önceden ihbar ederek şirketin feshini isteme yetkisi ile alacaklıya alacağının tahsilini kolaylaştırmaya yönelik bir yetki verirken, ETTK 523. madde ile de payı haczedilen şirkete kendisini savunma olanağı sağlayarak (alacaklının hakkının ödenmesi, payı devralacak bir üçüncü kişi veya başka ortak bulunması ya da payı cebri icra yoluyla satın alan kişinin ortaklığa kabul edilmesi) payın gerçek değerini ödemek suretiyle borçlu ortağı şirketten çıkarma hakkı tanınmış idi ⁷⁷. ETTK 523. maddesi kapsamında feshin engellenebilme imkanlarının diğer ortaklar tarafından kullanılmaması sonucunda alacaklı alacağını mahcuz payı sattırmak şeklinde değil, şirketin feshini isteyerek tasfiye sonucunda borçlu ortağa düşecek tasfiye

⁷³ KENDİGELEN/Abuzer, Limited Şirket Paylarının Haczi, GÜHFD Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'a Armağan, Y. 1, S. 1, İstanbul 2002 (s. 409-417), s. 411.

⁷⁴ ÇEVİK/Orhan Nuri, age, s. 499.

⁷⁵ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 398.

⁷⁶ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 10.

⁷⁷ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 426.

payından elde ederek tahsil edecektir⁷⁸. Dolayısıyla da haczedilen ortaklık payı değil tasfiye payıdır⁷⁹.

ETTK m.503 f. 2 ‘ ye göre, limited şirketlerin hisse senedi çıkarması mümkün değildi. Bu nedenle, limited şirket ortağının payının haczi, anonim şirketin pay senedine bağlanmamış çıplak paylarının haczi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Kanunen hisse senedi çıkaramayan limited şirketin payı da, kıymetli evrak niteliğinde bir belgeye bağlanmamış olan pay kavramını ifaden anonim şirketlerdeki çıplak pay⁸⁰ da gerek eski TTK gerekse yeni TTK'ya göre payın haciz İİK 94. maddeye göre yapılacaktır⁸¹.

Doktrinde payın limited pay haczinin İİK 94. maddesine göre yapılacağı savunulmasına rağmen Ticaret Kanunu değişikliğinden evvel Yargıtay bazı kararlarında hatalı bir şekilde ortağın şahsi alacaklarının, borçlunun limited şirketteki payını haczedemeyeceği yönünde kararlar vermiştir⁸². Maddenin ilgili kısmında; “... *Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir. Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz, icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlâl ettiği oranda batıldır. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tâbidir. Diğer taşınırlarda icra dairesi başkasına devre mâni tedbirleri alır.*” şeklinde belirtilmiştir. Gerek mülga Ticaret Kanununda gerekse yeni ticaret kanununda limited şirket pay haczi İİK 94. maddeye göre yapıldığından ve yeni ticaret kanunundan sonra limited şirket pay haczini aşağıda daha detaylı açıklayacağımızdan bu bölümde sadece yeni kanundan farklı olarak mülga ticaret kanununa göre yapılmış uygulamalar üzerinde durulacaktır.

⁷⁸ YANLI/Veliye, Limited Şirketlerde Payın Şirket Tarafından Edinilmesinde Şekil, Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt I, Beta Yayınevi, İstanbul 2003, s. 680 – 681.

⁷⁹ YENİOCAK/Umut, age, s. 88.

⁸⁰ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 39.

⁸¹ AKİL/Cenk, Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi, Yetkin Yayınları, Ankara 2013, s. 318.

⁸² “İİK.nun 89. maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, borçlunun davacı Ltd. Şti'ndeki ortaklık payının İİK.nun 89. maddesine göre haczi kabil olmayıp, ancak şirket ortağı (borçluya) isabet edecek kar payının haczinin mümkün olduğu görülmektedir. Somut olayda dava dışı borçlunun, davacı şirketin ortağı olduğu ve 1998 yılı hesaplarına göre kendisine 1.081.108.415.TL kar payının isabet ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece, İİK.nun 89. maddesi uyarınca sadece kar payına haciz konulabileceği gözetilerek, davanın kar payı miktarı yönünden reddi, kar payını aşan talep yönünden ise kabulü gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmüştür. (19.HD 24.09.2001 1947/5801)” İYİLİKLİ/Ahmet Cahit, Haciz İhbarnameleri (İİK m.89), Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 203 - 204.

ETTK 518. maddesinde belirtildiği üzere, pay hakkında tanzim edilecek senetler kıymetli evrak vasfını haiz olmayıp sadece bir ispat vasıtası sayılırlar. Senedin teslimi ile ortaklık sıfatı devredilemez, rehnedilemez ve haczedilemez olup, ancak söz konusu senetler sadece ispat vasıtası olan senetlerdir.

Limited şirket ortağından alacağı olan alacaklının borçlu aleyhine başlatmış olduğu icra takibinde, takibin kesinleşmesini müteakip alacaklının haciz talebiyle birlikte icra müdürü tarafından haciz kararı verilmesi ve kararın ilgili şirkete tebliğ edilmesi ile haciz işlemi tamamlanmaktadır. Ancak yukarıda bahsettiğimiz gibi alacaklının haczedilen payı satışa çıkararak paraya çevirmesi imkanı bulunmamaktadır. Mülga kanun bu aşamada alacaklıya şirketin feshini isteme hakkı tanımıştır⁸³.

Fesih talebinin şekli konusunda ETTK'da limited şirkete ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Fesih talebinin yazılı olarak ve açık, şartsız bir irade beyanı şeklinde yapılması gerekmektedir⁸⁴.

2.2. 6102 Sayılı TTK'ya Göre Limited Şirketlerde Pay Haczi

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile ETTK'da yer alan 522. madde yürürlükten kaldırılmıştır. Yeni düzenleme ile limited şirket ortağının alacaklısı feshi ihbarda bulunarak limited şirketi sona erdirme ve tasfiye isteme imkanı kalmamıştır⁸⁵. Esasen eski TTK hükümleri kapsamında bir limited şirket ortağının payının haczedilmesi ve haczedilen payın icradan satışı, sadece eski TTK m.523 f.1 b.2 'de düzenlenen ve diğer ortakların muvafakatini şart koşan istisna dışında mümkün değildi⁸⁶.

Bu konudaki bir diğer yenilik ise “*ortakların kişisel alacaklıları*” başlığı altında düzenlenen 133. madde ile getirilmiştir. Kanun koyucu TTK 133. maddede, eski TTK'dan farklı olarak, şahıs şirketleri ve sermaye şirketleri olmak üzere ikili bir ayrıma giderek düzenleme yapmıştır⁸⁷.

---

⁸³ YANLI/Veliye, agm, s. 679.

⁸⁴ YENİOCAK/Umut, age, s. 90.

⁸⁵ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 941.

⁸⁶ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 400.

⁸⁷ KENDİGELEN/Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, On İki Levha Yayınevi, Değişiklikler İşlenmiş ve Güncellenmiş 2. Bası, İstanbul 2012, s. 128.

Bu değişiklik TTK 133. maddenin gerekçesinde, “6762 sayılı Kanununun 145 inci maddesini karşılayan bu hüküm, uygulamanın gereksinimlerine cevap verecek şekilde ve Yargıtay kararlarına göre yeniden düzenlenmiştir.”⁸⁸ şeklinde açıklanmıştır.

TTK'nun 133. maddesinin birinci fıkrasında şahıs şirketleri yönünden ortağın kişisel alacaklısının alacağını nasıl tahsil edebileceği düzenlenmiştir. TTK madde 133/1'e göre, “Bir şahıs şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir.”⁸⁹

TTK'nun 124. maddesinde, ticaret şirketleri bakımından, şahıs şirketi ve sermaye şirketi olmak üzere ikili bir ayrıma gidilmiştir. Türk hukuk sisteminde şahıs şirketleri, kollektif ve adi komandit şirket olmak üzere iki çeşittir⁹⁰. Bu sebeple TTK'nun 133. maddesinin birinci fıkrası, kollektif şirketlerde “haciz ve şirketin feshini isteme” başlıklı, özel bir düzenleme olan, TTK m. 249 ile birlikte ele alınmalıdır. Bu maddeler ışığında, kollektif şirket ortağının şahsi alacaklısı, önce borçlunun şahsi malvarlığına ve şirketteki kâr payı, ücret ve sermaye faizi gibi alacaklarına başvurabilecektir⁹¹. Alacaklı, alacağını bunlardan kısmen veya tamamen tahsil edemediği hallerde, şirketin tasfiyesi sonucunda borçlu ortağa düşecek tasfiye payına haciz koydurabilecektir. Kollektif şirketin borçlu ortağının kişisel alacaklısına, ortağın tasfiye payına haciz koydurması halinde, şirketin feshini talep etme hakkı tanınmış olup, bu hak ihbar şartına bağlanmıştır. Alacaklıya, ihbarı altı ay öncesinden yapması ve ancak hesap yılı sonunda geçerli olması şartıyla feshi talep hakkı tanınmıştır⁹².

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 317. ve 328. maddelerine göre, komandit şirketlere ilişkin özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, kollektif şirketlere yönelik düzenlemeler komandit şirketlerde de uygulama imkanı bulacaktır. Bu sebeple, kollektif şirketlerde borçlu ortağın kişisel alacaklısına ilişkin yukarıda yapılan açıklamalarımız

⁸⁸ Bkz. TTK m. 133 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-133>, Erişim: 20.06.2021.

⁸⁹ Bkz. TTK madde 133/1

⁹⁰ Bkz. TTK madde 124

⁹¹ MUŞUL/Timuçin, Haciz ve Hacze İştirak, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2019, s. 246.

⁹² MUŞUL/Timuçin, age (İştirak), s. 246.

adi komandit şirket ortaklarının kişisel alacaklıları için de geçerli olacaktır ⁹³. Şahıs şirketleri açısından güven unsurunun ön plana çıkması sebebiyle, pay haczi ve satışı halinde, şahıs şirketine yabancı bir kimsenin ortak olması engellenmek istenmiştir ve bu doğrultuda düzenlemeye gidilmiştir ⁹⁴.

TTK'nun 133. maddesinin ikinci fıkrasında da, sermaye şirketleri yönünden ortağın şahsi alacaklılarının alacaklarını hangi yollarla talep edebilecekleri düzenlenmiştir. 6102 Sayılı Kanunla getirilen bu düzenlemeye göre, *“Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.”* ⁹⁵

Yine TTK'nun 124. maddesinin 2. fıkrasında anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler sermaye şirketi olarak tanımlanmıştır. Bu sebeple, çalışmamızın konusunu oluşturan limited şirket de TTK madde 133/II'ye tabi olacaktır. 6102 Sayılı TTK ile getirilen düzenlemelerin başında, ticaret şirket ortaklarının kişisel alacaklıları bakımından, şahıs şirketi ve sermaye şirketi ayırımına gitmek olmuştur.

Yeni TTK ile sermaye ve şahıs şirketi ayırımına gidilmesi ve dolayısıyla limited şirketlerin de TTK madde 133/II'ye tabi olması, mülga TTK'da yer alan düzenlemeden bir hayli farklılık yaratmıştır. Bu farklılığın kaynağı ise; mülga TTK'ya göre ortağın şahsi alacaklısının, şahıs şirketlerine ilişkin düzenlemedeki gibi, şirketin feshini istemesi gerekliliğidir ⁹⁶. Buna göre şirket ortağının şahsi alacaklısı, şirketin feshini isteyebilecek ve tasfiye sonucunda ortağa kalan tasfiye payından alacağını tahsil edebilecektir. Bu durumda ortaklık payı yerine tasfiye payı hacze konu olmaktadır ⁹⁷. 6102 Sayılı TTK 133. madde ile getirilen düzenleme ise; ortaklık payının haczine ve hatta satışına imkan sağlaması sebebiyle, anonim şirketler yönünden çıplak payın haczedilmesini ve paraya

⁹³ MUŞUL/Timuçin, age, (İştirak), s. 248.

⁹⁴ ALBAYRAK/Hakan, Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu, Limited Şirket Hisse (Ortaklık Payı) Haczi Konulu Tebliğ, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara 2018, s. 3.

⁹⁵ Bkz. TTK madde 133/2

⁹⁶ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 3. ; ARSLAN/Tuğba, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Limited Şirket Paylarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi Konulu Yüksek Lisans Tezi, Konya 2018, s. 20.

⁹⁷ YENİOCAK/Umut, age, s.88.

çevrilmesini konu alan düzenlemelere benzetmektedir. Bu nedenle, Yargıtay içtihatlarından ve doktrinde yer alan görüşlerden anonim şirketler bakımından çıplak pay hazine ilişkin olanlar, limited şirketlerin yapısına uyduğu ölçüde, limited şirket pay hazine de uygulanabilecektir ⁹⁸.

6102 Sayılı TTK ile getirilen bir diğer yenilik ise; mülga TTK 145. maddenin birinci fıkrasında yer alan “ihtiyati haciz” ifadesine yer verilmemesidir. Mülga TTK madde 145’e göre; *“Bir şirket devam ettiği müddetçe ortaklardan birinin şahsi alacaklıları, haklarını ancak şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kar payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilirler. Henüz bilanço tanzim edilmemişse alacaklı bilançonun tanzimi neticesinde borçluya düşecek kar ve tasfiye payı üzerine ihtiyati haciz koydurabilir.”* Kanun koyucu yeni TTK m. 133 ile "ihtiyati haciz" ifadesine yer vermemiş, "haciz" kavramını kullanmıştır.

Haciz kavramı doktrinde bir görüşe göre;

*“Haciz, kesinleşmiş bir icra takibinin konusu olan belli bir para alacağının ödenmesini sağlamak için, bu yolda talepte bulunan alacaklı lehine, söz konusu alacağı karşılayacak miktar ve değerdeki borçluya ait mal ve haklara, icra dairesi tarafından hukuken el konulmasıdır. Burada söz konusu olan ve tanımı yapılan haciz, kesin (icrai) hacizdir.”*⁹⁹

Geçici bir hukuki koruma türü olan ihtiyati haciz kavramı ise;

“İhtiyati haciz (m. 257-268 vd.), bir tür geçici hukuki koruma olup, alacaklıya, henüz kesin haciz isteme yetkisinin gelmediği bir zamanda, mahkeme kararıyla borçlunun borca yetecek kadar malına el koyabilme yetkisi verir. Bu haciz de alacaklıya satış yetkisi vermediği gibi herhangi bir öncelik de sağlamaz (m.108; 268).” şeklinde tanımlanmaktadır ¹⁰⁰.

⁹⁸ ALBAYRAK/Hakan, agm, s.3.

⁹⁹ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, Ankara 2020, s.246.

¹⁰⁰ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 442.

İcra ve İflas Kanunu'nun 257. maddesinde düzenlenen ihtiyati haciz koşullarının varlığı halinde, mahkeme, alacaklının talebinin kabulüne karar verecektir ¹⁰¹. İcra ve İflas Kanunu'nun 261. maddesi gereğince alacaklının, ihtiyati haciz talebinin kabulü kararından başlayarak 10 gün içerisinde, ihtiyati haciz kararının uygulanmasını talep etmesi gerekmektedir ¹⁰². Alacaklı, alacağını güvence altına almak amacıyla, ihtiyati haciz yoluyla borçlunun mal varlığına geçici bir şekilde el koymaktadır. Dolayısıyla, ihtiyati haciz bir kesin haciz değildir ¹⁰³. İhtiyati haczin kesin hacze dönüşmesi için, alacaklı, ihtiyati haczin uygulanmasından itibaren 7 gün içerisinde, borçluya karşı haciz talebinde bulunmalı ya da yine borçluya karşı dava açmalıdır ¹⁰⁴. Bu işlemlerin süresinde tamamlanması halinde ihtiyati haciz artık kesin hacze dönüşecektir ve alacaklı satış talep edebilecektir ¹⁰⁵.

6762 Sayılı Eski TTK madde 145'te yer alan düzenlemeye göre; ortağın kişisel alacaklısı bilanço tanzim edilmişse, borçlu ortağın payına denk gelen kâr payını haczettirebilmekteydi ya da bilanço henüz düzenlenmemişse, kâr payına ihtiyati haciz konulmasını talep edebilmekteydi ¹⁰⁶. Ayrıca alacaklı, ortağın kâr payından alacağının tamamını tahsil edemiyorsa, sermaye payı yönünden de ihtiyati haciz talep edebilmekteydi ¹⁰⁷. Mülga TTK düzenlenmesinden, borçlunun, bilanço tanzim edildikten sonra kendisine düşecek kâr payı ve tasfiye payı bakımından tasarruf yetkisinin sınırlanabilmesi için, mahkeme tarafından ihtiyati haciz kararı verilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktaydı ¹⁰⁸. Ancak, 6102 Sayılı TTK ile getirilen düzenlemede haciz kavramına yer verilmesi sonucunda, alacaklıya bir seçim hakkı tanınmış olup, alacaklı kesin haciz yoluyla alacağını tahsil yoluna gidebileceği gibi, şartlarının varlığı halinde ihtiyati haciz yoluna da başvurabilecektir ¹⁰⁹.

¹⁰¹ PEKCANİTEZ/ ATALAY/ SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2020, 7. Bası, s. 333.

¹⁰² AKYOL ASLAN/Leyla, Medeni Usul Hukukunda Delil Tespiti, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, s. 51.

¹⁰³ KURU/Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, Legal Yayınevi, Eylül 2016, s. 476.

¹⁰⁴ MUŞUL/Timuçin, age (İştirak), s. 681.

¹⁰⁵ KURU/Baki, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s. 480. ; İhtiyati haciz hakkında detaylı bilgi için bkz. ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 442-453.; PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 327-340.; MUŞUL/Timuçin, age (İştirak), s. 541 vd.; ATALI/ ERMENEK/ ERDOĞAN, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 3. Bası, Ankara 2020, s. 477 vd.; MUŞUL/Timuçin, age (Cilt II), s. 1254 vd.

¹⁰⁶ ÇEVİK/Orhan Nuri, age, s. 298.

¹⁰⁷ ÇEVİK/Orhan Nuri, age, s. 298.

¹⁰⁸ YENİOCAK/Umut, age, s. 95.

¹⁰⁹ YENİOCAK/Umut, age, s. 96.

Kanun koyucu TTK 133. maddenin üçüncü fıkrasında; *“Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacaklarını, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini de haizdir.”* şeklinde bir düzenlemeye gitmiştir. Bu düzenleme de yeni olmakla birlikte, aynı maddenin ilk iki fıkrasının aksine, sermaye şirketi ve şahıs şirketi ayrımı yapılmamıştır. Üçüncü fıkrada *“tüm ticaret şirketlerinde”* ifadesine yer verilmiş olup; 133. maddenin birinci ve ikinci fıkrasında, borçlu ortağa düşen kâr payı ve tasfiye payının haczedilebileceğine yönelik düzenleme genişletilmiştir. Buna göre ticaret şirketlerinde, alacaklı, borçlu ortağın şirketten olan tasfiye payı, kâr payı, senede bağlanmış veya bağlanmamış payları dışında şirketten olan diğer alacaklarına da başvurabilecektir¹¹⁰. Çalışmamızın devamında limited şirket haczine konu olabilecek değerler detaylı olarak incelenecek olup, bu bölümde borçlu ortağın şirketten olan diğer alacaklarının da haczedilebileceğine değinmek yeterli olacaktır.

6102 Sayılı TTK'nun 133. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan düzenlemenin ise, eski Türk Ticaret Kanunu'nda karşılığı bulunmaktadır. Mülga TTK'da yer alan ilgili düzenleme, 145. maddenin üçüncü fıkrasıdır. Söz konusu madde fıkrası değiştirilmeyerek, yeni TTK madde 133/4'te *“Yukarıdaki hükümler borçlu ortakların şirket dışındaki mallarına alacaklıların başvurmalarına engel olmaz.”*¹¹¹ şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre, limited şirket ortağının kişisel alacaklısının, ortağın şirketten kaynaklanan haklarına yönelik haciz işlemlerini gerçekleştirebilmek için öncelikle ortağın kişisel mallarına başvurması şart değildir¹¹².

---

¹¹⁰ YASAN/Mustafa, age, s. 460-461.

¹¹¹ Bkz. 6102 Sayılı TTK madde 133/4 ve 6762 Sayılı TTK madde 145/3.

¹¹² YASAN/Mustafa, age, s. 455-456.

İKİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE PAY HACZİ

Limited şirket ortaklarının sahip olduğu esas sermaye payları mali bir değer ifade ettiğinden, şirket ortaklarının alacaklıları, genel haciz yoluyla icra takibi ya da ortağın iflasa tabi kişilerden olması halinde iflas yolu ile takip yapabilmektedir. Bu halde borçlu ortağın şirketteki esas sermaye payının haczedilmesi ve hacizli malın satışının talep edilmesi mümkündür.

Türk Ticaret Kanunu'nda ticari şirketlere dair genel hükümler dahilinde yer alan 133. maddenin 2. fıkrasına göre; *“Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.”* denilmektedir. Şu halde; sermaye şirketi olan limited şirketlerde de eski kanundan farklı olarak, getirilen bu düzenleme ile sermaye şirketleri arasında bir ayırım gözetilmeksizin, senede bağlansın ya da bağlanmasın İİK'nun taşınırlara ilişkin hükümleri çerçevesinde haciz işlemi gerçekleştirilebilecektir ¹¹³.

Eski Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirket paylarının haczi hakkında özel bir düzenleme yer almasına ve pay haczi mümkün olmasına rağmen ¹¹⁴ haczedilen payın paraya çevrilmesi uygulama pratiği yönünden son derece zor bir süreçti. Borçlu ortağın sermaye payını haczettiren şahsi alacaklısı altı ay önceden feshi ihbarla ortaklığın feshini isteyebileceği, feshi ihbar sonucunda ortaklığın sona erip tasfiye aşamasına geçilmesi halinde tasfiye memurlarına payına haciz konulan ortağa düşen tasfiye payını

---

¹¹³ TTK m. 133/2 madde gerekçesi: *“6762 sayılı Kanundaki sermayesi paylara bölünmüş şirketlerle anonim şirketlere ve “hisse senetleri”ne özgülenmiş bulunan ikinci fıkra “sermaye şirketleri” ibaresi kullanılarak limited şirketleri ve senede bağlanmamış payları da kapsayacak tarzda genişletilmiştir. Haczedilecek ve paraya çevrilecek payın anonim, limited ve paylı komandit şirkete ait bulunması veya senede bağlanmış olup olmaması, herhangi bir hüküm farkı yaratmaz. Hükümün bir diğer yeniliği, haczin ve paraya çevrilmenin hangi hükümlere göre yapılabileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. Nihayet, haczin talep halinde pay defterine işlenebileceği belirtilerek aleniye kavuşması, bu yolla şeffaflığın sağlanmasına olanak verilmiştir.”*

¹¹⁴ Mülga TTK m. 522: *“Ortaklardan birinin iflâsı halinde iflâs idaresi en az altı ay önce ihbar etmek şartıyla şirketin feshini isteyebilir. Ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklı da aynı hakka sahiptir. Böyle bir ihbar neticesinde şirket infisah ederek tasfiye haline girerse tasfiye memurları, aleyhine takibat yapılan ortağa düşen tasfiye payını iflâs idaresine veya icra dairesine vermeye mecburdurlar.”*

icra dairesine yatırma zorunluluğu getirilmekte idi. Ancak yeni düzenleme ile artık ortağın şahsi alacaklısının ortaklığın feshini ihbar ederek limited şirketin sona erdirilmesini ortadan kaldırmıştır¹¹⁵. Bu durumda esas sermaye payının haczedilmesi nedeni ile şirketin sona erme sebebi gerçekleşmeyecek¹¹⁶, şirket ortağının borcu nedeni ile payına haciz işlemi tesis edilmiş olsa dahi bu durumun şirketin devamlılığının sağlanmasında bir güçlük yaratmayacaktır¹¹⁷.

Limited şirketlerde pay haczini düzenleyen TTK'nun 133. maddesinin bir özelliği de, paraya çevirmenin hangi hükümlere göre yapılabileceğini düzenleyerek, eski kanundan kaynaklı problemleri çözüme kavuşturmasıdır. Buna göre, limited şirketlerde ortakların paylarının haczi ve bunların paraya çevrilmesi ileride daha ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz İcra İflas Kanununun 94. maddesine göre yapılacaktır.

1. HACİZ KAVRAMI VE TÜRLERİ

1.1. Haciz kavramı

Haciz, doktrinde en yaygın tanımıyla, kesinleşmiş bir icra takibinin konusu olan belli bir para alacağının ödenmesini sağlamak için, alacaklının talebi ile alacağı karşılayacak miktar ve değerdeki borçluya ait mal ve haklara, icra müdürünün hukuken el koymasdır¹¹⁸. Burada tanımlanan haciz kesin(icrai) hacizdir¹¹⁹.

¹¹⁵ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 941.

¹¹⁶ "Ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteyebilme imkanını tanıyan mülga 6762 Sayılı T.T.K.nın 522. maddesi dava tarihi itibarıyla yürürlükte değildir. Ortakların kişisel alacaklıları başlıklı 6102 Sayılı T.T.K.nın 133. maddesi " (1) Bir kişi şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kar payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kar ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir. (2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kar veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan senede bağlanmış veya bağlanmamış payların 9.6.1932 tarihli ve 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara dair hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir." hükmünü haiz olup, adı geçen yasada limited şirket ortağının şahsi borçları sebebiyle alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkı düzenlenmemiştir. Bu durumda, dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6102 Sayılı T.T.K.da ortağın payının kendisinin alacağı sebebiyle haczi fesih nedeni olarak düzenlenmediği halde davalı şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesi doğru görülmüş kararı temyiz eden davalı yararına bozulması gerekmektedir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 08.07.2014 tarihli ve 2014/6624 E., 2014/12965 K. sayılı kararı, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2014-6624.htm>, Erişim: 11.05.2021.

¹¹⁷ YASAN/Mustafa, age, s. 165.

¹¹⁸ KURU/Baki, age, s. 207.; KURU/Baki, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 2013, s. 411.; ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYYVAZ/HANAĞASI, age, s. 246.; MUŞUL/Timuçin, age (Cilt I), s. 505.; UYAR, Talih/Alper/Cüneyt, İcra ve İflas Kanunu Şerhi El Kitabı, Cilt I, Turan Kitabevi, 1. Baskı, Eylül 2010, s.1104.

¹¹⁹ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 411.

Üstündağ, haczi, “*cebri icra organı tarafından yapılan devlete ilişkin bir hâkimiyet tasarrufu*” olduğu şeklinde tanımlamıştır¹²⁰.

Muşul’a göre haciz, “*icra müdürünün ya da görevlendirdiği yardımcı ya da katibinin (m. 80/1) alacaklının talebi üzerine (m.78/1) borçlu malvarlığına dahil taşınır ve taşınmaz ile alacak ve diğer haklardan takip konusu asıl ve faiz alacağı ile takip masraflarına yetecek kadarına (m. 85/1) hukuken el koymasdır*”¹²¹.

Haciz tanımına yer veren çeşitli Yargıtay içtihatları da bulunmaktadır. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi 3.12.1980 tarihli, 6162/8654 sayılı kararında haciz için “*belli bir para alacağının tahsilini sağlamak için borçluya ait mal ve haklara icra memurunun beyanı ile hukuken el konulması*” şeklinde tanımlama getirmiştir¹²².

1.2. Haciz türleri

İcra İflas Kanunu 78. Maddede düzenlenen ve yukarıda tanımlanan kesin (icrai, cebri) hacizden başkaca dört çeşit daha haciz vardır. Bunlar; Geçici (muvakkat) haciz, İlave Haciz, Tamamlayıcı haciz ve ihtiyati hacizdir.

Geçici (muvakkat) haciz, itirazın geçici kaldırılması kararı verilmesi durumunda alacaklı tarafından talep edilebilen hacizdir. Geçici haciz, kesin haciz hükümlerine göre yapılır, ancak geçici haciz sahibi alacaklı satış talebinde bulunamaz. Geçici haciz, ihtiyati hacizden farklıdır.

İlave haciz, yapılmış hacze iştirak edilmesi durumunda mevcut mahcuz mallar değerinin, hacze iştirak sonucu bütün alacaklıların alacakları ve takip masrafı toplamını karşılamaya yetmeyeceğinin anlaşılması halinde alacaklıların talebi ile icra müdürü tarafından gerçekleştirilen hacizdir. (İİK m.100/II)

Tamamlayıcı haciz, icra dairesinin hacizli malların satış tutarının bütün alacakları ödemeye yetmediğini tespit etmesi üzerine, kendiliğinden borçlunun başka mallarını haczetmesine tamamlama haczi denir.

¹²⁰ ÜSTÜNDAĞ/Saim, İcra Hukukunun Esasları, Yaylacık Matbaası, İstanbul 1990, s. 178.

¹²¹ MUŞUL/Timuçin, age, s. 415.

¹²² KALKAN, Onur, Anonim Şirketlerde Hisse Haczi Konulu Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009, s. 31.

İhtiyati haciz, alacaklının mevcut ya da yapılacak olan takibinin sonucunun güvence altına alınması için mahkeme kararı ile borçlunun malvarlığına geçici olarak el konulmasını sağlayan bir hukuki korumadır ¹²³.

1.3. Haczin Konusu ve Kapsamı

1.3.1. Konusu

Birinci bölümde belirtmiş olduğumuz üzere, bir sermaye şirketi olan limited şirket bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan ve bu sermaye ortakların esas sermaye paylarının toplamından oluşan ortaklıktır. Limited şirketlere sermaye olarak konulabilecek değerler de TTK m. 127 'de öngörülen çeşitli malvarlığı değerleridir. Bunlara; taşınır, taşınmaz mallar, para, alacak, haklar, imtiyazlar ve know-how gibi değerler örnek verilebilir ¹²⁴. Şu halde; bir limited şirketten söz edilebilmesi için esas sermayenin, limited şirket ortağından söz edilebilmesi için ise o ortak tarafından esas sermaye payının üstlenilmesi gerekmektedir ¹²⁵.

Esas sermaye payı, bir ortağın ortaklık ilişkisinden kaynaklanan hakları ve yükümlülüklerinin tamamını ifade eder ¹²⁶. Esas sermaye paylarının da hukuki işlemlere konu olabildiğini ve bu kapsamda tezimize konu olarak; borçlu olan limited şirket ortağının şirketteki paylarının kendi mal varlığı hakları arasında yer aldığından haczinin mümkün olduğunu belirtmiştik. Nitekim, yeni Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan TTK m. 133 ile de limited şirket paylarının haczedilmesi usulünde bir tereddüt kalmamıştır.

Sermaye şirketlerinde alacaklılar alacaklarını, TTK 133/2 maddesinde de belirtildiği üzere, borçlu ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, İcra ve İflas

---

¹²³ YILMAZ/Ejder, Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri Cilt II, Yetkin Yayınları, Ankara 2001, s. 1075-1078.

¹²⁴ PULAŞLI/Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara 2021, s. 738.

¹²⁵ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 261.

¹²⁶ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 262.

Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler.

Limited şirket ortaklarının sahip oldukları hakların doktrinde ağırlıklı olan görüşe göre mali ve idari haklar olmak üzere iki ana başlık altında değerlendirildiğini çalışmamızın birinci bölümünde belirtmiştik. Limited şirket pay haczinin konusunun da 133/2 den de anlaşıldığı üzere, mali haklar olarak belirtilen kar payı alma hakkı , tasfiye hakkı gibi ortağın mali nitelikteki hakları haczin kapsamına girmektedir. Ortağın mali nitelikte olmayan idari haklarının bu haciz kapsamına girmediği belirtilmektedir ¹²⁷. Doktrinde ağırlıklı olarak haczin konusu; limited şirket ortaklığından kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin tamamını ifade eden borçlu ortağın ortaklık payıdır ¹²⁸.

1.3.2. Kapsamı

İcra İflas Kanunu'nda taşınırların haczinde taşınır malların semerelerinin haczin kapsamına girip girmediği ve limited şirket paylarının haczedilmesi durumunda yapılan haczin payın hasılat ve semerelerini de kapsayıp kapsamayacağı hakkında özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, yenilenen TTK'nun 133. maddesinin 1. fıkrasında; bir şahıs şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabileceği belirtilmiştir. Diğer taraftan, taşınmazların haczinde İcra ve İflas Kanunu'nu 92. maddesinde belirtilen; “*Bir gayrimenkulün haczi hasılat ve menfaatlerine de şamildir.*” hükmü gereği, taşınmazın hasılat ve menfaatleri haciz kapsamına girdiğinden bu hükümden kıyasen hareketle, limited şirket payı haczinde de haczedilen paya ilişkin olarak doğacak her türlü hak ve yararın da (kâr payı, tasfiye payı, hazırlık devresi faizi gibi) yapılan haczin kapsamı dahilinde kaldığı kabul edilmektedir ¹²⁹. 6762 Sayılı TTK'nun yürürlükte olduğu dönemde bu konuda doktrinde ve uygulamada bir takım tartışma ve görüş ayrılıkları olmuş; Yargıtay 12. Hukuk Dairesi 8071/15080 sayılı, 30.11.1992 tarihli kararında; “*Anonim şirketlerde pay senedinin haczi İİK'nın 88'inci maddesine göre, payı temsil eden kıymetli evrak niteliğinde olan hisse senedine el konulmak suretiyle haczedilebilir. Bu şekilde haczedilen pay karşılığında, borçlu ortağa ödenecek olan kâr payı da haczedilir.*” ¹³⁰

¹²⁷ TOPUZ/Gökçen, Hisse Haczi ve Satışı, Yetkin Yayınları, Ankara 2009, s. 273.

¹²⁸ TOPUZ/Gökçen, age, s. 273.

¹²⁹ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 127. ; TOPUZ/Gökçen, age, s. 212.

¹³⁰ TOPUZ/Gökçen, age, s. 212.

şeklinde karar vermiştir. Anonim şirketler için yerinde verilen bu kararın kıyasen limited şirketlere de uygulanacağı görüşü, eski Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde de kabul edilmiştir ¹³¹.

2. LİMİTED ŞİRKETLERDE HACZE KONU OLABİLECEK DEĞERLER

Limited şirket kavramını konu alan TTK madde 573'e göre; limited şirket bir sermaye şirketi olduğundan, ortaklar, şirket borçlarından sorumlu değildir ¹³². Buna göre; *“Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler”*.

Limited şirketin haklarının, alacaklarının, mallarının şirket tüzel kişiliğinin bünyesinde olması sebebiyle, şirketin borçlarından da yine şirket tüzel kişiliği sorumlu olacaktır. Dolayısıyla şirket ortaklarının kişisel alacaklısı da, şirket malvarlığı üzerinde bir talepte bulunamayacaktır ¹³³.

Limited şirket ortağının şahsi alacaklısı, hayatın olağan akışına göre, borçlu ortaktan alacağını tahsil edebilmek amacıyla, öncelikle kişisel mallarına başvurabilecektir. Borçlu ortağın şahsi malları ile alacağını tahsil edemeyen alacaklı, borçlu ortağın, limited ortaklıktan olan hak ve alacakları üzerine haciz koydurabilecektir ¹³⁴. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, limited şirket ortağının kişisel alacaklısının, öncelikli olarak borçlu ortağın kişisel mallarına başvurma zorunluluğu yoktur. Kanun bu konuda emredici bir düzenlemeye yer vermemiş olup, ortağın kişisel alacaklısının seçimine bırakmıştır.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu 133. maddesinde yer alan düzenleme çerçevesinde, limited ortaklıkta borçlu ortağın kişisel alacaklısı, alacağını tahsil amacıyla borçlu ortağın aşağıdaki hak ve alacaklarına başvurabilecektir ¹³⁵;

¹³¹ TOPUZ/Gökçen, age, s. 212.

¹³² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 14.

¹³³ ALTAŞ/Soner, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler, Seçkin Yayınları, Ankara 2017, s. 335 - 336.

¹³⁴ ALTAŞ/Soner, age, s. 336.

¹³⁵ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 3-4.

1. Ortağın şahsi malvarlığı (TKK m. 133/4)
2. Kâr payı (TTK m. 133/2)
3. Tasfiye payı (TTK m.133/2)
4. Ortaklık payı (TTK m. 133/2)
5. Ortağın şirketten olan diğer alacakları (TTK m. 133/3)

2.1. Ortağın Şahsi Malvarlığı

Türk Ticaret Kanunu madde 133/4'te yer alan düzenleme uyarınca, limited şirket ortağının kişisel alacaklısı, ortağın şirket haricindeki kişisel mallarına da başvurabilmektedir. Limited şirket ortağının kişisel malları ibaresi; borçlu ortağın şirketten kaynaklı hak ve alacakları dışındaki, İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca hacze elverişli olan tüm taşınır malları, taşınmaz malları ve haklarını kapsamaktadır.

Albayrak, TTK madde 133/4'te yer alan düzenlemenin; alacaklıların, alacaklarını, borçlu ortağın kişisel malvarlığından alabilmesinin “*eşyanın tabiatı gereği*” olduğunu ve dolayısıyla bu düzenlemeye ihtiyaç olmadığını ifade etmektedir¹³⁶.

Keza, Kendigelen de; alacaklıların, ortağın şirket haricindeki mal varlığına başvurabileceğini düzenleyen TTK madde 133/4'ün “*malumu ilan etmek*”ten başka bir anlam ifade etmediğini ve gereksiz olduğunu savunmaktadır¹³⁷.

Kanaatimizce de, İcra ve İflas Kanunu hükümleri gereğince, alacaklının en doğal hakkı, borçlunun şahsi malvarlığına başvurmak olduğundan TTK 133. maddenin dördüncü fıkrasında yer alan bu düzenlemeye gerek yoktur.

2.2. Kâr Payı

Türk Ticaret Kanunu madde 608 vd. kâr payını ve yedek akçeleri düzenlemiştir. Limited şirkette de, tüm ticari şirketlerde olduğu gibi, asıl amaç kâr elde etmek ve bu kârı paylaşmaktır¹³⁸. Kâr payını, limited ortaklığın, faaliyet dönemi bitiminde edindiği

¹³⁶ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 4.

¹³⁷ KENDİGELEN/Abuzer, age, s. 129.

¹³⁸ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 490.; ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 4.; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 552.

kazanç üzerinden giderler, zararlar ve birtakım yükümlülükler çıkarıldığında kalan kârdan dağıtılan pay, olarak tanımlamak mümkündür ¹³⁹.

Şener kâr payını, “*limited ortaklıkta karı, ortağın esas sermaye payının semeresi olarak*” tanımlamıştır ¹⁴⁰.

Ünal ise kâr payını en sade şekliyle, ortaklara ve kâra katılacak olan diğer kişilere, kâr dağıtıldığında düşecek olan pay olarak tanımlamıştır ¹⁴¹.

Limited şirket ortaklarının kâr payı alma hakkı, limited ortaklığın kâr elde etmek ve elde edilen kârı paylaşmaya yönelik temel amacından doğan mutlak bir müktesep haktır ¹⁴². Bu sebeple, limited şirket ortaklarını kâr payından yoksun bırakan düzenlemelere esas sözleşmede yer verilemeyecektir ¹⁴³.

Türk Ticaret Kanunu 608. maddesinin birinci fıkrasında kâr payının dağıtımına yönelik düzenleme yapılmıştır. TTK madde 608/I'e göre; “*Kâr payı, sadece net dönem kârından ve bunun için ayrılmış yedek akçelerden dağıtılabilir. Kâr payı dağıtımına ancak, kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörülmüş yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebilir.*”

Bu düzenlemede net dönem kârı ile ifade edilmek istenilen, o dönem için sağlanan kârdan zarar, vergiler ve masraflar düşüldükten sonra geriye kalan kârdır ¹⁴⁴. Kanunun 608. maddesinin devamında yer alan düzenleme ise, kanunen ayrılan ve ortaklığın isteği doğrultusunda ayrılan yedek akçelerin çıkarılması halinde kâr payının dağıtılacağını açıkça ortaya koymuştur ¹⁴⁵.

---

¹³⁹ BADAĞ/Zehra, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı, On İki Levha Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul 2018, s. 67.

¹⁴⁰ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 491.

¹⁴¹ ÜNAL/Ahmet Cemil, Anonim Şirketlerde Kâr Payı, Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçe Ayrılması Konulu Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006, s. 13.

¹⁴² ÜNAL/Ahmet Cemil, age, s. 17-18.

¹⁴³ YASAN/Mustafa, age, s. 195.

¹⁴⁴ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 491.

¹⁴⁵ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 491.

Türk Ticaret Kanunu'nun 608. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, ikinci fıkra yeni bir düzenlemedir ¹⁴⁶. TTK 608. maddenin ikinci fıkrası ile getirilen düzenlemeye göre; *"Şirket sözleşmesi ile aksi öngörülmedikçe, kâr payı, esas sermaye payının itibari değerine oranla hesaplanır; ayrıca yerine getirilen ek ödeme yükümlülüklerinin tutarı da kâr payının hesaplanmasında itibari değere eklenir."*

Mülga Türk Ticaret Kanunu'nun 533. maddesine göre, ortakların getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye payının minimum dörtte birini ödeme zorunluluğu olması sebebiyle, dağıtılan kâr payından sermaye getirme borçlarını ifa ettikleri oranda alabiliyorlardı ¹⁴⁷. 6102 sayılı TTK m. 585 ile, kâr payının ortakların sermaye getirme borcunu ifa ettikleri oranda dağıtılması kuralı değiştirilerek, şirket sermayesinin hepsinin ortaklığın kuruluşu esnasında ödenmesi gerektiğine yönelik düzenlemeye gidilmiştir ¹⁴⁸. Keza, TTK madde 608/II ile de açıkça, *"kâr payının esas sermaye payının itibari değerine oranlanarak hesaplanacağı"* düzenlenmiştir. Ancak gerek Şener gerek Ayhan/Çağlar/Özdamar; kâr payının dağıtımı bakımından anonim şirkete ilişkin düzenleme olan TTK madde 508 hükümlerinin uygulanarak, sermaye koyma borcunun ifa oranının dikkate alınmasının daha yerinde olacağı kanaatindedirler ¹⁴⁹.

Ayrıca yine madde devamında yer alan düzenlemeye göre, ortaklık sözleşmesinde öngörülen ve şirket ortakları tarafından yerine getirilen ek ödeme yükümlülükleri de kâr payının dağıtımında hesaba katılacaktır. Kanun düzenlemelerinden de anlaşılacağı üzere, ortak şirkete ne kadar fazla sermaye getirirse, o oranda kâr payının ve dolayısıyla ortaklık haklarının maliki olacaktır ¹⁵⁰. Kanun koyucu madde 608'in gerekçesinde; *"Ortak ek ödeme yükümünü yerine getirmişse, ödediği tutar esas sermaye payının itibari değerine eklenir ve kâr payı, bu suretle bulunan toplam tutar esas alınarak ödenir. Açıklanan hüküm ortağın ek ödeme yükümünü dikkate aldığı için adalete uygundur. Hükümün bu özelliği ek ödeme yükümünün sadece bazı esas sermaye paylarına yükletildiği durumlarda daha iyi anlaşılır."* ¹⁵¹ demiştir. Altaş'ın da belirttiği üzere, söz konusu düzenlemeden, ek

¹⁴⁶ Bkz. TTK m. 608 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-608>, Erişim: 20.06.2021.

¹⁴⁷ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2799. ; Bkz. 6762 Sayılı TTK madde 533.

¹⁴⁸ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2799.

¹⁴⁹ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 552. ; ŞENER/Oruç Hami, age, s. 497.

¹⁵⁰ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 498.

¹⁵¹ Bkz. m. 608 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-608>, Erişim: 20.06.2021.

ödemelerin şirket ortaklarına iade edilmesinin, kâr payı yoluyla olacağı anlamını çıkarmak mümkündür¹⁵². Ne var ki, ek ödemelerin ortaklara iadesi hususunda TTK'da yer alan ayrı bir düzenlemenin varlığı, şirket tüzel kişiliği ve ortaklar açısından uyuşmazlıklara neden olabilecektir¹⁵³.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, kâr payı, kanuni yedek akçelerin ve ortakların şirket sözleşmesinde belirledikleri yedek akçelerin indirilmesi halinde dağıtılabilmektedir. TTK'nun 608. maddesinin üçüncü fıkrası ile olağanüstü, üçüncü bir yedek akçe düzenlenmiştir ve kâr payını muhafaza etmek amacıyla bu öngörülme-yen yedek akçelerin belirli şartlar çerçevesinde ayrılabilceği hüküm altına alınmıştır¹⁵⁴.

Buna göre;

“Şirket genel kurulu, kanun ya da şirket sözleşmesinde öngörülme-yen veya öngörüleni aşan tutarlarda yedek akçelerin ayrılmasına sadece;

a) Zararların karşılanması için gerekliyse,

b) Şirketin gelişimi için yatırım yapılması ihtiyacı ciddi bir şekilde ortaya konulmuşsa, bütün ortakların menfaati böyle bir yedek akçe ayrılmasını haklı gösteriyorsa ve bu hususlar şirket sözleşmesinde açıkça belirtilmişse, karar verebilir.”

Kâr payına yönelik genel açıklamalarımızdan sonra ele alınması gereken bir diğer husus ise, ortaklık payı haczinin kâr payını kapsayıp kapsamadığı konusudur. Bu konuda doktrinde görüş ayrılıkları mevcut olup; ortaklık payı haczinin kâr payını kapsamaması gerektiğini savunan görüşler¹⁵⁵ olduğu gibi, kapsamaması gerektiği yönünde görüşler¹⁵⁶ de mevcuttur.

Kâr payı, yukarıda da değindiğimiz üzere, payın semeresidir¹⁵⁷. TTK madde 133/II'de açıkça düzenlendiği üzere, kâr payı haczi İİK'nın taşınır mallara yönelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilecektir. Bu durumda, taşınır haczinin kapsamına, taşınır malın semeresinin girip girmeyeceği hususuna açıklık getirmek gerekmektedir.

¹⁵² ALTAŞ/Soner, age, s. 350-351.; Ek ödemelerin ortaklara iadesi hususunda bkz. TTK madde 605.

¹⁵³ ALTAŞ/Soner, age, s. 351.

¹⁵⁴ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2800.

¹⁵⁵ TOPUZ/Gökçen, age, s. 279.; DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 127.; ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 7.

¹⁵⁶ YENİOCAK/Umut, age, s. 44.

¹⁵⁷ YENİOCAK/Umut, age, s. 43.; ŞENER/Oruç Hami, age, s. 491.

Dönmez, bu konuda, İcra ve İflas Kanunu'nun taşınmaz haczine ilişkin 92. maddesinin kıyasen uygulanması gerektiği kanaatindedir. Buna göre, “*Bir taşınmazın haczi hasılat ve menfaatlerine de şamildir.*” hükmüne atıf yaparak, pay haczinde de semerelerin ve dolayısıyla kâr payının haczin kapsamında olacağını savunmaktadır¹⁵⁸. Ancak şirket paylarının haczinde İİK madde 92'nin kıyasen uygulanması doktrinde eleştirilmiştir¹⁵⁹.

Kural olarak, haciz alacaklıya kullanma ve semerelerinden yararlanma hakkı vermemektedir¹⁶⁰. Her kuralın bir istisnası olduğu gibi, İİK'nin 92. maddesi, taşınmaz haczinde semerelerin de hacze dahil olacağını istisnai bir hükümlerle düzenlemiştir. İlgili maddenin taşınmaz haczine yönelik bir düzenleme olması ve istisna olarak düzenlenen bir hüküm olması sebebiyle, şirket payının haczinde kıyasen uygulanamayacağı belirtilmektedir¹⁶¹. Keza, TTK madde 133/II'de açıkça İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümlerinin uygulanacağını düzenlenmesine rağmen, taşınmaz haczini konu alan İİK 92. maddeye atıf yapılması da uygun görülmemektedir. Dolayısıyla pay haczinin, kâr payını kendiliğinden kapsamadığı belirtilmektedir¹⁶².

Doktrinde yer alan bir diğer görüş ise; ortak olmanın bir sonucu olan kâra katılma hakkının, genel kurul tarafından alınan kâr dağıtım kararı ile birlikte alacak hakkı niteliğini taşıyacağından¹⁶³ hareketle, kâr payının haczin kapsamında olacağını savunmaktadır¹⁶⁴. Buna göre, şirket payının hacziyle kastedilen, ortaklık ilişkisinden doğan hak ve yükümlülüklerin tamamını kapsayan pay olduğundan, şirket payının haczi kâr payını da kapsayacaktır. Fakat şirket payının haczinden önce genel kurul tarafından kârın dağıtılmasına ilişkin karar alınması ile, kârı talep hakkının ayrı bir alacak hakkına evrilmesi halinde, pay haczi kâr payını kapsamayacaktır¹⁶⁵.

TTK'nun 133. maddesinin ikinci fıkrasında, o ortağa düşen tasfiye payı, kâr payı ve senede bağlanmış veya bağlanmamış payların haczedilebileceği düzenlenmiştir.

¹⁵⁸ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 127-131.

¹⁵⁹ YENİOCAK/Umut, age, s. 43-44.

¹⁶⁰ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 6, dn. 10; “*Bir inek haczedilmiş olursa, onun doğuracağı buzağı hacizli sayılmaz. Meğerki, haciz sırasında ineğin gebe bulunduğu ve yakın zamanda doğuracağı belirtilmiş olsun. Yalnız bu takdirde haciz gelecekteki semereleri de kapsar.*” (POSTACIOĞLU & ALTAY, 2010, s.391).

¹⁶¹ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 6.; YENİOCAK/Umut, age, s. 43-44.

¹⁶² YENİOCAK/Umut, age, s. 44.

¹⁶³ ÜNAL/Ahmet Cemil, age, s. 26.

¹⁶⁴ TOPUZ/Gökçen, age, s. 279, dipnot 481: ARSLANLI/DOMANIÇ, age, s. 464-465.

¹⁶⁵ TOPUZ/Gökçen, age, s. 279.; ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 6.

Kanun hükmünden açıkça, sadece kâr payının veya tasfiye payının haczine imkan tanındığını çıkarmak mümkündür ¹⁶⁶. Buna göre, ortağın şahsi alacaklısı, borçlu ortağın sadece kâr payını da haczettirebilecektir. Burada açıklanması gereken husus kanaatimizce; kâr payının tek başına haczinin mümkün olmasının yanında limited şirket payının haczi ile kâr payının da haczedilmiş olacağıdır. Konuyu bu doğrultuda değerlendirmek uygulamada da pratiklik getirecektir. Şöyle ki, pay haczinin kâr payını kapsamadığını esas aldığımız takdirde, kâr payının haczi için İİK madde 89 gereğince ayrıca haciz ihbarnamesi göndermek gerekecektir. Bu durum ise tahmin edileceği üzere, uygulamada birtakım sorunlara yol açabilecektir. Şirket payının haczedildiği ve kâr payının haczi için ayrıca haciz ihbarnamesi gönderilmediği ve daha sonradan bir başka alacaklının yalnızca kâr payını haczettirdiği örneğini ele aldığımızda, kâr payının kendisini haczettiren alacaklı alacağını tahsil edebilecektir ¹⁶⁷. Ancak daha önceden haciz koydurmasına rağmen, çıplak payı haczettiren alacaklı ise haczettirdiği paya düşecek kâr payından alacağını tahsil edemeyecektir ¹⁶⁸.

Yeniocak, bu tür sorunlar yaşanmaması amacıyla, şirket payının haczedildiğine yönelik şirkete gönderilen haciz ihbarnamelerinin, şirket payı ile birlikte kâr payının da haczedildiğini içermesi gerektiğini belirtmiştir ¹⁶⁹.

Albayrak ise, uygulamaya yönelik bu çözümden ziyade, pay haczi kapsamına kâr payının alınmasının ve kâr payının şirket payının mütemmim cüzü olduğunun kabul edilmesinin daha pratik ve tutarlı bir yol olacağı kanaatindedir ¹⁷⁰.

Şirket ortağının alacaklısı, ortaklık payını haczettirdikten sonra ayrıca kâr payını da haczettirmek amacıyla İİK madde 89 hükmüne başvurabilir. Burada alacaklılar, pay haczi kâr payını kapsasa dahi, İİK madde 89'a göre gönderilen haciz ihbarnamesi ile kâr payı haczinden ziyade İİK madde 89 hükmünün cezai sonuçlarından yararlanma amacıyla hareket etmektedirler ¹⁷¹.

---

¹⁶⁶ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 7.

¹⁶⁷ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 131.

¹⁶⁸ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 7.; DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 131.

¹⁶⁹ YENİOCAK/Umut, age, s. 44.

¹⁷⁰ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 8.

¹⁷¹ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 8-9.; İİK madde 89 ihbarnamesi hakkında detaylı bilgi için bkz.; ARSLAN/Ramazan, "Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiyeye Bildirilmesi ve Sonuçlar", AÜHFD, C. 65, sayı 4, Aralık 2016, s. 3217-3242.

Kanaatimizce, uygulamada karşımıza çıkabilecek bu tarz sorunlara en uygun çözüm, kâr payı haczi için ayrıca talepte bulunmaya gerek olmadan, İİK madde 94 hükmüne göre şirket payının haczedilmesi ile kâr payının da haczedileceği görüşünü benimsemek olacaktır.

2.3. Tasfiye Payı

Tasfiye payı, en sade tanımıyla, tasfiye işleri tamamlanan ortaklığın, varsa borçlarının ödenmesini müteakiben, kalan varlığından ortaklara dağıtılan pay olarak tanımlanabilir¹⁷². Çamoğlu tasfiye payını, “*ortağın şirket sermayesi (ve sermayenin temsil ettiği malvarlığı) üzerindeki beklenen hakkı*” olarak tanımlamıştır¹⁷³.

TTK’nda limited şirketlerde tasfiyeyi konu alan 643. madde ile anonim şirketlerde tasfiyeye ilişkin hükümlere atıf yapılmıştır¹⁷⁴. Anonim şirketlerde tasfiyeyi düzenleyen hükümler TTK madde 536 ve devamı maddelerinde yer almaktadır. Tasfiye payı ise tasfiye sonucu dağıtma başlığı ile TTK madde 543’te düzenlenmiştir. TTK madde 543/I ise; “*Tasfiye halinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Tasfiye payında imtiyazın varlığı halinde esas sözleşmedeki düzenleme uygulanır.*” şeklinde düzenlenmiştir.

TTK'nun 543. maddesinin birinci fıkrasına göre, tasfiye aşamasındaki şirketin mevcut borçlarının ödenmesi ve pay bedellerinin verilmesi ile birlikte, geriye kalan şirket varlığı ortaklara tasfiye payı olarak dağıtılacaktır¹⁷⁵. Kanunun bu maddesinin devamında, “*esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında*” dağıtılacaktır demek suretiyle, ortakların esas sözleşme ile kararlaştırarak, tasfiye payı alma hakkından vazgeçebileceğinin mümkün olduğu düzenlenmiştir. Bu durum ise ortağın tasfiye payı hakkını, müktesep hak olarak niteleyebilmemize olanak

¹⁷² ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 597.

¹⁷³ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 467.

¹⁷⁴ TTK m. 643: “*Tasfiye usulü ile tasfiyede şirket organlarının yetkileri hakkında anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.*”

¹⁷⁵ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 1117.

tanımaktadır¹⁷⁶. Yine maddede açıkça düzenlendiği üzere, tasfiye payı şirket ortaklarına, esas sermaye payları oranında dağıtılacaktır¹⁷⁷.

TTK madde 543 fıkra ikide, tasfiye payının dağıtımını şarta bağlanmıştır. Buna göre, tasfiye payının dağıtılabilmesi için, alacaklılara üçüncü defa çağrı yapılması ve bu çağrı tarihinden sonra altı ay geçmesi gerekmektedir¹⁷⁸. Alacaklıları korumak maksadıyla getirilen bu düzenleme, emredici niteliktedir. Dolayısıyla genel kurul kararıyla ya da ortaklık sözleşmesiyle aksi düzenlenemeyecektir¹⁷⁹. Madde 543 bu emredici düzenleme ile tasfiye payının dağıtılmasını şarta bağlamakla birlikte, bir de istisna getirmiştir. Buna göre, mevcut durum değerlendirilerek alacaklılar yönünden bir tehlike bulunmadığı hallerde, mahkemenin altı ay dolmadan da dağıtmaya imkan tanıyabileceği düzenlenmiştir¹⁸⁰. Tasfiye payının dağıtımını, TTK madde 543/III gereğince, para olarak yapılır. Ancak genel kurul kararı ya da esas sözleşme ile ayın şeklinde dağıtılması da kararlaştırılabilir¹⁸¹.

TTK madde 133/II'de yer alan düzenlemeye göre, şirket ortağının şahsi alacaklısı, alacağını alabilmek amacıyla, ortağın tasfiye payını haczettirebilecektir. Limited şirket ortağının şahsi alacaklısı, şirketin tasfiye edilmesi halinde ortağın tasfiye payının satışını isteyebilecektir.

6762 Sayılı Mülga TTK'ya göre, şirket ortağının şahsi alacaklısı şirketin feshini isteyerek tasfiye payına haciz koydurtabilmekteydi¹⁸². Ancak 6102 Sayılı TTK ile getirilen yenilikler kapsamında, kanun koyucu, şirket ortağının şahsi alacaklısına şirketin feshini isteme imkanı tanımamıştır. Bu husus kanunda açıkça düzenlenmiş olmakla birlikte, Yargıtay'ın da bu yönde pek çok içtihadı bulunmaktadır¹⁸³.

¹⁷⁶ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 1118.

¹⁷⁷ YASAN/Mustafa, age, s. 208.

¹⁷⁸ ALTAŞ/Soner, age, s. 524.

¹⁷⁹ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 1121.

¹⁸⁰ ALTAŞ/Soner, age, s. 525.

¹⁸¹ YASAN/Mustafa, age, s. 209.

¹⁸² "ORTAĞIN borcundan dolayı alacaklıların limitet şirketin fesih ve tasfiyesini istemeğe hakkı vardır. (TTK. 522) Ancak fesih ve tasfiye şirket statüsü ve TTK.nu hükümlerine göre yapılır. (Y 11 HD 2.2.1978 E. 1978/315 K. 1978/302" ÇEVİK/Orhan Nuri, age, s. 299.

¹⁸³ Örneğin: "Davacı taraf, davalı şirketin ortaklarından davalı ...'nun borcu nedeniyle başlatılan takip sonucu pay haczi yapıldığını ve borcun ödenmediğini ileri sürerek, davalı şirketin fesih ve tasfiyesi isteminde bulunmuş, mahkemece yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmiş ise de, ortaklardan birinin payını haczettirmiş olan alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteyebilme imkanını tanıyan mülga 6762 sayılı TTK'nın 522. maddesi dava tarihi itibarıyla yürürlükte değildir. Ortakların kişisel alacaklıları başlıklı 6102 sayılı TTK'nın 133. maddesi "(1) Bir şahıs şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir. (2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait

6102 Sayılı TTK uyarınca, şirketin feshi gerçekleşmişse borçlu ortağın tasfiye payı haczettirilebilecektir. Doktrinadaki görüşe göre, limited şirket payına haciz konulması durumunda, şirket tasfiye edilirse, şirket payı üzerindeki haciz tasfiye payına sirayet edecek ve böylece tasfiye payı haczedilmiş olacaktır¹⁸⁴.

Tasfiye payı; şirketin girdiği tasfiye halinin sonuçlanması ile birlikte genel kurulun onayladığı kapanış bilançosundan ortağa bakiye alacak kalması sonucunda vadesi gelen bir alacak hakkıdır¹⁸⁵. Tasfiye payının, şirket ortağının bir alacak hakkı olması sebebiyle, borçlunun üçüncü şahısta bulunan alacağının haczini düzenleyen İİK madde 89 uyarınca haczi mümkün olacaktır¹⁸⁶.

TTK'nun 640. maddesi ile limited şirket ortağının, ortaklıktan çıkarılması düzenlenmiştir. Buna göre, şirket sözleşmesine eklenecek madde ile genel kurul kararıyla ortaklıktan çıkarılmaya ilişkin sebepler belirlenebileceği gibi; ortak, şirketin talebi ve haklı bir sebebin varlığı halinde mahkeme kararı doğrultusunda da ortaklıktan çıkarılabilecektir¹⁸⁷. Burada ele alınması gereken konu, hakkında icra takibi başlatılan ortağın, TTK m. 640 kapsamında şirketten çıkarılıp çıkarılmayacağı hususudur. TTK'nun 640. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde, borçlu ortağa karşı başlatılan icra takibinin varlığı, ortaklıktan çıkarma nedeni olarak şirket sözleşmesine eklenebilecektir¹⁸⁸. Ayrıca esas sözleşmede öngörülmemiş olsa bile, ortak aleyhine açılan icra takibinin somut olay kapsamında haklı sebep oluşturması halinde TTK'nun 640. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, şirket mahkemeden, ortağın çıkarılması talebinde bulunabilecektir¹⁸⁹. Çamoğlu, ortak aleyhine başlatılan icra takibinin, TTK m.

---

olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların 09/06/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir." Hükümünü haiz olup, adı geçen yasada limited şirket ortağının şahsi borçları nedeniyle alacaklının şirketin fesih ve tasfiyesini isteme hakkı düzenlenmemiştir. Bu durumda, mahkemece, 6102 sayılı TTK'da ortağın payının borcu nedeniyle haczini fesih nedeni olarak düzenlenmediği gibi, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların taşınırla ilişkin hükümler uyarınca haczedilmesi ve paraya çevrilmesinin istenebilmesine olanak tanınması karşısında, dava tarihi itibarıyla uygulanma imkanı bulunmayan 6762 sayılı TTK hükümleri gereğince, yazılı şekilde davalı şirketin fesih ve tasfiyesine karar verilmesi doğru görülmediğinden, hükmün davalılar yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 02.11.2015 tarihli ve 2015/4629 E., 2015/11383 K. Sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2015-4629-k-2015-11383-t-2-11-2015>, Erişim: 09.01.2021.

¹⁸⁴ YENİOCAK/Umur, age, s. 44.

¹⁸⁵ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 467.

¹⁸⁶ ARSLAN/Aziz Serkan, Limited Şirket Hisselinin Haczi ve Haczin Sonuçları, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2018, C. 22, S. 4, s.12.

¹⁸⁷ TAŞDELEN/Nihat, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 208 vd.

¹⁸⁸ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 453.

¹⁸⁹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 453.

640/III uyarınca haklı sebep teşkil edip etmediği konusunda; “*takibin kesinleşmiş olup olmadığı, takip konusu alacağın büyüklüğü, şirketin sermayesi, ortak sayısı ve borçlu ortağın şirket içindeki yönetsel yetkilerinin*” değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir ¹⁹⁰.

Ticaret Kanunu'nun ruhu ve şirketler hukuku bakımından her zaman şirketin devamlılığı esas olduğundan, öncelikle şirketin devamlılığını sağlayacak çözüm yollarına gidilmeli ve son çare olarak şirketin feshine başvurulmalıdır ¹⁹¹. Bu nedenle kanaatimizce de, borçlu ortağa karşı başlatılan icra takibinin doğrudan TTK m. 640/III gereğince haklı sebep oluşturacağını kabul etmek yerine, takibin kesinleşip kesinleşmediği ve takip konusu alacağın miktarı göz önünde bulundurularak somut olaya göre değerlendirme yapılması yerinde olacaktır ¹⁹².

2.4. Ortaklık Payı

Limited şirkette ortağını, şirketin kuruluş aşamasında kurucu olarak veya kuruluş aşamasından sonra esas sermaye payı devralarak elde edilebilen ve limited şirkette sermaye payına sahip olan kişi olarak tanımlamak mümkündür.

Öğretide yer alan görüşe göre, limited şirketlerde ortaklık hakkı sunan pay ile esas sermaye payı ayrı kavramlardır ¹⁹³. Çamoğlu ortaklık payını, “*ortağın şirkette sahip olduğu mevcut esas sermaye paylarından kaynaklanan ortaksal hak ve yükümlülüklerin bütünü*” olarak tanımlamıştır ¹⁹⁴. Esas sermaye payı ise, şirket ortağının taahhüt ederek ortaklığın esas sermayesine katılabileceği en düşük miktardır ¹⁹⁵. Bu çerçevede her iki kavramı da şöyle tanımlayabiliriz; limited şirket ortağının sermaye taahhüdünde bulunarak hak kazandığı pay esas sermaye payını ifade ederken; ortağın, şirkette sahip olduğu mevcut esas sermaye paylarından kaynaklanan

¹⁹⁰ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 453.

¹⁹¹ “*Şirketler hukuku bakımından şirketin devamlılığının sağlanması esas olup; düzenleme uyarınca, ekonomik değer taşıyan şirketin feshi yerine şirketi ayakta tutacak diğer çözüm yollarının hakimce değerlendirilmesi zorunlu kılınmıştır.*” Yargıtay 11. HD, 03.03.2016 tarihli, 2015/9088 E., 2016/2352 K. sayılı kararı, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2015-9088.htm>, Erişim: 03.06.2021.

¹⁹² “*Haklı nedenler kanunla tanımlanmadığı için her somut olayın özelliğine göre mahkemelerce takdir edilecektir.*” Yargıtay 11. HD, 13.11.208 tarihli, 2016/14541 E., 2018/6990 K. sayılı kararı, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2016-14541.htm>, Erişim: 03.06.2021.

¹⁹³ PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 722.; DİNÇ/Serhan, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortak Kavramları”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, sayı 29, Ocak 2017, s. 150.

¹⁹⁴ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 403.

¹⁹⁵ PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 722.

tüm hak ve yükümlülükler ise ortaklık payını ifade eder ¹⁹⁶. Tüm hak ve yükümlülükler derken kastedilen, kâra, yönetime, tasfiye mevcuduna katılma, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri olmak üzere ortağın şirketteki haklarının ve yükümlülüklerinin tamamıdır ¹⁹⁷. 6102 sayılı TTK'nun 135. maddesi ile ortaklık payının “*limited şirketteki esas sermaye payını*” ifade ettiği açıkça düzenlenmiştir.

Ortaklık payı haczinin kâr payını kapsayıp kapsamadığına yönelik öğretide yer alan görüşler, tezimizde kâr payı haczine ilişkin açıklamalarımız içerisinde değerlendirilmiştir. Bu hususta, tekrara düşmemek amacıyla, çalışmamızın ilgili kısmına atıf yapmakla yetineceğiz ¹⁹⁸.

6762 sayılı Mülga Kanun'da geçerli olan ortağın ancak bir paya sahip olabileceğine yönelik “*bir ortak = bir pay kuralı*” 6102 sayılı TTK ile uygulamadan kaldırılmıştır ¹⁹⁹. 6102 sayılı TTK m. 583 ile getirilen düzenleme sermaye paylarına özerklik kazandırmış olup, bir ortağın birden çok payının olabileceği kabul edilmiştir. Yeni TTK ile bir ortağın ancak bir paya sahip olabileceği kuralının terk edilmesi ile, sermaye payı ve ortaklık payı kavramları birleşmiştir ²⁰⁰. Mülga Kanun ile kabul edilen kurala göre, esas sermaye payı rehin, haciz gibi hukuki işlemlere bir bütün olarak konu olabilmekteydi. Getirilen yenilik ile birlikte, ortağın esas sermaye paylarının intikal etmesi, kısmen devredilmesi, üzerinde rehin hakkı ve intifa hakkı tesis edilebilmesi ve haczedilmesi mümkün hale gelmiştir ²⁰¹.

2.4.1. Malvarlıksal (Ortağın Malvarlığından Kaynaklanan/Mali) Haklar Açısından Ortaklık Payı

2.4.1.1. Senede Bağlanmış ve Senede Bağlanmamış Paylar Bakımından

6102 sayılı TTK m. 593 ikinci fıkrada, esas sermaye pay senetlerinin ispat aracı olarak veya nama yazılı olarak düzenlenebileceğine yer verilmiştir ²⁰². Başka bir deyişle, TTK'nun 593. maddesi ile getirilen yenilik doğrultusunda, esas sermaye pay

¹⁹⁶ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 389.

¹⁹⁷ DİNÇ/Serhan, agm, s. 150.

¹⁹⁸ Bkz. yuk. s. 33-39.

¹⁹⁹ PULAŞLI/Hasan, age (Cilt III), s. 2725.

²⁰⁰ ARSLAN/Tuğba, age, s. 40, dn. 88.

²⁰¹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 403.

²⁰² PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 725.

senetleri, 6762 Sayılı Mülga TTK'nun aksine, ispat aracı olarak düzenlenebilmenin yanı sıra nama yazılı senet olarak da düzenlenebilecektir²⁰³.

Hemen belirtmek gerekir ki; TTK madde 593/2'ye bakıldığında esas sermaye payının ya bir ispat aracı ya da nama yazılı senet olarak düzenlenmek zorunda olduğu kanısına varılabilir. Ancak öğretilerde yer alan görüşler ile, madde metninin hatalı olduğu, limited şirketler bakımından esas sermaye payının gerek ispat aracı gerekse de nama yazılı herhangi bir senede bağlanmasının mecburi olmadığı belirtilmektedir²⁰⁴. Bir diğer anlatımla esas sermaye payının nama yazılı veya ispat aracı olan bir senede bağlanıp bağlanmayacağı, limited şirket bakımından ortaklık yönetiminin kararına bırakılmıştır²⁰⁵.

TTK m. 593/2'nin madde gerekçesinde açıklandığı üzere;

*“Esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılması, paya devir ve dolayısıyla dolaşım kolaylığı sağlamaz; Tasarının 595 ve devamı maddelerindeki hükümleri gene geçerli olmakta devam eder ve uygulanır; kanuni bağlam varlığını aynen sürdürür. Bu olanak, limited şirket esas sermaye payını ne anonim şirket payına dönüştürür ne de yaklaştırır. Sadece ispatı ve gereğinde (limited şirkete ilişkin hükümler çerçevesinde) payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayabilir.”*²⁰⁶

Buna göre, limited şirketlerde pay senetleri ispat vasıtası niteliğinde olduğundan, esas sermaye payının şirket ortağına sunduğu haklar, senetlerden bağımsız olacaktır. Bunun sonucunda limited şirketlerde pay senedinin teslimi ile ortaklık hakkı devredilmiş veya temlik edilmiş olmayacak ve dolayısıyla bu haklar üzerine rehin ve haciz konulamayacaktır.

²⁰³ KENDİGELEN/Abuzer, age, s. 498.

²⁰⁴ HATİPOĞLU/Kaan, age, s.25, dipnot 87: Pulaşlı, Şerh, s. 992; Tekinalp, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, s. 548. ; Kendigelen, İlk Tespitler , s. 498.

²⁰⁵ HATİPOĞLU/Kaan, age, s.25.

²⁰⁶ Bkz. TTK m. 593/2 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-593> , Erişim: 20.06.2021.

Ancak, esas sermaye payının, ispat vasıtası olan senetlerden bağımsız bir şekilde rehninin, devrinin ve haczinin TTK madde 595 ve 596 hükümleri çerçevesinde mümkün olduğuna açıklık getirmek gerekmektedir²⁰⁷.

Yargıtay birçok kararında olduğu gibi, 12. Hukuk Dairesi'nin 29.11.2016 tarihli, E. 2016/30527, K. 2016/23256 sayılı kararında da, "*Dava; ortaklık payının haczi işlemini şikayete ilişkindir. Limited şirketlerde pay senetleri birer ispat vasıtası niteliğinde olup, pay senedinin teslimi ile ortaklık hakkı devir ve temlik edilemez ve yine aynı sebeple bu haklar üzerine rehin ve haciz konulamaz. Pay senetlerinin kazanılması ile sermaye payı devralınmış olmaz. Esas sermaye payının devredilebilmesi 6102 Sayılı Kanunun 595 ve 596. Maddesi hükümleri şartlarında mümkündür. Buna göre pay senedinin teslimi ortaklık hakkının devrini sağlamadığından, pay senedinin haczedilmesi borçlunun, limited şirketteki ortaklık payının haczedildiği sonucunu doğurmaz. Yukarıda da belirtildiği üzere, ortaklık payı, limited şirkete haciz yazısının tebliği ile haczedilebileceği gibi icra memurunun mahalline (şirket merkezine) bizzat giderek, haczi şirkete tebliğ etmek ve pay defterine işlenmesini sağlamak suretiyle bu hususu tutanakla tespit ederek pay haczini yapması mümkündür.*" şeklinde hüküm kurarak bu konuya açıklık getirmiştir²⁰⁸.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, TTK madde 133/2'de şirket ortağının payının, senede bağlanmış olsun ya da olmasın, İİK'nun menkul malların haczine ilişkin maddeleri çerçevesinde haczedileceği ve satışının talep edilebileceği düzenlenmiştir.

Kendigelen, kanunda herhangi bir ayrıma gidilmeksizin, senede bağlanmış ya da bağlanmamış tüm payların taşınır malların haczi ve paraya çevrilme usulüne göre gerçekleştirileceğinin düzenlenmesini eleştirmiştir. Öğretide yer alan bu görüşe göre, payların senede bağlanması halinde kıymetli evrak vasfını haiz bir senet mevcut olmadığı için, taşınır maldan da söz edilemeyecektir ve bu sebeple çıplak payların haciz işlemi menkul malların haciz usulüne göre gerçekleştirilemeyecektir²⁰⁹. Haczin usulüne ve uygulanmasına yönelik detaylı açıklama tezimizin sonraki başlıklarında değerlendirileceğinden, bu bölümde kısaca değinmek yeterli olacaktır.

²⁰⁷ HATIPOĞLU/Kaan, age, s.29, dipnot 105: Demirkapı, Limited Ortaklıkta Payın Devri, s.35.

²⁰⁸ Yargıtay 12. HD. 29.11.2016 T. , 2016/30527 E. , 2016/23256 K. ; <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/12hd-2016-30527.htm> , Erişim: 07.12.2020.

²⁰⁹ KENDİGELEN/Abuzer, age, s. 129.

6102 sayılı TTK'nun 596. maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenlemeye göre, “*esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hallerinde*” genel kurul tarafından onay verilmesi şartı aranmamıştır. Bu durumda bütün borçlar ve haklar, genel kurul tarafından verilecek onay aranmaksızın, payı kazanan kişiye geçecektir. TTK madde 596/I’in madde gerekçesinde de belirtildiği üzere; “*Esas sermaye payının, mirasa veya eşler arasındaki mal rejimlerine ilişkin hükümlere göre veya icra yoluyla geçmesi, devre nazaran özellik gösterir.*”²¹⁰

Esas sermaye payının, bahse konu maddede sayılan miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hallerinde pay, kanun gereği iktisap eden kişiye geçtiğinden genel kurul onayı şart konulmamıştır. Kanuni geçişin söz konusu olduğu bir durumda genel kurul kararı aranması, emredici nitelikte olmayan bir düzenlemenin kanunun önüne geçmesine yol açacaktır²¹¹.

TTK madde 133/II’de yer alan düzenlemenin yanı sıra, TTK 596. maddede esas sermaye payının icra yoluyla geçmesi haline de yer verilerek, esas sermaye payının icra takibine konu olabileceği açıkça düzenlenmiştir.

TTK'nun 596. maddesinin ikinci fıkrasında, şirkete, özel iktisap hallerinden biriyle limited şirket payını devralan kişiyi onaylamayı reddetme imkanı sağlanmıştır. Kanun koyucu bu şekilde limited şirket payını devralan kişinin ortaklık için uygun olmayabileceğini değerlendirerek, payı kazanan kişi ile şirket arasındaki çıkarlar dengesini korumayı amaçlamıştır²¹². TTK madde 596/II’ye göre; “*Şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir. Bunun için, şirketin payları kendi veya ortağı ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır.*”

TTK'nun 596. maddesi bir bütün olarak değerlendirildiğinde; esas sermaye payının icra yoluyla bir başkasına geçmesi ile birlikte bütün borçlar ve haklar, genel

²¹⁰ Bkz. TTK m. 596 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-596>, Erişim: 20.06.2021.

²¹¹ ALTAŞ/Soner, age, s. 278.

²¹² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 341.

kurul onayına ihtiyaç olmadan, payı kazanana geçecektir ²¹³. Ancak şirket, payın kazanımının öğrenildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde payı iktisap eden kişiyi onaylamayarak, ortak olmasına rıza göstermeyebilir ²¹⁴.

TTK m. 596 ile öngörülen üç aylık hak düşürücü süre payın iktisabı ile değil, iktisabın öğrenilmesi ile işlemeye başlayacaktır ²¹⁵. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi emsal nitelikli 13.02.2014 tarihli ilamında, iktisabın öğrenilmesi ile başlayacak olan üç aylık hak düşürücü sürenin, mahcuz payın satışından sonra işlemeye başlayacağını içtihat etmiştir. Bu karar şöyledir:

“Somut olayda; şikayetçi üçüncü kişi konumunda bulunan şirketin, takip borçlusu Ü. O.’nun şirketlerinin ortağı olduğunu, borçlunun şirkette bulunan hissesinin haczedildiğini, borçlunun şirketteki payının karşılığı olan 2.000,00 TL’nin ödenmek suretiyle haczin kaldırılması talebiyle icra müdürlüğüne başvurduklarını, ancak taleplerinin reddedildiğini belirterek icra müdürlüğünün istemlerinin reddine ilişkin 20/06/2013 tarihli kararının iptali için şikayet yoluyla icra mahkemesine başvurduğu anlaşılmaktadır.

TTK’nun yukarıda belirtilen 596/2. maddesi hükmü; haczedilen hisselerin cebri icra yolu ile satışından sonra hissesi haczedilen şirkete, alıcıya karşı payı gerçek değeri üzerinden devralmayı önerme hakkı vermektedir. Mahcuz hisselerin satışından önce, haciz aşamasında, şirketin böyle bir öneride bulunma hakkı mevcut değildir.

Şikayetçinin başvurusu, mahcuz hisselerin satışından önceki aşamada olup, henüz icra yolu ile satış yapılmadığından 6102 Sayılı TTK’nun 596/2. maddesinin şartları bulunmamaktadır. Şikayete konu icra müdürlüğünün talebin reddi yönündeki işlemi hukuka uygundur.

Mahkemece şikayetin reddi yerine kabulüne karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.”²¹⁶

Kanun koyucu şirketin, esas sermaye payını iktisap eden kişiyi reddedebilmesini belirli şartlara bağlamıştır. Buna göre, şirketin payı iktisap eden kişiyi onaylamayı

²¹³ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 406.

²¹⁴ KENDİGELEN/Abuzer, age, s. 503 – 504.

²¹⁵ ALTAŞ/Soner, age, s. 278.

²¹⁶ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 13.02.2014 tarihli, 2014/719 E., 2014/3938 K. Sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2014-719-k-2014-3938-t-13-2-2014>, Erişim: 23.01.2021.

reddedebilmesi için, gerçek değeri üzerinden payı almayı önermesi gerekmektedir²¹⁷. Ayrıca payı alacak kişiyi de belirlemesi gerekmektedir. Kanunda açıkça şirketin, “payları kendi veya ortağa ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişi hesabına” devralmayı önermesi gerektiği düzenlenmiştir²¹⁸. Bununla birlikte TTK 596. maddenin dördüncü fıkrasında düzenlendiği üzere, şirket, icra yoluyla payı iktisap edenin reddini açık bir şekilde ve yazılı olarak gerçekleştirmelidir²¹⁹. Bu şart sağlanmadığı takdirde, pay geçişi, şirket tarafından onaylanmış sayılacaktır²²⁰.

TTK'nun 596. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, icra yoluyla limited şirket payını iktisap edenin reddi halinde, red kararı, pay devrinin gerçekleştiği tarihten başlayarak geçerli olmak kaydıyla geriye etkili olacaktır²²¹. Kanun maddesinin devamında, red kararının alındığı tarihe kadar geçen süreçte genel kurul tarafından verilen kararların geçerliliğinin olumsuz yönde etkilenmeyeceği ve geçerli olacağı düzenlenmiştir²²².

Yukarıda açıkladığımız üzere, payı gerçek değerinden almayı şirketin önermesi gerekmektedir. Kanun 597. madde ile gerçek değer nasıl belirleneceğini düzenlemiştir. Buna göre, “Kanunda veya şirket sözleşmesinde esas sermaye payının bedeli olarak gerçek değer öngörüldüğü durumlarda, taraflar anlaşamamışlarsa bu değer, taraflardan birinin istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince belirlenir.”

Kanun koyucu öncelikle tarafların anlaşmasına imkan tanımış olup, bunun mümkün olmaması halinde taraflar, mahkemeye başvurarak payın gerçek değerinin saptanmasını talep edebileceklerdir²²³. Asliye ticaret mahkemesinde esas sermaye payının gerçek değerinin saptanması talebiyle açılacak olan bu dava bir tespit davasıdır²²⁴. Madde gerekçesinde de açıklandığı üzere, kanun koyucu istenmeyen kişinin ortak olarak alınmamasına olanak sağlayarak ortaklık menfaatini gözetmiştir²²⁵.

²¹⁷ ALTAŞ/Soner, age, s. 279.

²¹⁸ Bkz. TTK madde 596/2.

²¹⁹ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 342.

²²⁰ ALTAŞ/Soner, age, s. 278.

²²¹ ALTAŞ/Soner, age, s. 279.

²²² DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 408.

²²³ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 433.

²²⁴ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 346 – 347.

²²⁵ Bkz. TTK m. 597 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-597>, Erişim: 20.06.2021.

Kanun maddesi ile şirkete tanınan bu imkan sayesinde, haczedilen payın icra yoluyla devri halinde hem yabancı bir üçüncü kişinin şirkete ortak olması engellenmiş hem de şirket payını elde eden üçüncü kişinin alacağı güvence altına alınmıştır.

2.4.1.2. Hazırlık Dönemi Faizi Bakımından

Hazırlık dönemi faizi, Türk Ticaret Kanunu'nun "*faiz yasağı ve hazırlık dönemi faizi*" başlıklı 609. maddesinde düzenlenen, esas sermayeye faiz verilemeyeceği yasağının istisnasıdır²²⁶. TTK madde 609 ile düzenlendiği üzere, limited şirketlerde ortaklara ek ödemeleri ve esas sermayeleri karşılığında faiz verilmemektedir. Bu yasağın temel amacı, esas sermayenin ve ek ödemenin ortaklığın kâr elde etme ve paylaşma gayesine özgülenmiş olması ve buna bağlı olarak esas sermayenin muhafazası ilkesidir²²⁷.

6762 sayılı Mülga TTK hazırlık dönemi faizini yalnızca anonim ortaklıklar yönünden düzenlemiştir²²⁸. 6102 sayılı TTK ise, limited şirketler bakımından da hazırlık dönemi faizine yer vererek, sermayeye faiz ödenemeyeceği yasağına limited ortaklıklar için de bir istisna getirmiştir. Limited şirkette temel amacın kâr elde etme ve paylaşma olduğu dikkate alınarak, ortaklığın kuruluş sürecinde bir müddet kâr sağlayamayacağının da öngörülmesi halinde, hazırlık dönemi diye nitelendirilen bu aşamada, esas sözleşme ile ortaklara uygun şekilde faiz ödeneceği kararlaştırılabilecektir²²⁹.

Albayrak, haczedilen ortaklık payının içerisine hazırlık devresi faizinin de girmesi gerektiği ve dolayısıyla ortaklık payının haczedilmesi halinde hazırlık devresi faizinin de haczedilmiş sayılacağı kanaatindedir. Albayrak, hazırlık dönemi faizini ortaklık payına tahsis edilen, şirket ortağının alacak hakkı olarak nitelendirmek suretiyle bu sonuca varmaktadır²³⁰. Kanaatimizce, ortaklık payının haczinin, hazırlık devresi faizini de kapsayacağının kabul edilmesi yerinde bir görüştür.

²²⁶ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), age, s. 7.

²²⁷ TEKİNALP (Poroy/Çamoğlu), age, s. 7.; ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 467.

²²⁸ ALTAŞ/Soner, age, s. 351.

²²⁹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 467.

²³⁰ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 10.

Hazırlık devresi faizinin ortaklık payı haczinin kapsamında olmadığı düşünüldüğünde, ayrıca alacaklının talebi doğrultusunda İİK madde 89 hükmüne göre haciz ihbarnamesi gönderilmesi gerekecektir. Bu takdirde kendisine haciz ihbarnamesi tebliğ edilen şirketin, haczin kapsamında nelerin olduğunu detaylı bir şekilde incelemesi gerekecektir. Ancak, ortaklık payının haczedilmesiyle birlikte hazırlık devresi faizinin de haczedilmiş olacağına kabul edilmesi halinde, uygulamada çıkabilecek bunun gibi birçok sorun engellenmiş olacaktır²³¹. Bu sebeple, tezimizin ortaklık payının haczine ilişkin başlığı altında hazırlık dönemi faizi de değerlendirilmiştir.

2.4.1.3. Rüçhan Hakkı Bakımından

TTK'nun 591. maddesi ile düzenlenen limited şirketlerde rüçhan hakkı, şirket genel kurulunun sermaye artırımını yönünde karar alması sonucunda, ortaklık bünyesinde yeni payların çıkarılması ile doğan bir ortaklık hakkıdır²³². Buna göre ortaklar, genel kurul tarafından karar verilen sermaye artırımlarına, payları ile orantılı olarak katılma hakkına ve artırılan sermayeden yine payları oranında yeni bir pay alma hakkına sahiptir²³³. Kanunda yer alan düzenlemeden de açıkça anlaşılacağı üzere, rüçhan hakkı kendiliğinden doğan bir hak olmayıp, sermaye artırım kararı alınması halinde doğmaktadır. Bu durumda soyut hak olan rüçhan hakkı, şirketin sermaye artırımını kararı ile somut hak kategorisine girecektir²³⁴. Rüçhan hakkının somut bir alacak hakkı haline gelmesinin sonucunda ise, paydan veya pay senedinden ayrı olarak devredilebileceği gibi haczi de mümkün olacaktır²³⁵.

Öğretide yer alan bir görüşe göre, rüçhan hakkının, sadece esas sözleşmede veya sermaye artırımını yönünde alınan kararda aksi öngörülmemişse kullanılabilmesi nedeniyle müstesna hak olmadığı kabul edilmektedir²³⁶.

TTK 591. maddesinde düzenlendiği üzere, rüçhan hakkı şirket sözleşmesi ile ya da genel kurul tarafından alınan sermayenin artırılması yönündeki karar ile sınırlandırılabilen veya kaldırılabilir²³⁷. Şirket esas sözleşmesine konulacak

²³¹ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 10 – 11.

²³² ŞENER/Oruç Hami, age, s. 216.

²³³ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 467.

²³⁴ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 216.

²³⁵ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 43.; TOPUZ, Gökçen, age, s. 247.

²³⁶ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2802.; TOPUZ/Gökçen, age, s. 282 – 283.; YASAN/Mustafa, age, s.202.

²³⁷ TOPUZ/Gökçen, age, s. 282.

bir hükümle rüçhan hakkının kısıtlanması ya da ortadan kaldırılması mutlak yetki olup, hiçbir şarta bağlanmamıştır. Ancak genel kurul tarafından alınacak olan sermaye artırımı kararı ile rüçhan hakkının kısıtlanması ya da ortadan kaldırılabilmesi 591. maddenin ikinci fıkrası ile belirli şartlara bağlanmıştır²³⁸. Buna göre, şirket genel kurulu rüçhan hakkını, ancak haklı sebeplerin varlığında ve TTK 621. maddede öngörülen nisapla sınırlandırabilecektir. TTK madde 621'e baktığımızda ise, rüçhan hakkının kısıtlanmasına veya kaldırılmasına ilişkin genel kurul kararının "*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde*" alınabileceği düzenlenmiştir. Belirtmek gerekir ki, rüçhan hakkını sınırlama yetkisi, paydaşlar arasında herhangi bir eşitsizliğe neden olacak şekilde kullanılmayacaktır²³⁹. Ayrıca TTK 591. maddesinin üçüncü fıkrasında da rüçhan hakkının kullanılabilmesi için en az 15 gün süre tanınacağı düzenlenmiştir²⁴⁰.

Rüçhan hakkının şirket payının haczi kapsamında olup olmayacağına ilişkin Alman hukukunda, sermaye artırımının iç kaynaklardan mı yoksa dış kaynaklardan mı yapıldığına göre bir ayrıma gidilmiştir²⁴¹. Türk doktrininde ise sermaye artırımını hususunda bir ayrıma gitmeksizin şirket payının haczedilmesi ile birlikte rüçhan hakkının da haczin kapsamında olacağını benimseyen görüşler mevcuttur²⁴². Bununla birlikte Alman hukukunda olduğu gibi, Türk hukukunda da rüçhan hakkının pay haczinin kapsamında olup olmaması sorununu sermaye artırımının iç kaynaklardan veya dış kaynaklardan yapılmış olmasına göre değerlendiren görüşler de mevcuttur²⁴³. Sermaye artırımının iç kaynaklardan yapılması halinde, artırım, şirket yapısında biriken özkaynaklardan meydana gelmektedir²⁴⁴. İç kaynaklardan yapılan artırımın tescili sonucunda, yeni esas sermaye payları meydana gelecektir²⁴⁵ ve ortaklar bu payları, sermayeleri oranında, kendiliklerinden ve bedel vermeden elde edeceklerdir. Bunun yanı sıra, iç kaynaklardan sermaye artırımını, şirket bünyesinde bulunan payların itibari değerini çoğaltmak suretiyle de yapılabilecektir²⁴⁶. Sermaye artırımının iç

²³⁸ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 220.

²³⁹ ÜNAL/Ahmet Cemil, Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s. 50.

²⁴⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 553.

²⁴¹ TOPUZ/Gökçen, age, s. 281.

²⁴² YENİOCAK/Umut, age, s. 82.

²⁴³ TOPUZ/Gökçen, age, s. 280 – 283.; ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 11 – 12.

²⁴⁴ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 563.; ŞENER/Oruç Hami, age, s. 226.

²⁴⁵ MOROĞLU/Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, On İki Levha Yayınları, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 3. Baskı, İstanbul 2015, s. 105.

²⁴⁶ MOROĞLU/Erdoğan, age (Anonim), s. 277 – 278.

kaynaklardan yapılması durumunda öğretide kabul edilen görüşe göre, şirket payının haczedilmesi halinde pay haczi yeni payları ve itibari değeri yükselen payı da kapsamaktadır²⁴⁷.

Dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımını ise, iç kaynaklar ile sermaye artırımında olduğu gibi mevcut payların itibari değerinin artırımını şeklinde yapılabilmenin yanı sıra, pay senetleri ve yeni paylar çıkarılması şeklinde de yapılabilmektedir²⁴⁸. Anonim şirketlere ilişkin düzenleme olan TTK madde 456 ile, dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında “*payların nakdi bedellerinin tamamen*” ödenmesi şartı konulmuştur. Şener, limited şirketlere ilişkin bu yönde bir düzenleme olmamasına rağmen, anonim şirketlere yönelik bu kuralın kıyasen limited şirketlere de uygulanması gerektiği kanaatinde. Buna göre, limited şirketlerde de dış kaynaklardan sermaye artırımının gerçekleştirilebilmesi için payların nakdi karşılığının tümünün ödenmesi gerekmektedir²⁴⁹.

Dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında, şirket ortakları sermaye artırımını içerir taahhütte bulunmaktadırlar²⁵⁰. Bu durumda ortaklar, anonim şirketlerde olduğu gibi, kanunda en az on beş gün olabileceği belirtilen süre içerisinde rüçhan haklarını kullanabileceklerdir²⁵¹. Belirtmek gerekir ki, ortaklar kendilerine tanınan rüçhan hakkını kullanmak zorunda değildir. Limited şirket payının haczedilmesi halinde, rüçhan hakkının kullanılması sonucu itibari değeri çoğalan payların veya yeni oluşan payların haciz kapsamında olacağını savunan görüşler de mevcuttur²⁵².

Kanaatimizce, sermaye artırımının iç kaynaklardan ya da dış kaynaklardan yapılmış olmasına yönelik herhangi bir ayrıma gidilmeksizin, limited şirket payının haczedilmesiyle birlikte rüçhan hakkı da haczin kapsamında olacaktır.

Ele alınması gereken bir diğer husus ise, pay haczinden sonra rüçhan hakkının kim tarafından kullanılacağı konusudur. Rüçhan hakkı bilindiği üzere, kök hak

---

²⁴⁷ TOPUZ/Gökçen, age, s. 246 ve 281.

²⁴⁸ MOROĞLU/Erdoğan, age (Anonim), s. 5 - 6.

²⁴⁹ ŞENER/Oruç Hami, age, s. 204.

²⁵⁰ ALTAŞ/Soner, age, s. 401.

²⁵¹ Bkz. TTK madde 591/III.; ALTAŞ/Soner, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2011, s. 384.

²⁵² TOPUZ/Gökçen, age, s. 281 – 282.

olduğundan, bu hak üzerinde sadece pay sahibince tasarruf edilebilmektedir²⁵³. Şirket payının haczedilmesi durumunda ise rüçhan hakkı yine pay sahibi, yani borçlu tarafından kullanılabilir²⁵⁴. Peki borçlu ortağın alacaklısı rüçhan hakkını kullanabilecek midir? Hakkında icra takibi başlatılan borçlu ortağın, rüçhan hakkını uygulamada kullanabilmesi maddi imkansızlık sebebiyle pek mümkün olmamaktadır²⁵⁵. Bu durumda, rüçhan hakkının kullanılmaması payın itibari değerinde bir azalmaya neden olacağından alacaklının alacağını tahsil edebilmesi bir hayli zorlaşacaktır²⁵⁶. Böyle bir durum söz konusu olduğunda, icra müdürü borçlunun rüçhan hakkını kullanmasının mümkün olup olmadığını araştırarak ve kullanamayacağını tespit edilmesiyle birlikte alacaklıya bu hususu bildirecektir. Alacaklının rüçhan hakkını kullanmayı talep etmesi halinde, yine icra müdürü tarafından kendisine yetki belgesi sunulan alacaklı rüçhan hakkını kullanabilecektir. Alacaklının, kendisine verilen yetki belgesi ile rüçhan hakkını kullanması halinde alınan yeni paylar da haczin kapsamında olacaktır²⁵⁷. Dönmez, rüçhan hakkının, borçlu tarafından kullanılma ihtimalinin zayıf olduğunu savunmakla birlikte, borçlu ya da alacaklı tarafından kullanılması halinde alınan yeni hisse senetlerinin fiilen haczedilmesi gerektiği görüşündedir²⁵⁸. Kanaatimizce bu görüş yerinde bir görüş olup, hisse senetlerinin fiilen haczedildiğine ilişkin tutanak tutularak, İcra Dairesi tarafından muhafaza altına alınması uygun

2.4.2. Yönetimsel (Ortağın Yönetim Hakkından Kaynaklanan/İdari) Haklar Açısından Ortaklık Payı

Limited şirket ortaklarının, ortaklık sıfatından doğan ve vazgeçilemeyen hak şeklinde vasıflandırılan hakları yönetimsel haklar olarak tanımlanmaktadır²⁵⁹. Çamoğlu, bu hakları “*ortaklık sıfatına sıkı sıkıya bağlı haklar*” olarak nitelendirmektedir²⁶⁰. Doktrinde bu haklar ortaklık hakları veya katılma hakları²⁶¹ olarak da adlandırılmaktadırlar. Bilgi alma ve inceleme hakkı, genel kurula katılma hakkı, oy hakkı ortakların yönetimden kaynaklanan haklarından²⁶².

²⁵³ ŞAHİN/Çağatay Serdar, “Ticaret Şirketlerinde Ortakların Kişisel Alacaklılarının Şirkete Yöneltebilecekleri Haciz Talepleri”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 1, 2019, s. 187.

²⁵⁴ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 349.

²⁵⁵ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 350.

²⁵⁶ ŞAHİN/Çağatay Serdar, agm, s. 187.; DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 350 – 351.

²⁵⁷ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 351.

²⁵⁸ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 350-351.

²⁵⁹ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2806.

²⁶⁰ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 462.

²⁶¹ PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 790.

²⁶² PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 790.

Genel kurula katılma hakkı aynı zamanda oy hakkını ve genel kurulda görüş bildirme hakkını da içeren, vazgeçilemeyen haklardanır²⁶³. TTK madde 618 ile düzenlenen oy hakkı, ortakların paylarının itibari değeri uyarınca hesaplanmaktadır. Hukukumuzda ortaklık haklarının, niteliği gereği ortağa sıkı sıkıya bağlı olduğu yukarıda ifade edilmiştir. Oy kullanma hakkı da ortaklık hakkı olması sebebiyle şirket payına sıkı sıkıya bağlı olduğundan bağımsız bir biçimde devredilemeyecektir. Dolayısıyla ortaklık payının haczedilmesi durumunda genel kurula iştirak, kurulda öneride bulunma, oy hakkı gibi haklar alacaklıya değil, pay sahibi borçluya ait olacaktır²⁶⁴.

Bilgi alma ve inceleme hakkı TTK'nun 614. maddesinde düzenlenmiş olup, ortaklara, şirketin tüm hesapları ve işlerine dair, müdürlerden bilgi vermelerini isteyebilme ve belirli konularda inceleme yapabilme hakkı vermektedir²⁶⁵. Bilgi alma hakkı ortağa tanınmış pasif hak olarak kabul edilirken, inceleme hakkı aktif haklar kategorisindedir²⁶⁶. Keza kanun, bilgi alma hakkı kapsamına şirketin tüm işlerini dahil ederken, inceleme hakkını “*belirli konularda*” ifadesine yer vermek suretiyle sınırlamıştır²⁶⁷. Bilgi alma ve inceleme hakkı da niteliği gereği şirket payına sıkı sıkıya bağlı olan haklardan olduğundan, ortaklık payının haczi ile bu haklar alacaklıya geçmeyecektir ve pay sahibi, borçlu ortak olarak kalmaya devam edecektir²⁶⁸.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 04.07.2007 tarihli emsal kararı ile kabul edildiği üzere, muhafaza tedbirleri kapsamında haczedilen pay üzerindeki tasarruf yetkisi icra müdürünün onayına bırakılmıştır²⁶⁹. Yargıtay'ın yerleşik uygulaması bu yönde olup, 12. Hukuk Dairesi'nin 19.01.2017 tarihli güncel kararını da örnek olarak inceleyecek olursak;

“Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmühaberi çıkartılmamışsa, borçlunun şirketteki (çıplak) payı, icra dairesi tarafından şirkete tebliğ

²⁶³ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 460.

²⁶⁴ TOPUZ/Gökçen, age, s. 253.

²⁶⁵ PULAŞLI/Hasan, age Cilt III, s. 2810.

²⁶⁶ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 463.

²⁶⁷ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 463.

²⁶⁸ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 13.

²⁶⁹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 04.07.2007 tarihli, 2007/332 E., 2007/446 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2007-12-332-k-2007-446-t-04-07-2007> , Erişim: 20.06.2021.

olunarak haczedilir (İİK. M. 94/1 C.3). Buna göre, çıplak pay hissesinin haczine karar veren icra müdürü, bu hacizle ilgili muhafaza tedbiri almak için mahalline (anonim şirket merkezine) gitmek zorunda değildir. İcra müdürü, İKK. m. 94/1 C.3 hükmüne göre, anonim şirkete bir ihbarname (bildiri) göndermekle de yetinebilir. Bu ihbarnamede (bildiride) borçlunun anonim şirketteki çıplak payının haczedildiği, bu haczin pay defterine işlenmesi, ilerde hisse senedi (veya ilmühaber) çıkarılması halinde borçlunun (çıplak) payına düşen hisse senetlerinin (veya ilmühaberlerin) borçluya verilmeyip, icra dairesine (dosyasına) teslim edilmesi, borçluya çıplak payı ile ilgili bütün tebligatın bundan böyle icra dairesine yapılması ve borçlunun muvafakatinin alınması gereken bütün müşterek tasarruflar ve kararlar için borçlu ortak yerine icra dairesinin muvafakatinin alınması gerektiği (anonim şirkete) ihbar edilir (bildirilir). Böylece, borçlunun haczedilen çıplak payı üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanmış olduğu (İİK. m. 86. m. 94/1 C.6) anonim şirkete bildirilmiş ve buna aykırı davranışlara karşı gerekli muhafaza tedbirleri (İİK. m. 90) alınmış olur.

İcra dairesinin bu ihbarnamesini (haciz bildirisini) alan anonim şirket, çıplak payın haczedildiğini şirket pay defterine işlemek zorundadır; ancak, çıplak pay haczi, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile, haciz bildirisinin anonim şirkete tebliğ edildiği tarihte yapılmış sayılır. ”²⁷⁰

Yargıtay’ın söz konusu içtihatları anonim şirketler yönünden verilmiş olsa da, limited şirketlerde haczedilmiş olan payın korunması amacıyla herhangi bir düzenlemenin mevcut olmaması nedeniyle, bahsi geçen kararlar limited şirketlere de uygulanabilecektir ²⁷¹. Ancak Yargıtay’ın bu tutumu hem uygulama imkanı açısından hem de alacaklının yararının korunabilmesi yönünden doktrinde eleştirilmektedir ²⁷².

Öncelikle alacaklı yönünden değerlendirmek gerekirse; alınabilecek kararlar ile ortaklık payını haczettirmiş olan alacaklının, alacağını tahsil etmesinin güçleştirilmesi ya da engellenmesi mümkündür. Aynı zamanda, ortaklık haklarının icra müdürlüğüne kullanılması, pratikte pek uygulanabilir görünmemektedir ²⁷³. Kanunda bu hususlara yönelik bir düzenlemenin yer almaması nedeniyle uygulamada bazı sorunlar meydana

²⁷⁰ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 19.01.2017 tarihli, 2016/21556 E., 2017/662 K. sayılı kararı, <https://legalbank.net/belge/y-12-hd-e-2016-21556-k-2017-662-t-19-01-2017/2706936/>, Erişim: 07.02.2021.

²⁷¹ YENİOCAK/Umut, age, s. 83.

²⁷² YENİOCAK/Umut, age, s. 65.

²⁷³ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 13 – 14.

gelebilecektir. Dolayısıyla öğretide, menfaat çatışmasını gidermek amacıyla muhafaza tedbirleri yönünden kanun düzenlemesine gidilebileceği, alacaklıya tedbir talep edebilmesi ve iptal davası açabilmesi hususunda imkan tanınabileceğini savunan görüşler mevcuttur²⁷⁴. Topuz ise, ortaklık payının haczedilmesi durumunda yönetimsel hakların alacaklı ya da icra memuru eliyle kullanılmaması gerektiği, bu haklar üzerindeki tasarruf yetkisinin borçlu ortakta olması gerektiğini savunmaktadır²⁷⁵. Bu görüş yerinde bir görüş olup, kanaatimizce de, ortaklık payının haczi halinde ortağa sıkı sıkıya bağlı olan yönetim haklarının kullanımı borçlu ortağa ait olmalıdır.

2.5. Ortağın Şirketten Olan Diğer Alacakları

TTK'nun 133. maddesinin üçüncü fıkrasında; *“Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacaklarını, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini de haizdir.”* şeklinde düzenleme mevcuttur. Kanun maddesinde de açıkça düzenlendiği üzere, limited şirket ortağının kişisel alacaklısı, alacağını tahsil edebilmek amacıyla, ortağın şirkette mevcut olan başka alacaklarına da başvurabilecektir. Alacaklı, ortağın şirketten olan diğer alacaklarını haczettirebilecek ve bunun üzerine İİK madde 89 uyarınca şirkete haciz ihbarnamesi gönderebilecektir.

Limited ortaklıkta borçlu ortağın şahsi alacaklısının, ortağın şirketten olan ayrılma akçesini TTK madde 133/III'e dayanarak haczettirmesi mümkündür²⁷⁶. TTK madde 641 uyarınca, ortağın şirketten ayrılmasıyla esas sermaye payının gerçek değeri ile orantılı ayrılma akçesi hakkı muaccel hale gelecektir²⁷⁷. Dolayısıyla ortağın muaccel hale gelen bu alacak hakkına haciz konulabilecek ve İİK m. 89 hükümleri kapsamında haciz ihbarnamesi gönderilebilecektir.

3. LİMİTED ŞİRKET PAYININ HACZİNDE USUL

Limited şirketlerde haczin hangi maddeler uyarınca ve nasıl yapılacağını çalışmamızın bu bölümünde inceleyeceğiz. Bu başlık altında İİK'nda yer alan üç madde incelenecektir. Bunlardan ilki, haczedilen taşınır malların muhafazasını konu alan 88. maddedir. Bir diğeri, "alacaklar ve üçüncü şahıs elinde haczedilen mallar" başlıklı 89.

²⁷⁴ YENİOCAK/Umut, age, s. 65.; ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 14.

²⁷⁵ TOPUZ/Gökçen, age, s. 253.

²⁷⁶ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 22.

²⁷⁷ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), age, s. 459.

maddedir. İncelenmesi gereken üçüncü madde ise, anonim şirketlerde çıplak pay haczine yer veren 94. maddedir.

3.1. İİK Madde 88 Bakımından Değerlendirme

Taşınır mallar, icra dairesinin bu mallara istediği anda el koyabilme olanağını elinde bulundurması halinde haczedilmiş sayılmaktadır ²⁷⁸. İcra müdürünün malı borçlunun elinden alması gerekmez, taşınır malı görüp tespit edip, haciz tutanağına kıymetini de belirtmek suretiyle geçirmesi haczedilmiş sayılabilmesi için yeterli bulunmaktadır ²⁷⁹. Bu durumda icra müdürü haczettiği taşınır malı icra dairesinde muhafaza edebileceği gibi, yediemine bırakabilecek veya alacaklının muvafakati ile borçluya yediemin sıfatıyla bırakabilecektir ²⁸⁰. Ancak kanun koyucu, kıymetli taşınır malların haczedilmiş sayılabilmesi için icra dairesi tarafından el konulmasını şart koymuştur ²⁸¹.

İİK'nun 88. maddesinde taşınır şeylerin haczi düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasına göre, “*Haczolunan paraları, banknotları, hamiline ait senetleri, poliçeler ve sair cirosu kabil senetler ile altın, gümüş ve diğer kıymetli şeyleri icra dairesi muhafaza eder.*”. Bu maddede düzenlendiği üzere, değerli taşınır malların haczedilmesi halinde, icra dairesi tarafından kıymetli şeylere el konulması haczin geçerlilik şartıdır ²⁸².

Anonim şirket payının haczinde, senede bağlanmamış çıplak payların haczi bakımından İİK madde 89 ve madde 94 hükümlerinin uygulanacağı, senede bağlanmış payın ise 88. maddeye göre haczedilebileceği belirtilmektedir ²⁸³. İİK 89. ve 94. maddelerine yönelik açıklamalarımız bir sonraki başlıkta ele alınacak olup, bu bölümde sadece madde 88 bakımından değerlendirme yapılacaktır ²⁸⁴. Limited şirketlerde senede

²⁷⁸ OSKAY/KOÇAK/DEYNEKLİ/DOĞAN, İİK Şerhi, Cilt II, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s. 2588.

²⁷⁹ ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 258.

²⁸⁰ KURU/Baki, age El Kitabı, s. 426.

²⁸¹ ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 259.

²⁸² PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 172.

²⁸³ “Anonim şirketlerde hisse senedi çıkarılması zorunluluğu yoktur. Hisse senedi çıkarılmış ise bunlar İİK'nun menkul mallarla ilgili haciz ve muhafaza hükümlerini düzenleyen 88. maddesi uyarınca icra müdürlüğüne haczedilir ve muhafaza altına alınır. Hisse senedi çıkarılmamış ise borçlunun 3. kişi nezdinde bulunan ve henüz kıymetli evraka bağlanmamış hisse hakları İİK'nun haciz tarihi itibarıyla olaya uygulanması gereken 94. maddesi gereğince icra müdürlüğü tarafından mahalline bizzat gidilerek ve pay defterine işlenmek suretiyle haciz işlemi yapılabilir. Haciz keyfiyeti de borçlunun hissesini elinde bulunduran 3. şahıslara ihbar edilir.” ; Yargıtay 12.HD. 09.11.2006, 17735/20771, OSKAY/KOÇAK/DEYNEKLİ/DOĞAN, age (Cilt II), s. 2589.

²⁸⁴ Bkz. aşa. s. 59-66.

bağlanmış ve senede bağlanmamış paylar bakımından böyle bir ayırım yapmak her durumda mümkün değildir²⁸⁵.

TTK m. 593'te yer aldığı üzere, esas sermaye pay senetleri ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenebilmektedir. Yukarıda, limited şirket esas sermaye payının senede bağlanması halinde, senedin ortaklık sıfatını ispat vasıtası niteliğinde olduğuna ve bu şekilde düzenlenen senedin devri ile ortaklık hakkının senedin yeni sahibine geçmeyeceğine dair açıklamalarda bulunulmuştur. Keza, esas sermaye payının nama yazılı senede bağlanması sadece ispat ve (limited şirkete ilişkin hükümler çerçevesinde) payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayabilecektir²⁸⁶. Dolayısıyla limited şirketlerde payın senede bağlanması ile anonim şirketlerde payın senede bağlanması farklı anlamlar taşımaktadır.

Limited şirketlerde payın gerek ispat aracı şeklinde gerekse de nama yazılı olarak senede bağlanması halinde²⁸⁷, ortada kıymetli evrak niteliğinde bir senet bulunmadığından ve söz konusu senedin paya devir kolaylığı sağlamayacağından bahisle, İİK madde 88 hükmü uyarınca haciz uygulanabilmesi mümkün değildir.

Kendigelen, 6102 sayılı TTK 133 maddesinin 3. ve 4. fıkraları ile getirilen yenilikleri gereksiz görmekle birlikte, senede bağlanmış ya da bağlanmamış bütün payların haczinde taşınır mallara yönelik hükümlerin uygulanması hususundaki düzenlemeyi de isabetsiz olarak değerlendirmektedir²⁸⁸.

Keza, Dönmez de, limited şirketlerde payın senede bağlanması halinde İİK'nun taşınır haczine ilişkin maddelerinin uygulanmasının “*olayın mahiyetine uygun düşmediği*”ni ifade etmiştir²⁸⁹. Buna göre, limited şirketlerde payın nama yazılı bir senede bağlanması halinde, bu senet paya devir kolaylığı sağlamayacak ve devri kabil olmayan senedin İİK m. 88 uyarınca haczinin de kabil olmayacaktır²⁹⁰.

²⁸⁵ ŞAHİN/Çağatay Serdar, agm, s. 199.

²⁸⁶ Bkz. yuk. s. 43-49.

²⁸⁷ Limited şirketlerde pay senetlerinin nama yazılı düzenlenmesi halinde senetlerin hukuki niteliğine yönelik detaylı bilgi için bkz.; SEZGİN HUYSAL, Ayşegül, “Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2017, c. 22, sayı 1, s. 317 – 346.

²⁸⁸ KENDİGELEN/Abuzer, age, s.129.

²⁸⁹ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 403.

²⁹⁰ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 404.

6102 sayılı TTK 133. maddesinin 2. fıkrası ile getirilen düzenlemeye göre varılan genel görüş, limited şirkette esas sermaye payının nama yazılı senede bağlanması halinde İİK'nın 88. maddesi doğrultusunda haczin mümkün olmayacağıdır.

Kanaatimizce de, limited şirketlerde senede bağlanmış ya da bağlanmamış tüm payların haczinde İİK madde 88 hükmünün uygulanması mümkün olamayacaktır.

3.2. İİK Madde 94 Bakımından Değerlendirme

“İştirak halinde tasarruf edilen mallar” başlığı ile düzenlenen İİK madde 94, anonim şirketlerde çıplak pay yani “*hisse senedine bağlanmamış*” payların haczini de konu almaktadır²⁹¹. Madde metninde 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birtakım değişiklikler yapılmıştır²⁹². Bu değişiklikten önce, şirket payının özellikle de anonim şirket payının haczine ilişkin Yargıtay 12. Hukuk Dairesi tarafından verilen kararlar o dönem için doktrinde tartışmalara neden olmuş ve uygulamada birtakım sorunlara yol açmıştır²⁹³. Yargıtay 12. HD anonim şirketlerde çıplak payların haczine ilişkin kararlarında, icra memurunun bizzat şirkete giderek ve haczi pay defterine kaydederek pay haczini gerçekleştireceğini savunmaktaydı²⁹⁴. Yargıtay'ın bu görüşüne göre, icra memurunca yapılan bu işlem haczin tamamlayıcı merasimi kabul edilmekteydi²⁹⁵. Yargıtay 12. HD tarafından verilen kararlar, bu kararlara yönelik karşı oy yazıları, tartışmalar ve eleştiriler neticesinde Yargıtay son olarak, çıplak payların İİK'nun 94. maddesinin yanı sıra İİK madde 89 hükümleri uyarınca da haczedilebileceğinin hukuka uygun olduğunu içtihat etmiştir²⁹⁶. Ancak Yargıtay tarafından benimsenen bu görüşe rağmen, uygulamada halen sorunlarla karşılaşılması nedeniyle, İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile İİK madde 94'ün birinci fıkrasında değişiklik yapılmıştır. Eklenen metin şu şekildedir;

²⁹¹ UYAR/Talih/Alper/Cüneyt, age (Cilt I), s.1323.

²⁹² YENİOCAK/Umut, age, s 52 – 55.

²⁹³ Bu kararlar ve detaylı açıklama için bkz.; KENDİGELEN, Abuzer, “Anonim Şirketlerde Çıplak Payların Haczi”, İÜHF, 2004, C. 62, S. 1-2, s. 403-433, s. 381 – 402.

²⁹⁴ YENİOCAK/Umut, age, s. 53.

²⁹⁵ “Somut olayda mahalline gidilerek hisse haczi yapılmak istenmiş ise de, defterin ibraz edilmemesi nedeniyle bu işlem tamamlanamamıştır. Ancak Ticaret Sicilinden hacze konu hisselerle ilgili bilgi verildiğinden icra müdürlüğünce İİK'nun 121. maddesine göre işlem yapılması zorunludur. Sözü edilen işlemlere ilişkin bir hakkın yerine getirilmesi ile ilgili olduğundan süresiz şikayet hakkı vardır. Bu nedenle mahkemenin süre aşımı nedeniyle şikayeti reddetmesi doğru değil ise de, şikayete konu işlemlerde usulsüzlük bulunmadığından red kararı sonucu itibarıyla doğrudur.” Yargıtay, 12. HD, 11.3.2004, E. 2004/606, K. 2004/5526, Kazancı İçtihat Programı. ; YENİOCAK/Umut, age, s. 53, dpn. 72.

²⁹⁶ KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 386.

“Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya ilmühaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir. Bu haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunludur; ancak haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Haciz, icra dairesi tarafından tescil edilmek üzere Ticaret Siciline bildirilir. Bu durumda haczedilen payların devri, alacaklının haklarını ihlal ettiği oranda batıldır. Haczedilen payların satışı, taşınır malların satışı usulüne tâbidir. Diğer taşınırlarda icra dairesi başkasına devre mâni tedbirleri alır.”

4949 sayılı Kanun ile getirilen bu yenilik sonucunda, anonim şirketlerde çıplak payların İİK m. 89 hükümleri çerçevesinde değil, İİK m. 94 uyarınca haczedilebileceği açıklık kazanmıştır. Keza, uygulamadaki bir diğer sorun olan haczedilen payların satışının istenip istenemeyeceği de netleşmiş olup, İİK madde 94 uyarınca haczedilen çıplak paylar, taşınır mallara yönelik hükümler çerçevesinde paraya çevrilebilecektir²⁹⁷. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin bu yöndeki bir kararını örnek olarak göstermek gerekirse;

“Anonim şirketlerde hisse senedi çıkarılması zorunluluğu yoktur. Hisse senedi çıkartılmış ise, bu hisse senetleri İİK.nun menkul satışlarını düzenlenen 88. maddesi uyarınca İcra Müdürlüğüne haczedilir ve muhafazaya alınır. Hisse senedi çıkartılmamış ise borçlunun 3. kişi nezdinde bulunan ve henüz kıymetli evraka bağlanmamış hisse hakları İİK.nun 94. maddesi gereğince icra müdürlüğü tarafından mahalline bizzat gidilerek ve pay defterine işlenmek suretiyle haciz işlemi yapılabilir. Haciz keyfiyeti de borçlunun hissesini elinde bulunduran 3. şahıslara ihbar edilir.”²⁹⁸

Madde metninde de açıkça belirtildiği üzere “anonim şirketlerde payları” konu alan İİK 94. maddeyi limited şirketlerin pay haczinde de uygulamak mümkün müdür? Öğretide yer alan yaygın görüş, limited şirketler bakımından özel bir düzenleme getirilene kadar İİK madde 94'ün kıyasen uygulanması gerektiği yönündedir²⁹⁹.

²⁹⁷ KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 388.

²⁹⁸ Yargıtay 12. HD, 08.03.2005, 351/4722., OSKAY/KOÇAK/DEYNEKLİ/DOĞAN, age (Cilt II), s. 2778 – 2779.

²⁹⁹ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 17.

Kuru, limited şirket payı senede bağlanmış olsa bile, bahse konu senet kıymetli evrak vasfını haiz olmayacağından, payın İİK madde 94 uyarınca haczedilebileceğini ifade etmektedir³⁰⁰.

TTK madde 133/2’de, “Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.” şeklinde düzenleme mevcuttur. İİK 94. madde ise, “haczin şirket pay defterine zorunlu olduğunu” düzenlemiştir. Belirtmek gerekir ki, haczin şirket pay defterine kaydedilmesi, gerek kanun metninde gerek Yargıtay içtihatlarında geçerlilik şartı olarak kabul edilmemiştir³⁰¹. İİK’ nun 94. maddesinde yer alan düzenlemede de açıkça ifade edildiği üzere, haciz pay defterine kaydedilmese bile, şirkete tebliğ tarihinde haciz yapılmış sayılmaktadır³⁰². Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin bu yöndeki bir kararına göre;

“Anonim şirketlerde hisse senedi çıkarılması zorunluluğu yoktur. Hisse senedi çıkarılmış ise, bunlar İcra İflas Kanunu’nun menkul mallarla ilgili haciz ve muhafaza hükümlerini düzenleyen 88. maddesi uyarınca icra müdürlüğüne haczedilebilir ve muhafaza altına alınır. Hisse senedi çıkarılmamış ise, borçlunun üçüncü kişi nezdinde bulunan ve henüz kıymetli evraka bağlanmamış hisse hakları İİK’nun 94. maddesi gereğince şirkete haciz yazısı tebliğ olunarak haczedilir. Borçlunun hissesinin haczedildiğinin tebliği üzerine, anonim şirketçe, haczin şirket pay defterine işlenmesi zorunlu olmakla birlikte, haciz, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile şirkete tebliğ tarihinde yapılmış sayılır. Öte yandan icra müdürü mahalline (şirket merkezine) bizzat giderek, haczi şirkete tebliğ etmek suretiyle ve bu hususu tutanakla tespit ederek çıplak pay haczini yapabilir. Bu durumda da, haczin şirkete tebliğ edildiği tarih haciz tarihi sayılır. Anonim ve hisseli komandit şirketlerin henüz kıymetli evrak niteliğinde senede bağlanmamış hisselerinin haczinde İİK’nun 94. maddesi doğrultusunda yapılan tebliğden sonra şirket idaresi itirazda bulunmamış veya itiraz reddedilmiş ise hisselerin borçlu adına ve hesabına şirket nezdinde ve mamelekinde bulunduğu kesinleşir.”³⁰³

³⁰⁰ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 452, dn. 162.

³⁰¹ KURU/ Baki, age, s. 221.

³⁰² KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 391.

³⁰³ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 15.05.2014 tarihli, 2014/11901 E., 2014/14524 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2014-11901-k-2014-14524-t-15-5-2014> , Erişim: 20.02.2021.

İİK madde 94 kapsamında gerçekleştirilen pay haczi, tescil edilmek için icra müdürlüğü tarafından Ticaret Siciline bildirimde bulunulacaktır³⁰⁴. Öğretide kabul edilen görüşe göre, İİK madde 94/1 uyarınca Ticaret Siciline bildirimde bulunulması ve Ticaret Sicili tarafından yapılan tescil muhafaza tedbiri olarak kabul edilmektedir³⁰⁵.

Borçlunun, İİK madde 94'e göre haczedilen şirket paylarını bir başkasına devretmesi halinde, devir işlemi alacaklının haklarına hanel getirdiği oranda geçersiz olmaktadır³⁰⁶. Bu durumda hacizli payı devralan üçüncü kişi iyiniyetli olduğunu ileri süremeyecek ve devraldığı payı hacizli olarak alacaktır³⁰⁷. Bunun yanı sıra doktrinde kabul edilen görüş, haczedilmiş payı devralan iyiniyetli üçüncü kişi haciz işleminin Ticaret Siciline bildirilmesinden ve tescilden önce hacizli payı devralmışsa, iyiniyetli 3. kişinin bu kazanımının korunması gerektiği yönündedir³⁰⁸.

Kanun koyucu, haczedilen payın Ticaret Siciline bildiri ve tescili ile birlikte iyiniyetli üçüncü kişileri korumayı amaçlamaktadır. Buna göre, icra dairesi tarafından Ticaret Siciline bildirim gerçekleştirilmemesi ya da bildirim yapılmasına rağmen sicil memuru tarafından tescilin gerçekleştirilmemesi hallerinde meydana gelebilecek zararlardan devletin ve ticaret ve sanayi odasının ya da ticaret odalarının sorumluluğu doğacaktır. Bu sorumluluk kaynağını haksız fiil hükümlerini düzenleyen TBK madde 49'dan almaktadır³⁰⁹.

Sonuç olarak, çıplak payın haczedildiğinin şirkete tebliğ edilmesi ile birlikte haciz gerçekleşmekte olup, üçüncü kişileri koruyucu ve haczin tamamlayıcı etkisini haiz bildirim, aynı zamanda muhafaza tedbiri niteliğinde olduğu kabul edilmektedir³¹⁰.

3.3. İİK Madde 89 Bakımından Değerlendirme

Alacaklar ve üçüncü şahıs elinde haczedilen mallar hakkında İİK madde 89, öncelikle borçlunun üçüncü kişinin elinde bulunan alacağının haczini düzenlemektedir. Buna göre, "*Hamiline ait olmıyan veya cirosu kabil bir senetle müstenit bulunmıyan*

³⁰⁴ ARSLAN/YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 265.

³⁰⁵ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 448, dn. 154.; KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 389.

³⁰⁶ KURU/Baki, age, s. 221.

³⁰⁷ TOPAL/Önder, "Senede Bağlanmamış Anonim Şirket Payının Haczi", AÜHFD, 2016, C. 65, sayı 4, s. 2998.

³⁰⁸ KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 393.; TOPAL/Önder, agm, s. 2998.

³⁰⁹ TOPAL/Önder, agm, s. 3000.

³¹⁰ TOPAL/Önder, agm, s. 3000.

alacak veya sair bir talep hakkı veya borçlunun üçüncü şahıs elindeki taşınır bir malı haczedilirse icra memuru; borçlu olan hakiki veya hükmi şahsa bundan böyle borcunu ancak icra dairesine ödiyebileceğini ve takip borçlusuna yapılan ödemenin muteber olmadığını veya malı elinde bulunduran üçüncü şahsa bundan böyle taşınır malı ancak icra dairesine teslim edebileceğini, malı takip borçlusuna vermemesini, aksi takdirde malın bedelini icra dairesine ödemek zorunda kalacağını bildirir (Haciz ihbarnamesi). Bu haciz ihbarnamesinde, ayrıca 2, 3 ve 4 üncü fıkra hükümleri de üçüncü şahsa bildirilir.”

Borçlunun üçüncü kişide bulunan alacağına haciz konulduğunu içeren birinci haciz ihbarnamesine tebliğden itibaren yedi gün içerisinde üçüncü kişinin itiraz etmemesi halinde borç onun zimmetinde sayılmaktadır ³¹¹. Bu husus ikinci haciz ihbarnamesi ile üçüncü kişiye tebliğ edilir ³¹². Üçüncü kişiye, borcun zimmetinde sayıldığı ve ikinci haciz ihbarnamesinin tebliğ tarihinden yedi günlük süre içerisinde itiraz edebileceği, itiraz etmediği durumda borcu ödemek zorunda olduğunu içeren ikinci haciz ihbarnamesi tebliğ edilir. Üçüncü kişi, kendisine tebliğ edilen ikinci haciz ihbarnamesine de süresinde itiraz etmez veya borcu ödemezse, kendisine, zimmetinde sayılan borcu on beş günlük süre içerisinde ödemesi ya da yine on beş gün içerisinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde borcu ödemeye zorlanacağı tebliğ edilir ³¹³. Kendisine bildirilen süre içerisinde dava açmayan ve borcu da ödemeyen üçüncü kişiden, alacaklının talebi doğrultusunda, icra dairesi aracılığıyla borç tahsil edilir ³¹⁴.

Öğretide, gerek anonim şirketler gerek limited şirketler yönünden çıplak payın haczedilebilmesi hususunda İİK 89. maddenin uygulanabilirliği konusu tartışmalıdır. İİK madde 89 bünyesinde cezai sonuçlar barındıran bir hüküm olup ³¹⁵, alacaklılar bu cezai sonuçlardan yararlanabilmek amacıyla 89. madde kapsamında haczin uygulanmasını talep etmektedirler ³¹⁶. Doktrinde yer alan tartışmanın kaynağı da, alacaklıların, 89. maddede düzenlenen haciz ihbarnamelerine itiraz edilmemesi halinde

³¹¹ ARSLAN/Ramazan, Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal ve Alacaklarının Haczi, Recai Seçkin'e Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1974, s. 97-98.; AKYOL ASLAN/Leyla, İcra ve İflas Kanunu Madde 89 Hükümüne Göre Birinci Haciz İhbarnamesine İtiraz, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1-2, Haziran-Temmuz 2011, s. 97-98.

³¹² ARSLAN/Ramazan, agm (Armağan), s. 106.

³¹³ ARSLAN/Ramazan, agm, s. 3224.; AKYOL ASLAN/Leyla, agm, s. 96-97.

³¹⁴ ARSLAN, Ramazan, agm (Armağan), s. 106.

³¹⁵ ARSLAN/Ramazan, agm, s. 3230 vd.

³¹⁶ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 18.

alacaklıya sunulan ceza davası ve tazminat davası açabilme imkanından faydalanma amacıyla hareket etmeleridir.

Doktrinde kabul edilen yaygın görüş, İİK 89. madde metninde geçen “*sair bir talep hakkı*” ifadesine anonim ortaklıktaki çıplak payın da girdiği ve dolayısıyla çıplak payın haciz kararı üzerine İİK 89. madde hükümlerinin uygulanacağı yönündedir³¹⁷.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin doktrinde kabul edilen genel görüşü destekler nitelikli emsal kararına göre;

*“Anonim Şirketin hisse senedi çıkarılmış ise İİK.nun 88. maddesine göre haciz yapılır. Hisse senedi çıkarılmamış olması halinde çıplak paylarının İİK.nun 89/1 ihbarı tebliği sureti ile haczi mümkündür. 89/1 haciz ihbarına karşı icra müdürlüğüne itiraz edildiğinde bu madde prosedürü gereğince icra müdürlüğüne işlem yapılacağı tabiidir. 89/1 ihbarı çıkarılmayacağı yolunda mercie yapılan şikayetin reddine karar verilmek gerekirken yazılı gerekçe ile şikayetin kabulü isabetsizdir.”*³¹⁸

*“İİK.nun 89. maddesinde “....alacak veya sair bir talep hakkı veya borçlunun 3. şahıs elindeki menkul bir malının haczedebileceği....” öngörülmüştür. Şikayetin 3. kişi şirket nezdindeki çıkarılmamış hisse senetleri sözü edilen maddedeki hak kapsamına girdiğinden 89/1 ihbarı çıkarılmasına engel bir durum yoktur. İİK.nun 94. maddesi uyarınca icra müdürü tarafından yapılacak ihbar keyfiyeti de aynı sonucu doğurur. Bu nedenle 3. kişiye çıkarılan 89/1 ihbarında bir usulsüzlük bulunmadığından şikayetin tümünden reddi gerekirken yazılı gerekçe ile kısmen kabulü isabetsizdir.”*³¹⁹

İyilikli, çıplak payın yanı sıra, borçlu ortağın “*limited şirkete verdiği borç ve masraf alacağının ya da kararlaştırılmış ise ücret alacağının da*” 89. madde çerçevesinde haciz ihbarnamesi gönderilerek haczedebileceği kanaatindedir³²⁰.

³¹⁷ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 451.; YENİOCAK/Umut, age, s. 68.; TOPUZ/Gökçen, Hisse age, s. 236.; TOPAL/Önder, agm, s. 3002.

³¹⁸ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 01.11.2000 tarihli, 2000/15261 E., 2000/16351 K. sayılı kararı, <https://legalbank.net/belge/y-12-hd-e-2000-15261-k-2000-16351-t-01-11-2000-anonim-sirket-hisselerinin-haczi/174048/>, Erişim: 21.02.2021.

³¹⁹ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 12.5.2000, 6490/7804, OSKAY/KOÇAK/DEYNEKLİ/DOĞAN, age (Cilt II), s. 2701 – 2702.

³²⁰ İYİLİKLİ/Ahmet Cahit, age, s. 203.

Bununla birlikte öğretide, özellikle İİK madde 94'te yapılan değişiklik ile çıplak payların haczedilebilmesi ve paraya çevrilebilmesi hususunun çözüme kavuştuğunu, dolayısıyla İİK 89. maddenin uygulanamayacağını savunan görüşler de mevcuttur³²¹.

Belirtmek gerekir ki, Yargıtay'ın hukuk daireleri arasında da bu konuda bir görüş birliği mevcut değildir. 19. Hukuk Dairesi'nin, limited şirketlerde ortaklık payının İİK madde 89 uyarınca haczedilemeyeceği yönünde görüş belirttiği ve kâr payı bakımından ayrıma gittiği bir kararına göre;

“İİK'nun 89. maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, borçlunun davacı Ltd. Şti.'ndeki ortaklık payının İİK'nun 89. maddesine göre haczi kabil olmayıp, ancak şirket ortağı (borçluya) isabet edecek kâr payının haczinin mümkün olduğu görülmektedir.

*Somut olayda dava dışı borçlunun, davacı şirketin ortağı olduğu ve 1998 yılı hesaplarına göre kendisine 1.081.108.415.-TL kar payının isabet ettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece, İİK'nun 89. maddesi uyarınca sadece kar payına haciz konulabileceği gözetilerek, davanın kar payı miktarı yönünden reddi, kar payını aşan talep yönünden ise kabulü gerekirken yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.”*³²²

Albayrak'a göre, şirket ortağının senede bağlanmamış payını ifade eden ve öğretide çıplak pay olarak adlandırılan paylar, bir alacak hakkı olmadığı gibi İİK madde 89 anlamında bir taşınır mal da değildir³²³. Çıplak pay, sahibine mali hakların yanı sıra idari haklar da sağlayan bir ortaklık hakkıdır. Dolayısıyla çıplak payın ortağa sağladığı hakları da göz önünde bulundurduğumuzda, çıplak payı salt alacak hakkı olarak nitelendirmek pek mümkün olmamaktadır³²⁴.

Kanaatimizce, çıplak payı, sahibine sağladığı haklarla bir bütün olarak nitelendirdiğimizde, İİK 89. maddede ifade edilen “sair talep hakkı” kavramına dahil

³²¹ UYAR/Talih/Alper/Cüneyt, age (Cilt 1), s.1324 – 1325.; KENDİGELEN/Abuzer, agm, s. 388 vd.

³²² Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, 24.9.2001, 1947/5801, OSKAY/KOÇAK/DEYNEKLİ/DOĞAN, agm (Cilt II), s. 2689.

³²³ ALBAYRAK/Hakan, agm, s. 19.

³²⁴ TOPAL/Önder, agm, s. 3002.

etmek mümkündür. Keza gerek İİK madde 94 düzenlemesi, gerek doktrinde yürütülen tartışmalar anonim şirketler hakkında olsa da, yukarıda belirttiğimiz gibi; pay haczi de dahil olmak üzere, anonim şirketlere ilişkin hükümler limited şirketlere de kıyasen uygulanabilmektedir³²⁵. Dolayısıyla limited şirketlerde çıplak pay haczi yönünden de İİK madde 94 hükmünün yanı sıra İİK 89. maddenin uygulanabilmesi de mümkündür.

4. LİMİTED ŞİRKET PAY HACZİNİN ETKİSİ

4.1. Alacaklı Bakımından Etkisi

Kural olarak, haciz alacaklıya iki hak sunmaktadır. Alacaklı, haczedilen malın paraya çevrilmesini talep etme ve satış işlemi sonucunda elde edilen paradan alacağını tahsil etme hakkını kazanmaktadır³²⁶.

TTK'nun 133/2. maddesinde yer alan düzenleme ile, limited şirket payının haczedilmesi halinde de alacaklıya bu haklar tanınmıştır. Buna göre limited şirket payını haczedenden alacaklı, hacizli malın paraya çevrilmesini talep edebilmektedir. Paraya çevirme işlemlerinin tamamlanmasının sonucunda elde edilen paradan alacağını alabilmektedir. Tezimizin sonraki başlıklarında haczedilen limited şirket payının paraya çevrilmesi detaylı olarak incelenecek olup, bu başlık altında alacaklının böyle bir hakkının bulunduğuna değinmek yeterli olacaktır.

4.2. Borçlu Bakımından Etkisi

Limited şirket payının haczi ile birlikte ortağın ortaklık sıfatı sona ermemektedir. Tezimizin önceki başlığında da ifade edildiği üzere, limited şirket payının haczi ile ortağın, ortaklık sıfatından kaynaklanan idari hakları borçlu ortakta kalmaya devam edecektir.

Haciz işlemi ile birlikte, borçlunun hacizli mal üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanmaktadır³²⁷. Borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanması sonucu kendiliğinden, kanun hükmü gereği meydana gelmektedir³²⁸. Borçlunun bu kısıtlamaya aykırı davranması halinde hem hukuki yaptırım hem cezai yaptırım öngörülmüştür.

³²⁵ SEZGİN HUYSAL/Ayşegül, agm, s. 333.

³²⁶ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 253.

³²⁷ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 254.

³²⁸ MUŞUL/Timuçin, age (Cilt I), s. 520.

Hacizli mal üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanması kuralına aykırı davranmanın cezai sonuçlarının olduğu borçluya ihtar edilmektedir³²⁹. Bu cezai sonuçlar TCK'nun 289. maddesi ile düzenlenmiştir. Buna göre, “*Muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş olan mal üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*”

TCK m. 289 kapsamında suçtan söz edilebilmesi için, haczedilen malın borçluya bırakılmış olması gerekmektedir³³⁰. Limited şirket payının haczedilmesi halinde, haczedilen payın fiili olarak tesliminin mümkün olmaması nedeniyle, TCK'nun 289. maddesi uyarınca bir suçtan söz edilemeyeceği kabul edilmektedir³³¹.

Kanaatimizce, limited şirket payının haczedilmiş olması, pay defterine işlendiğinden ve tescil edilmek için Ticaret Siciline bildirildiğinden fiili bir mal ve pay teslimi söz konusu olmamaktadır. Bu nedenle TCK m. 289 uyarınca bir suçtan söz etmek mümkün değildir. Ancak İİK'nun “*alacaklısını zarara sokmak kasdiyle mevcudunu eksilten borçluların cezası*” başlıklı 331. maddesinin uygulanması ve cezai sonuçlarından yararlanılması mümkündür. İİK m. 331 genel bir düzenleme olup, borçlunun haczedilen limited şirket payı üzerinde tasarrufta bulunması halinde de uygulanabilmektedir.

Hacizli limited şirket payı üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanan borçlunun, pay üzerinde izinsiz tasarrufta bulunması halinde, söz konusu tasarruf alacaklının haklarını ihlal ettiği ölçüde geçersiz olacaktır.

4.3. Şirket Bakımından Etkisi

Limited şirket payının haczi halinde, şirketteki ortaklığı devam eden ortak, ortaklık sıfatından kaynaklanan idari haklarını kullanmaya devam edebilecektir. Ortağın mali hakları bakımından, borçlu ortağın hacizli pay üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlandığı yukarıda izah edilmiştir. Limited şirket payının haczedildiğinin şirkete tebliğ edileceği, şirket pay defterine işlenmesi gerektiği bir önceki başlığımızda

³²⁹ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 254.

³³⁰ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 254.

³³¹ GÜRLEK/Gülsüm, Limited Şirketlerde Payın Haczi Konulu Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010, s. 85.

açıklanmıştır. Şirkete yapılacak tebligatta, ortağın payının haczedildiği ve borçlu ortağa yapılacak tüm tebligatların icra müdürlüğüne yapılması ve ortağın onayını gerektiren hususlarda icra müdürlüğünün onayının alınması gerektiği bildirilir. Şirket yetkilileri, şirkete bildirilen hususlara uygun davranmakla yükümlüdür.

5. HACZEDİLMİŞ OLAN LİMİTED ŞİRKET PAYININ PARAYA ÇEVİRİLMESİ

İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan düzenlemeler, alacaklıyı, doğrudan borçlunun malı ile tatmin etmek yerine, bu malların haczedilmesi ve akabinde paraya çevrilmesi ile elde edilen para ile tatmin edilmesine yöneliktir³³². Bu nedenle çalışmamızın bu bölümünde haczedilen limited şirket payının, hangi hükümler çerçevesinde paraya çevrilebileceğini ele alacağız. TTK'nun 133. maddesinin ikinci fıkrasına göre;

“Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini veya paraya çevrilmesini isteyebilirler.”

Görüleceği üzere kanun koyucu, TTK madde 133/II ile sermaye şirketlerinde haciz ve satış işlemlerinin hangi hükümler uyarınca gerçekleştirileceğini düzenlemiştir³³³. Buna göre; haciz aşamasını tamamlayan alacaklılar, borçlu ortağın paylarını İİK'nın taşınırlar mallar hakkındaki hükümleri uyarınca satışını talep edebileceklerdir. Dolayısıyla öncelikle İcra ve İflas Kanununun taşınır malların satışına ilişkin (m. 112 – 119) hükümlerini incelemek gerekmektedir.

Kural olarak, menkul malların satışı İİK madde 114 uyarınca açık artırma yoluyla gerçekleştirilir. Ancak İcra ve İflas Kanunu 119. maddesinde düzenlenen hallerin varlığı halinde taşınır malların satışı pazarlık yoluyla da gerçekleştirilebilmektedir³³⁴. Hacizli veya rehinli malların paraya çevrilmesi icra takip işlemi olarak kabul edilmektedir. Bilindiği üzere icra takip işlemlerinin

³³² ARSLAN/Aziz Serkan, İcra Takip İşlemleri, Yetkin Yayınları, Ankara 2018, s. 121.

³³³ Bkz. TTK m.133 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekciler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekcileri/1/madde-133>, Erişim: 20.06.2021.

³³⁴ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 324.

gerçekleştirilebilmesi için kural olarak, alacaklının talebi gerekmektedir³³⁵. Dolayısıyla haczedilen limited şirket payının da paraya çevrilebilmesi için alacaklının talebi gerekmektedir. Kural bu olmakla birlikte, kanun, icra memuruna istisnai hallerde talep aranmadan satış kararı verme imkanı da tanımıştır. Değeri hızlı bir şekilde azalan ve muhafazası maliyetli olan malların haczedilmiş olması hallerinde icra müdürü satışa kendiliğinden karar verebilecektir³³⁶. Kanaatimizce, limited şirket payını değeri hızlı bir şekilde azalan ya da muhafazası maliyetli olan mallar olarak nitelendirmek mümkün olmayacağından, icra müdürü kendiliğinden satışa karar veremeyecektir.

İİK madde 106 ile düzenlendiği üzere alacaklı, haczin kesinleşme anından itibaren taşınırlarda altı ay, taşınmazlarda bir yıl içerisinde hacizli malın satışını isteyebilecektir³³⁷. Alacaklı, kanunda düzenlenen süre içerisinde satış talebinde bulunmazsa, söz konusu haciz düşecektir³³⁸.

Limited ortaklık payının haczedilmesi ve paraya çevrilmesi hakkında İİK'nun taşınır malları düzenleyen hükümlerinin uygulanması nedeniyle, alacaklı, haczedilen limited şirket payının paraya çevrilmesini de altı ay içerisinde talep etmelidir. Hak düşürücü süre niteliğinde olan altı ay içerisinde, paraya çevrilmenin istenilmemesi halinde limited şirket payı üzerindeki haciz düşecektir. Bu durumda sadece limited ortaklık payı üzerindeki haciz düşmektedir, takip derdest olmaya devam edecektir³³⁹. İİK 112. maddenin birinci fıkrasına göre, icra dairesi, taşınır malların satışını, satış istenilen tarihten sonra iki aylık süre içerisinde gerçekleştirmelidir³⁴⁰. Bu süre hak düşürücü nitelikte olmayıp, düzenleyici bir süredir. Bu nedenle satışın iki aylık süre içerisinde yapılmaması icra dairesinin taşınır malları satmasına engel teşkil etmeyecektir. Satış talep edilen tarihten iki ay sonra gerçekleştirilen satış da geçerli olacaktır³⁴¹.

---

³³⁵ AKYOL ASLAN/Leyla, Satış Talebinin Kanuna Aykırı Olarak Reddedilmesinin Konulmuş Olan Hacizlere Etkisi (Yargıtay'ın 16.02.2018 Tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı Dolayısıyla), LEGAL Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C: 15, S 40, Ağustos 2018, s. 365. ; ARSLAN/Aziz Serkan, age, s. 137.

³³⁶ ERTURGUT/Mine, İcra ve İflas Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2000, s. 58-59.

³³⁷ ATALI/ERMENEK/ERDOĞAN, age, s. 291.

³³⁸ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 210.

³³⁹ KURU/Baki, age, s. 285.

³⁴⁰ KURU/Baki, age, s. 290.

³⁴¹ ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 324.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi pazarlık suretiyle satışın yapılabilmesi için İİK 119. maddede düzenlenen haller aranmaktadır³⁴². Bunlar;

“1- *Bütün alakadarlar isterse,*

2- *Borsa veya piyasada fiyatı bulunan kıymetli evrak veya diğer mallar için o günün piyasasında mukarrer fiyat teklif edilirse,*

3- *Artırmada maden kıymetini bulmamış olan altın ve gümüş eşyaya bu kıymet verilirse,*

4- *113 üncü maddenin ikinci fıkrasında gösterilen haller bulunursa,*

5- *Mahcuz malın tahmin edilen değeri bir milyar lirayı geçmezse”³⁴³.*

Öğretide pazarlık suretiyle satış halinde, TBK'nın satış sözleşmesine ilişkin madde 207 vd. hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, pazarlık suretiyle satış durumunda mülkiyet, malın teslimi ile birlikte alacaklıya geçecektir³⁴⁴.

Hacizli taşınır malın satışında kural olan, açık artırma yoluyla satışta birtakım hazırlık işlemleri mevcuttur. Bu hazırlıklardan ilki ve en önemlisi açık artırmanın ilan edilmesidir³⁴⁵. İİK madde 114 ile de düzenlendiği üzere, artırmanın gerçekleştirileceği mekan, gün ve saat, icra müdürlüğünce ilan edilir³⁴⁶. Satış ilanı gazete ile yapılabileceği gibi elektronik olarak da yapılabilmektedir³⁴⁷. Kanun koyucu 114. maddenin gerekçesinde, “*Açık artırmaya katılımı arttırmak, malın gerçek değerinde satılmasını sağlamak ve satış masraflarını azaltmak amacıyla, satış ilanlarının elektronik ortamda da yapılması kabul edilmektedir.*”³⁴⁸ şeklindeki açıklamasıyla elektronik olarak yapılan satış ilanının faydasını da ifade etmiştir.

Gazete aracılığıyla ilan yapılıp yapılmayacağı hususu icra müdürünün takdirine bırakılmış olup, icra müdürü ilgililerin menfaatini gözeterek en uygun şekilde ilan

³⁴² ERTURGUT/Mine, age, s. 170 – 177.

³⁴³ Bkz. İİK madde 119.; 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 102. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa eklenen ek madde 1'e göre; “*Bu Kanunun 119, 226, 326, 363 ve 364 üncü maddelerindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.*”

³⁴⁴ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 328.

³⁴⁵ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 618.

³⁴⁶ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 618.

³⁴⁷ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 211.

³⁴⁸ Bkz. TTK m. 114 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-114>, Erişim: 20.06.2021.

yapılmasına karar verecektir ³⁴⁹. Buna göre; “İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi halinde bu ilan satış talebi tarihinde tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır”³⁵⁰.

İİK 114. maddenin üçüncü fıkrası ile de düzenlendiği üzere, gazete aracılığıyla yapılacak satış ilanında, satış şartnamesinin tüm ayrıntılarının ilanda yazılması gerek görülmemiş olup, birtakım temel bilgilerin yazılması yeterli görülmüştür ³⁵¹. Buna göre ilanda, “satılacak taşınır malın cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti”³⁵², bulunduğu yer ve birinci ve ikinci artırmanın gün ve saati³⁵³, satış şartnamesinin vesair bilginin nereden ve ne suretle öğrenilebileceği, talep halinde ve ilanda gösterilen masrafı verilmek şartıyla şartnamenin bir örneğinin gönderilebileceği hususlarının” yazılması yeterli görülmüştür ³⁵⁴. Satış ilanının yapılmaması ya da İİK madde 114/III’te belirtilen şartları taşımadan yapılması ihalenin feshi nedenini oluşturmaktadır ³⁵⁵.

İİK 114. maddenin dördüncü fıkrasında açıkça belirtildiği üzere, “Açık artırmaya elektronik ortamda teklif verme yoluyla başlanır”. Kanun koyucu İİK madde

³⁴⁹ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 325.

³⁵⁰ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi bir kararında somut olay ve taşınmaz malın değerini gözeterek ilanın bölgesel gazete ile de yapılabileceği yönünde hüküm kurmuştur. Buna göre “Görüldüğü üzere, icra müdürlüğüne, gazete ilanı konusunda, her iki tarafın menfaati gözetilmek koşulu ile bir takdir yetkisi tanınmıştır. İcra müdürlüğüne de ihalesi yapılacak taşınmazın takdir olunan değeri, özellikleri, tarafların menfaatleri doğrultusunda satışın Ege bölgesinde yayımlanan bölgesel gazetede ilanına karar verilmiştir. Satışı yapılan taşınmazın değerinin 68.900 TL olduğu gözetildiğinde, her yöreden alıcısı çıkabilecek otel, fabrika ve benzeri yerlerden olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Dairemizin içtihatlarına uygun olarak verilmiş icra müdürlüğü kararının aksine, ilanın ulusal çapta yayın yapan gazetelerden birinde yapılması gerektiği düşünülemez. Bu nedenle satışın mahalli gazete ile yapılmasında yasaya aykırılık yoktur.” Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 01.11.2012 tarihli, 2012/16982 E., 2012/31153 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2012-16982-k-2012-31153-t-1-11-2012> , Erişim: 06.03.2021.

³⁵¹ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 325.

³⁵² “Somut olayda, şikayete konu taşınmazlarla ilgili olarak kıymet takdirinin 06.03.2009 tarihinde yapıldığı, bilirkişilerin 27.03.2009 tarihli raporlarını ibraz ettiği kıymet takdirine itiraz üzerine şikayete konu taşınmazlar bakımından 27.03.2009 tarihli icra dosyasına sunulan rapordaki değerlerin esas alınmasına karar verildiği ihalelerin ise 01.03.2013 tarihinde iki yıllık süre geçtikten sonra yapıldığı görülmüştür. O halde şikayete konu taşınmazların ihaleleri, kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra gerçekleştiğinden mahkemece, ihalelerin feshi talebinin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi isabetsizdir.” Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 11.02.2014 tarihli, 2014/990 E., 2014/3397 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2014-990-k-2014-3397-t-11-2-2014> , Erişim: 28.02.2021.

³⁵³ “Artırma şartnamesinde 2.artırmanın tarih ve saati “4.9.2008 gün, saat:14:30-14:40” olarak belirtildiği halde, ihale tutanağında 2.artırmada satışın başlangıç ve bitiş saatleri gösterilmemiştir. Satışın yapıldığı artırma tutanağında satışın başlangıç ve bitiş saatlerinin satış ilanına aykırı olarak gösterilmemesi başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğu gibi, bu kurala uyulmaması ihaleye olan talebi ve talibi etkileyen unsurlardan olduğundan, mahkemece resen nazara alınması gerekir.” Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 18.06.2009 tarihli, 2009/5227 E., 2009/13441 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2009-5227-k-2009-13441-t-18-6-2009> , Erişim: 28.02.2021.

³⁵⁴ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 618.

³⁵⁵ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 211-212.

114/IV ile elektronik yolla sunulacak teklifler için gerekli şartları açıkça düzenlemiştir. Buna göre, ihaleye katılacak olanlara tekliflerin sunulması için, birinci artırmadan on gün öncesi ile artırmanın gerçekleştirileceği günden bir önceki güne kadar süre verilmiştir³⁵⁶. Ayrıca madde metni ile elektronik olarak sunulacak tekliflere değer yönünden de kısıtlama getirilmiş olup, haczedilen malın tahmini değerinin yüzde ellisinden aşağıda olamayacaktır. Keza, kanun koyucu teminat şartı da getirerek, teklif sunmadan önce ihaleye konu malın tahmini değerinin yüzde yirmisine eş teminat gösterilmesini şart koşturmuştur³⁵⁷. Bununla birlikte kanun koyucu teminat zorunluluğuna bir istisna getirmiş olup, ihaleye konu mal üzerinde hak sahibi bulunan alacaklının alacağı, hacizli malın en az yüzde yirmisine denk ise ve alacaklı ihaleye katılmış ise ayrıca teminat ve pey akçesi getirmesi gerekmeyecektir³⁵⁸.

İİK madde 115 ihalenin yapılış şeklini düzenlemiştir. Buna göre;

“Birinci ve ikinci ihale icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamdan verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılır. Satışa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyeninin alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir.

Birinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı miktara ulaşılmazsa satış icra memuru tarafından geri bırakılır.

İkinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse satış talebi düşer.”

İİK madde 118’de düzenlendiği üzere, satış bedeli, alıcı tarafından peşin para olarak ödenecektir. Kural bu olmakla birlikte, icra müdürü satış bedelini ödemesi için alıcıya en fazla yedi günlük süre verebilecektir³⁵⁹.

---

³⁵⁶ KURU/Baki, age, s. 291.

³⁵⁷ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 213.

³⁵⁸ ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 326.

³⁵⁹ KURU/Baki, age, s. 292.

Satış bedelinin icra dairesinden başka bir yerde tahsil edilmesi halinde, en geç paranın tahsil edildiği günü müteakip ilk iş günü mesai saati bitimine kadar hesaba yatırmak şartıyla, mahkeme veya icra kasalarında muhafaza altına alınır³⁶⁰. TBK 279. maddesi uyarınca taşınır malın ihalesinde, malı alan kişi, malın mülkiyetini ihale anında kazanacaktır³⁶¹. Ancak İİK madde 118 ile açıkça düzenlendiği üzere, taşınırın alıcısına teslim edilebilmesi için satış bedelinin ödenmesi ve ihalenin kesinleşmesi şartları aranmaktadır³⁶². Bu şartların tamamlanması halinde satılan mal alıcıya teslim edilebilecektir³⁶³.

6. PARAYA ÇEVİRİLEN LİMİTED ŞİRKET PAYININ ALICISINA DEVRİ

Açık artırma ile satışı gerçekleştirilen taşınırların tesliminin ihalenin kesinleşmesi ile yapılacağını yukarıda açıklamıştık. Tezimizin konusunu oluşturan haczedilen limited şirket payının açık artırma ile satışı halinde, fiziki bir taşınır malın varlığından söz edilemeyecektir. Bu durumda açık artırma ile limited şirket payını satın alan alacaklıya, payın tesliminin nasıl gerçekleştirileceği sorunu karşımıza çıkmaktadır. Kanunda bu konuda açık bir düzenleme yer almamaktadır.

Dönmez bu konuda, ihale yoluyla satın alınan taşınmazların tescilini konu alan İİK madde 135'in, haczedilen şirket payının teslimi ve tescili bakımından kıyasen uygulanması gerektiği kanaatindedir³⁶⁴. İİK 135. maddeye göre, satış bedelinin ödenmesi halinde taşınmazın alıcı namına tescili amacıyla icra dairesi tarafından tapuya müzekkere yazılması gerekmektedir³⁶⁵. Tapu müdürlüğüne müzekkere yazılabilmesi için, satış bedelinin ödenmesinin yanı sıra ihalenin kesinleşmesi de gerekmektedir³⁶⁶.

³⁶⁰ KURU/Baki, age, s. 292.

³⁶¹ ATALI/ERMENEK/ERDOĞAN, age, s. 296.

³⁶² ARSLAN/ YILMAZ/ TAŞPINAR AYVAZ/HANAĞASI, age, s. 328.

³⁶³ Kural ihalenin kesinleşmesi olmakla birlikte Yargıtay istisnai hallerde ihalenin kesinleşmesini beklemeden malın teslimine imkan tanımıştır. "İİK.nun 118. maddesi gereğince, satılan mal ihale kesinleşmeden teslim olunmaz. Aynı kanununun 113/2. maddesinde de, icra müdürü kıymeti süratle düşen veyahut muhafazası masraflı olan malların satılmasına her zaman karar verebilir, düzenlemesi getirilmiştir. Buna göre, ihaleden bozulacak nitelikteki malların kesinleşmeden tesliminin yapılabileceğinin kabulü gerekir." Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 07.03.2012 tarihli, 2011/19975 E., 2012/7054 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/12-hukuk-dairesi-e-2011-19975-k-2012-7054-t-7-3-2012>, Erişim: 07.03.2021.

³⁶⁴ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 224.

³⁶⁵ NAMLI/Mert, İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2019, s. 519.

³⁶⁶ NAMLI/Mert, İcra age s. 520.; Kesinleşmeyen bir ihalenin tescili talebi ile tapuya müzekkere yazılması halinde bu işlemin iptali istenebilecektir. "6183 sayılı Yasanın 99. maddesindeki, "Tescil için tapu dairesine yapılacak tebligat şikayet için muayyen müddetin geçmesinden ve eğer şikayet edilmişse şikayetin intacından sonra yapılır." İçerikli düzenleme karşısında, 6183 sayılı Yasa uyarınca yürütülen takip sürecinde, hacizli taşınmazların satışına ilişkin ihalenin, süresinde açılan dava nedeniyle ihalenin kesinleşmediğinin 01.03.2004 tarihi itibarıyla Kurum tarafından

Buna göre, haczedilen limited şirket payının açık artırmada satılması halinde, payın alıcı adına tescili amacıyla icra dairesi tarafından, üçüncü kişi konumunda bulunan limited şirkete müzekkere yazılacak ve pay defterine şerh düşülerek tescil edilmesi talep edilecektir ³⁶⁷. Dönmez, bu hususun ayrıca icra dairesi tarafından Ticaret Siciline de bildirilmesi ve tescilinin yapılması gerektiğini savunmaktadır. Bununla birlikte, Ticaret Siciline yazılacak olan müzekkere ile talep edilen tescilin kurucu özellik taşımadığını, sicil kayıtlarının güncelliğini korumak amacıyla yapılan bildirici tescil niteliğinde olduğunu ifade etmiştir ³⁶⁸. Kanaatimizce de, bu görüş gerek sicil kayıtlarının güncelliği ve aleniyeti ilkesi ile bağdaşan gerekse de alıcıyı ve üçüncü kişileri koruyan yerinde bir görüştür. TTK m. 133/2 ile haczedilen şirket payının, taşınır mallara ilişkin hükümler uyarınca paraya çevrilebileceği düzenlendiğinden, payın teslimi ve tescili yönünden doktrinde bir ayrıma gidilmemiş olup, satışı gerçekleşen limited şirket payının tesliminde de İİK'nun taşınır mallara ilişkin hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir ³⁶⁹.

Bu çalışmamızda limited şirketin hacze konu değerlerini incelediğimiz başlık altında, esas sermaye payının icra yolu ile kazanılması halini konu alan TTK 596. maddeyi de ele almış idik ³⁷⁰. Kısaca hatırlamak gerekirse, TTK madde 596'ya göre, esas sermaye payının cebri icra aracılığıyla bir başkasına geçmesi durumunda, genel kurul onayı şartı olmaksızın, paya bağlı bütün borçlar ve haklar, payı elde eden şahsa geçmektedir.

TTK madde 596 kapsamında meydana gelen pay geçişlerinin tescili nasıl gerçekleştirilecektir? 6102 sayılı TTK ile getirilen bir yenilik olan 598. maddede bir başkasına geçişi gerçekleşen esas sermaye payının tescili düzenlenmiştir. Buna göre, *“Esas sermaye paylarının geçişlerinin tescil edilmesi için, şirket müdürleri tarafından ticaret siciline başvurulur.”*

---

bilindiği halde, aynı tarihte tapu sicil müdürlüğüne ihale sonucuna göre tescil gereğini belirtir yazı yazılması ve bu yazıya dayalı olarak 08.03.2004 tarihinde taşınmazın ihale olunan adına tesciline yol açılması işleminin, ihale kesinleşmeden gerçekleştirildiği için usul ve yasaya aykırı olduğu yönü gözetilmeksizin yazılı şekilde davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.” Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 01.03.2005 tarihli, 2004/9086 E., 2005/1982 K. sayılı kararı, <https://legalbank.net/belge/y-10-hd-e-2004-9086-k-2005-1982-t-01-03-2005-ihale-konusu-tasimazin-ihale-olunan-adina-tescili/432880/>, Erişim: 07.03.2021.

³⁶⁷ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 224.

³⁶⁸ DÖNMEZ/R. Murat, age, s. 224.

³⁶⁹ KURU/Baki, age (El Kitabı), s.636.; ARSLAN/YILMAZ/TAŞPINAR AYYVAZ/HANAĞASI, age, s. 332.; PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN ÖZKAN/ÖZEKES, age, s. 176.

³⁷⁰ Bkz. yuk. s. 32 vd.

Madde metninden de açıkça anlaşıldığı üzere, 598. madde tescil yönünden bir kısıtlama getirmemiş olup, “*esas sermaye paylarının geçişleri*” demek suretiyle, limited şirketlerde sermaye payının ne şekilde geçtiği önem taşımaksızın payın intikali veya devri bakımından tüm işlemlerin tescilini gerekli görmüştür³⁷¹. Belirtmek gerekir ki, kanun koyucu tescili, üçüncü kişinin ve payı devredenin korunması amacıyla düzenlemiştir³⁷². Buradaki tescil kurucu değil, açıklayıcı nitelikte bir tescildir³⁷³.

TTK madde 598’e göre, limited şirket müdürü, payların devrini tescil ettirmek için otuz günlük süre içerisinde ticaret siciline başvurmalıdır³⁷⁴. Limited şirket müdürünün, yasal süresi içerisinde ticaret sicil müdürlüğüne başvuru yapmaması halinde, adının sicilden silinmesi amacıyla ortağın bizzat kendisi sicile başvurabilecektir³⁷⁵.

7. LİMİTED ŞİRKET PAYINI İCRA YOLUYLA İKTİSAP EDEN YENİ PAYDAŞIN HUKUKİ DURUMU

Çalışmamızda yukarıda açıkladığımız üzere, TTK madde 133/II’ye göre, limited şirket payının haczedilmesi halinde paraya çevrilmesi işlemi taşınır malların paraya çevrilmesini düzenleyen hükümler uyarınca gerçekleştirilecektir. Bu durumda menkul malların ihale yoluyla satılması halinde mülkiyetin ihale anında kazanıldığına ilişkin kural³⁷⁶, limited şirket payı için de geçerli olacaktır. Dolayısıyla ihale yoluyla limited şirket payını devralan alıcı, adına teslim ya da tescil yapılmamış olsa bile pay sahipliğini kazanmış olacağından, limited şirket pay sahipliğine bağlı haklardan da faydalanabilecektir³⁷⁷.

³⁷¹ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 446.

³⁷² Bkz. TTK m.598 madde gerekçesi, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1/madde-598>, Erişim: 20.06.2021.

³⁷³ KENDİGELEN/Abuzer, age, s. 507.

³⁷⁴ ALTAŞ/Soner, age, s. 280.

³⁷⁵ Yargıtay 11. HD’nin emsal kararına göre; “*Davacı vekili, müvekkilinin davalı şirket ortağı iken Borçka Noterliği’nin 11/04/1997 tarih 1795 sayılı işlemi ile payını diğer ortağa devrettiğini ve şirket ortaklığının bu tarihte sona erdiğini, devir işleminin Ticaret Sicil Müdürlüğü’ne bildirilmediğini ileri sürerek, sicil kaydının düzeltilmesini talep etmiştir. ... Mahkemece, tüm dosya kapsamı nazara alınarak davanın reddine karar verilmiştir. Kararı davacı vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve karar tarihinden sonra yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK’nın 598/2. Maddesi gereğince, davacının ortaklık payının devri gerçekleştiği halde şirket müdürü tarafından otuz gün içinde ticaret siciline tescil için başvurunun yapılmaması halinde, ayrılan ortağın da bu paylarla ilgili olarak adının silinmesi için ticaret siciline başvurabilmesinin mümkün olmasına göre davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.*” Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 04.11.2015 tarihli, 2015/5082 E., 2015/11561 K. sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2015-5082-k-2015-11561-t-4-11-2015>, Erişim: 14.03.2021.

³⁷⁶ KURU/Baki, age (El Kitabı), s. 628.

³⁷⁷ ARSLAN/Aziz Serkan, agm, s. 29.

Limited şirket payını ihale yoluyla devir alan yeni paydaşın, sahip olduğu ve yararlanabileceği haklardan ilk sırada sayılması gereken hak, TTK 614. madde ile düzenlenen *bilgi alma ve inceleme hakkıdır*. İhale sonucu pay sahibi olan ihale alıcısı, *bilgi alma ve inceleme hakkı* başlığı ile düzenlenen 614. maddede yer alan tüm imkanlardan yararlanabilecektir. Burada bir hususa açıklık getirmek gerekmektedir. Tezimizin yönetimden kaynaklar haklar açısından pay haczini incelediğimiz başlığımızda, ortaklık payının haczedilmesi ile birlikte *bilgi alma ve inceleme hakkının* alacaklıya geçmeyeceğini ifade etmiş idik³⁷⁸. Bu başlığımız altında ise, haczedilen ve paraya çevrilen şirket payını açık artırma yoluyla devralarak pay sahipliği sıfatını elde eden yeni paydaşın sahip olabileceği haklar değerlendirilmektedir.

TTK madde 614'e göre; “*Her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilir ve belirli konularda inceleme yapabilir.*”. Bu doğrultuda icra yoluyla pay sahibi olan yeni paydaş, şirketin finansal tablolarını, denetleme raporunu, bilanço, faaliyet raporunu incelemek isteyebilecektir. Bunun yanı sıra, şirket bünyesinde yer alması gereken bilgilere yönelik bilgi alma hakkını kullanabilecektir.

TTK 614. maddenin ikinci fıkrasında ortakların *bilgi alma ve inceleme hakkının* engellenebileceği düzenlenmiştir. Buna göre, “*Ortağın, elde ettiği bilgileri şirketin zararına olacak şekilde kullanması tehlikesi varsa, müdürler, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilir; bu konuda ortağın başvurusu üzerine genel kurul karar verir.*”. Madde 614 ile şirket ortaklarına tanınan bu hak ortakların menfaatlerini korumayı amaçlayan bir hak olup, ikinci fıkra ile ortağın ve şirketin menfaati arasında bir denge kurulması amaçlanmıştır³⁷⁹. Kanun koyucu, *bilgi alma ve inceleme hakkının* haksız bir biçimde engellenmesi ihtimalini de göz önünde bulundurarak, üçüncü fıkra ile şirket ortağının mahkemeye başvurabileceğini düzenlenmiştir. Bu halde ihale yoluyla payı devir alan yeni paydaş da dahil, bilgi alma ya da inceleme talebi haksız bir şekilde reddedilen ortaklar, asliye ticaret mahkemesinden bu hususun denetlenmesini talep edebilecektir³⁸⁰. Genel yetki kuralları uyarınca şirketin merkezinin olduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi yetkili olacaktır.

---

³⁷⁸ Bkz. yuk. s. 53-56.

³⁷⁹ BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, age, s. 477.

³⁸⁰ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, age, s. 554 – 555.

TTK 614. maddenin üçüncü fıkrasına göre mahkeme tarafından verilen karar kesindir³⁸¹.

İhale yoluyla şirket payını devralan yeni paydaş, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilme hakkından da yararlanabilecektir. Limited şirketlerde genel kurul kararlarının iptalini ve butlanını düzenleyen TTK'nun 622. maddesinin anonim şirketlerin ilgili hükümlerine yollama yapması, bizi TTK 446. maddeye yöneltmektedir. TTK 446. madde ile genel kurul kararlarının iptalini talep edebilecek kişiler düzenlenmiştir. Maddeye göre;

“a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten,

b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,

c) Yönetim kurulu,

d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri,

*iptal davası açabilir.”*³⁸²

Kanun genel kurul kararlarının iptalini talep edebilecekleri, toplantıya katılanlar ve katılmayanlar olarak iki farklı şekilde düzenlemiştir³⁸³. Buna göre, açık artırma aracılığıyla limited şirket payını alan paydaş, limited şirket genel kurulunda hazır bulunarak karara olumsuz bir oy vermişse ve bu olumsuz oyunu da tutanağa geçirmişse genel kurul kararının iptalini talep edebilecektir. Ayrıca paydaş, genel kurulda hazır bulunmasa dahi TTK m. 446/1-b'deki halleri ileri sürerek genel kurul kararının iptalini talep edebilecektir³⁸⁴.

³⁸¹ BİLGİLİ/ DEMİRKAPI, age, s. 477.

³⁸² Bkz. TTK madde 446.

³⁸³ ALTAŞ/Soner, age (A.Ş.), s. 83.

³⁸⁴ PULAŞLI/Hasan, age (Genel Esaslar), s. 369-371.

Yukarıda verdiğimiz örneklerden de görüleceği üzere, limited şirket payının hacedilmesi ve devamında açık artırma ile satışı halinde payı alan ihale alıcısı şirketin yeni paydaşı olacak ve limited şirket ortaklarının sahip olduğu hakları elde edecektir.

SONUÇ

6762 sayılı eski Ticaret Kanunu'nun limited şirketlerde ortakların kişisel alacaklılarına ve bu doğrultuda pay haczine ilişkin yetersiz düzenlemeleri nedeniyle uygulamada birçok sorunla karşılaşılmaktaydı. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 133. maddesi ile, limited şirketlerde borçlu ortakların kişisel alacaklıları bakımından özel bir düzenlemeye yer verilerek ticari hayatta karşılaşılan sorunlar çözüme kavuşturulmuştur. Türk Ticaret Kanunu'nun yanı sıra İcra ve İflas Kanunu'nda da pay haczine ilişkin düzenlemelerin mevcut olması uygulamada halen birtakım uyumsuzluklara neden olmaktadır. Tezimizde, doktrinde yer alan görüşler ve Yargıtay içtihatları eşliğinde bu konu irdelenmiş olup, tarafımızca varılan sonuçlara ve görüşlerimize de yer verilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile getirilen yeniliklerden biri olan 133. madde ile, limited şirketlerde pay haczine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Mülga TTK madde 145 ile düzenlenen "*ortakların şahsi alacaklıları*" başlıklı maddesine göre, limited şirket ortaklarının kişisel alacaklılarının, alacaklarını alabilmeleri için şirketin feshinin talep edilmesi gerekmektedir. Yeni TTK ile getirilen en önemli yeniliklerden biri, şirketin feshinin talep edilmesi halinin ortadan kaldırılması olmuştur. Böylece şirketin devamlılığını sağlamayı amaçlayan bu düzenleme yerinde olmuştur.

TTK'nun "*ortakların kişisel alacaklıları*" başlıklı 133. maddesinin birinci fıkrasında şahıs şirketleri, ikinci fıkrasında sermaye şirketleri bakımından düzenlemeye gidilmiştir. İkinci fıkraya göre, "*Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine pay defterine işlenir.*". Madde metninde açıkça düzenlendiği üzere, borçlu ortağın alacaklısına, ortağın limited şirket payını haczedebilmesinin yanı sıra paraya çevrilmesini talep etmesine de imkan tanınmıştır. Limited şirketin devamlılığını amaçlayan bu düzenleme ile, bir yandan da şirket ortaklarının kişisel alacaklılarının, alacaklarını tahsil edebilme imkanı artırılmıştır.

Tezimizde, limited şirketlerde pay haczinin kapsamına hangi değerlerin dahil olabileceği konusuna ilişkin olarak, ilgili madde metnini ve öğretide yer alan görüşleri ayrıntılı bir şekilde irdeleyerek, tasfiye payının, kâr payının, ortağın kişisel malvarlığının ve şirketten olan diğer alacaklarının dahil olacağı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte ortaklık payı, yönetimden kaynaklı haklar ve malvarlığına dayalı haklar şeklinde ikiye ayrılarak değerlendirilmiş olup, malvarlığına dayalı hakların doğal olarak haczin kapsamında olacağı sonucuna varılmıştır. Yönetimden kaynaklı haklar bakımından ise doktrinde görüş ayrılıkları mevcuttur. Bunun en önemli etkeni Yargıtay HGK'nun 2007/332 E., 2007/446 K. sayılı, 04.07.2007 tarihli kararıdır. Yargıtay bu kararında ortağın yönetimden kaynaklanan haklarının haczedilmesi halinde, muhafaza tedbiri olarak, paylar üzerindeki tasarruf yetkisini icra müdürünün onayına bırakmaktadır. Kanaatimizce, meydana gelebilecek sorunlar nedeniyle, ortaklık payının haczedilmesi ile yönetimden kaynaklanan haklar alacaklıya geçmemeli, pay sahibi olan borçlu ortakta kalmaya devam etmelidir.

Limited şirketlerde pay haczine konu olabilecek değerlerin, hangi hükümler çerçevesinde haczedilebileceği de çalışmamız içerisinde değerlendirilmiştir. Her ne kadar madde metninde İİK'nun taşınır hükümleri uyarınca haczedilebileceği ifade edilmiş olsa da, bu düzenleme ve konumuz ile ilgili diğer düzenlemeler bir arada değerlendirildiği zaman pratikte birtakım sorunlara neden olmaktadır. Dolayısıyla tezimizde yapılan değerlendirmeler neticesinde; limited şirketlerde pay haczine İİK'nun 88. maddesinin uygulanamayacağı kanaatindeyiz. Limited şirket payı, senede bağlansa bile kıymetli evrak vasfını haiz olmayacağı için, anonim şirketlere ilişkin çıplak payların haczini konu alan İİK'nun 94. maddesinin limited şirketlere de uygulanabileceği kanaatindeyiz. Bu nedenledir ki, anonim şirketlerin çıplak pay haczi hakkında öğretide yer alan görüşleri ve Yargıtay içtihatlarını limited şirketlerde pay haczine de uygulamak mümkündür. Son olarak İİK madde 89'un uygulanıp uygulanamayacağı hususuna değinecek olursak; kanaatimizce, madde metninde geçen "*sair talep hakkı*" ifadesine dayanarak limited şirket payının haczinde 94. maddenin yanı sıra 89. maddenin uygulanması da mümkündür.

TTK madde 133/II ile getirilen yeniliklerden bir diğeri olan haczedilen limited şirket payının paraya çevrilmesinin hangi hükümler uyarınca gerçekleştirileceği de

çalışmamız içerisinde değerlendirilmiştir. Madde metni İİK'nın taşınır hükümleri çerçevesinde paraya çevrilmesinin talep edilebileceğini düzenlemiştir.

Bu doğrultuda limited şirket payının hangi hükümler uyarınca haczedildiği önem taşımaksızın, haczedilen payın satışı konusunda, İİK'nın menkul malların paraya çevrilmesini düzenleyen maddeleri uygulanacaktır.

6102 sayılı TTK tarafından getirilen bir başka değişiklik ise madde 596 ile esas sermaye payının icra yoluyla geçmesi halinde, şirkete üç aylık bir red süresinin tanınmasıdır. Şirkete tanınan bu red hakkı şarta bağlanarak, icra yoluyla payı elde eden kişiye, payın gerçek değerinin teklif edilmesi halinde kullanılabilir. Kanaatimizce, 596. madde uyarınca payı kazanan kişiye gerçek değer önerilerek payın alınması yerine, hacizli payın satış aşamasına gelmesi halinde limited şirketin kendisinin ya da ortaklarının açık artırmada teklif sunarak payı almaları şirketin yararına ve daha mantıklı bir çözüm yolu olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akil, Cenk** : Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- Akyol Aslan, Leyla** : Medeni Usul Hukukunda Delil Tespiti, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- Akyol Aslan, Leyla** : İcra ve İflas Kanunu Madde 89 Hükmüne Göre Birinci Haciz İhbarnamesine İtiraz, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1-2, Haziran-Temmuz 2011, s. 93-119.
- Akyol Aslan, Leyla** : Satış Talebinin Kanuna Aykırı Olarak Reddedilmesinin Konulmuş Olan Hacizlere Etkisi (Yargıtay'ın 16.02.2018 Tarihli İçtihadı Birleştirme Kararı Dolayısıyla), LEGAL Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, C: 15, S 40, Ağustos 2018, s. 363 – 428.
- Albayrak, Hakan** : Limited Şirket Hisse (Ortaklık Payı) Haczi Konulu Tebliğ, Türk Ticaret Kanunu'nun 5. Yıl Sempozyumu Hakem Denetiminden Geçmiş Tebliğler Kitabı, Türkiye Adalet Akademisi Yayınları, Ankara 2018.
- Altaş, Soner** : Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler, Seçkin Yayınları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, Ankara 2017.
- Altaş, Soner** : Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2011.
- Atalı, Murat/
Ermenek, İbrahim/
Erdoğan, Ersin** : İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 3. Bası, Ankara 2020.
- Arslan, Aziz Serkan** : İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

Arslan, Ramazan : Borçlunun Üçüncü Kişide Bulunan Alacağıının Haczi, Haczin Üçüncü Kişiyeye Bildirilmesi ve Sonuçları, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 65, S. 4, Aralık 2016, s. 3217 – 3242.

Arslan, Ramazan : Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal ve Alacaklarının Haczi, Recai Seçkin'e Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1974, s. 81 – 114.

Arslan, Ramazan/

Ejder, Yılmaz/

Taşpınar Ayvaz, Sema/

Emel, Hanağası : İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları, 6. Baskı, Ankara 2020.

Arslan, Aziz Serkan : Limited Şirket Hisselinin Haczi ve Haczin Sonuçları, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2018, C. 22, S. 4, s. 3-35.

Arslan, Tuğba : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Limited Şirket Paylarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi Konulu Yüksek Lisans Tezi, Konya 2018.

Ayhan, Rıza/

Çağlar, Hayrettin/

Özdamar, Mehmet : Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

Badak, Zehra : Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2018.

Bahtiyar, Mehmet : Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınevi, Güncellenmiş 15. Bası, Mart 2021.

Bilgili, Fatih/

Demirkapı, Ertan : Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınları, 7. Baskı, Ocak 2020.

Bozkurt, Tamer : Şirketler Hukuku, Yetkin Yayınevi, Güncellenmiş 13. Baskı, Ankara 2021.

Çağa, Barbaros : Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. VII, S. 3, 1974, s. 581 – 602.

Çamoğlu, Ersin : Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2020.

Çevik, Orhan Nuri : Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması, Yetkin Yayınları, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Ankara 2003.

Çığsar, Melis Gizem : Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni, Seçkin Yayınevi, Ankara 2019.

Demirbay, Hakan : Limited Şirketlerde Oyda İmtiyazlı Paylar Konulu Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

Dinç, Serhan : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortak Kavramları, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 7, S. 29, Ocak 2017, s. 135 – 166.

Dönmez, Murat : Anonim ve Limited Şirketlerde Hisse Haczi ve Paraya Çevrilmesi, Vedat Kitapçılık, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Güncellenip Genişletilmiş 4. Bası, İstanbul 2011.

Durgut, Ramazan : Limited Şirket Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013, S. 108, s. 123 – 138.

Erdem, Ercüment/

Göksoy, Y. Can : Limited Şirkette Payın Rehni, Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, Eylül 2000.

Erturgut, Mine : Menkullerin Paraya Çevrilmesi, Yetkin Yayınları, Ankara 2000.

Gürlek, Gülsüm : Limited Şirketlerde Payın Haczi Konulu Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.

Hatipoğlu, Kaan : Limited Şirket Esas Sermaye Payının Rehni Konulu Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2015.

İyilikli, Ahmet Cahit : Haciz İhbarnameleri (İİK m. 89), Yetkin Yayınları, Ankara 2012.

Kalkan, Onur : Anonim Şirketlerde Hisse Haczi Konulu Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009.

Kaya, Mustafa İsmail : Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devir Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, Aralık 2008, s. 361-376.

Kayar, İsmail : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, Seçkin Yayınevi, Güncellenmiş 5. Baskı, Ağustos 2018.

Kendigelen, Abuzer : Anonim Şirketlerde Çıplak Payların Haczi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 62, S. 1-2, 2004, s. 381 – 402.

Kendigelen, Abuzer : Limited Şirket Paylarının Haczi, GÜHFD, Y. 1, S. 1, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'a Armağan, İstanbul 2002, s. 409 – 417.

- Kendigelen, Abuzer** : Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, On İki Levha Yayınları, Değişiklikler İşlenmiş ve Güncellenmiş 2. Bası, İstanbul 2012.
- Kuru, Baki** : İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Adalet Yayınları, Tamamen Yeniden Yazılmış ve Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 2013.
- Kuru, Baki** : İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, Legal Yayınları, Birinci Baskı, Eylül 2016.
- Kuş, Ulaş Baran** : Sermaye Şirketlerinde Sınırlı Sorumluluk İlkesinin İstisnası Olarak Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, Seçkin Yayınevi, Ankara 2020.
- Moroğlu, Erdoğan** : Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, On İki Levha Yayınları, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 3. Baskı, İstanbul 2015.
- Moroğlu, Erdoğan** : Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, On İki Levha Yayınları, 8. Baskı, Nisan 2016.
- Muşul, Timuçin** : Haciz ve Hacze İştirak, Adalet Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2019.
- Muşul, Timuçin** : İcra ve İflas Hukuku, Adalet Yayınları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı, Ankara 2013.
- Namlı, Mert** : İcra Hukukunda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi, On İki Levha Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2019.
- Oskay, Mustafa/
Koçak, Coşkun/
Deynekli, Adnan/
Doğan, Ayhan** : İİK Şerhi 2. Cilt, Turhan Kitabevi, Ankara 2007.

Pekcanitez, Hakan/

Atalay, Oğuz/

Sungurtekin Özkan, Meral/

Özekes, Muhammet : İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, On İki Levha Yayınları, 7. Bası, Ankara 2020.

Poroy, Reha/

Tekinalp, Ünal/

Çamoğlu, Ersin : Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, Güncellenmiş, Yeniden Yazılmış 14. Bası, İstanbul 2019.

Pulaşlı, Hasan : Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınları, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara 2021.

Pulaşlı, Hasan : Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I, Adalet Yayınları, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2018.

Pulaşlı, Hasan : Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, Adalet Yayınları, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara 2018.

Sevi, Ali Murat : Anonim Ortaklıkta Payın Devri, Seçkin Yayınevi, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı, Ekim 2018.

Sezgin Huysal, Ayşegül : Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 22, S. 1, 2017, s. 317 – 346.

Şahin, Çağatay Serdar : Ticaret Şirketlerinde Ortakların Kişisel Alacaklılarının Şirkete Yöneltebilecekleri Haciz Talepleri, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 1, 2019, s. 167 – 211.

Şener, Oruç Hami : Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayınevi, Gözden Geçirilmiş 4. Bası, Ankara 2019.

- Şener, Oruç Hami** : Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2017.
- Taşdelen, Nihat** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Tekinalp, Ünal** : Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, Değişiklikler ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 5. Bası, İstanbul 2020.
- Topal, Önder** : Senede Bağlanmamış Anonim Şirket Payının Haczi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 65, S. 4, 2016, s. 2977 – 3016.
- Topuz, Gökçen** : Hisse Haczi ve Satışı, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.
- Uyar, Talih/**
Uyar, Alper/
Uyar, Cüneyt : İcra ve İflas Kanunu Şerhi El Kitabı Cilt I, Turan Kitabevi, 1. Baskı, Eylül 2010.
- Ünal, Ahmet Cemil** : Anonim Şirketlerde Kâr Payı, Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçe Ayrılması Konulu Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
- Ünal, Ahmet Cemil** : Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- Üstündağ, Saim** : İcra Hukukunun Esasları, Yaylacık Matbaası, İstanbul 1990.
- Yanlı, Veliye** : Limited Şirketlerde Payın Şirket Tarafından Edinilmesinde Şekil, Ünal Tekinalp'e Armağan Cilt I, Beta Yayınevi, İstanbul 2003, s. 673 – 693.

Yasan, Mustafa : Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu, Yetkin Yayınları, Ankara 2018.

Yasan, Mustafa : Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2021.

Yeniocak, Umut : Anonim ve Limited Şirket Hisselerinin Haczi, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.

Yılmaz, Ejder : Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri Cilt II, Yetkin Yayınları, Ankara 2001.

Diğer Kaynaklar

<https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri> , Erişim tarihi: 20.06.2021

<http://www.kazanci.com> , Erişim tarihi: 11.05.2021

<https://www.lexpera.com.tr/ictihat> , Erişim tarihi: 09.01.2021